

ÅRSREDOVISNING TANUMS KOMMUN

2015



2015



**TANUMS
KOMMUN**

TANUM 2015

Balansslutning	1 033,2 Mkr
Investeringar	94,6 Mkr
Resultat	6,0 Mkr
Antal anställda	1 199
Invånarantal	12 455
Utdebitering	21,56 kr

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

6 KOMMUNALRÅDET OCH OPPOSITIONSRÅDET

Kommunstyrelsens ordförande Liselotte Broberg (M) och oppositionsrådet Louise Thunström (S) redovisar sin bild av verksamhetsåret 2015.

8 OMVÄRLD

Tanums invånarantal ökade med 109 personer och uppgick vid årsskiftet till 12 455. Ökningen berodde på en hög inflyttning, födelsetalen är fortsatt låga. Arbetslösheten i kommunen är fortsatt låg och uppgick i december till 5,0 procent.

10 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Tanums kommuns vision är att öka invånarantalet till 13 000 invånare. För att nå visionen ska satsningar göras på ett antal prioriterade verksamhetsområden, i första hand boende, näringsliv och infrastruktur. Kommunen har nått de verksamhetsmässiga mål som satts för "God ekonomisk hushållning". Kommunens kärnverksamhet får bra betyg i medborgar- och brukarmätningar. Det ekonomiska resultatet för 2015 på 6,0 mkr motsvarar 1,0 procent av skatteintäkter och statsbidrag, vilket innebär att kommunen inte når det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

15 KVALITETSREDOVISNING

Resultaten från medborgarundersökningen 2015 redovisas. Medborgarna är mest nöjda med kommunens information och sin möjlighet till inflyttande. Undersökningen görs av Statistiska Centralbyrån (SCB) en gång vartannat år. Tanum deltar tillsammans med mer än 200 andra kommuner i ett nationellt kvalitetsprojekt, Kvalitet i korthet (KKiK), som administreras och samordnas av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Jämförelser görs mellan kommunerna inom fem perspektiv. Bra resultat får Tanum främst inom områdena trygghet, tillgänglighet samt information och delaktighet.

21 KOMMUNALA JÄMFÖRELSE

Jämförelser av ekonomi och verksamhet mellan Tanum, Munkedal, Lysekil, Sotenäs och Strömstad.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

24 REDOVISNINGSMODELL- OCH PRINCIPER

Beskrivning av redovisningsmodell, analysmodell samt beskrivning av de viktigaste redovisningsprinciperna för kommunen. Kommunen följer i allt väsentligt rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning.

25 RISKBEDÖMNING OCH KÄNSLIGHETSANALYS

Tanums kommun är i sin verksamhet utsatt för olika typer av risker, såsom finansiella risker, borgensåtaganden, skador på kommunal egendom, störningar i verksamhet och IT-system etcetera.

26 RESULTATRÄKNING MED RESULTATANALYS

Årets resultat uppgår till 6,0 mkr vilket är tillräckligt för att klara det lagstadgade balanskravet men inte det av kommunen övergripande finansiella målet. Tanums kommun har redovisat ett positivt resultat varje år sedan år 2000.

28 BALANSRÄKNING MED ANALYS AV FINANSIELL STÄLLNING

Soliditeten, när hela pensionsåtagandet är inräknat, har ökat från 10,1 procent i bokslutet 2014 till 10,8 procent i bokslutet 2015. Årets investeringar uppgår till 94,6 mkr. För att finansiera investeringsverksamheten har en upplåning varit nödvändig. Låneskulden har ökat med 51,0 mkr till 506,7 mkr.

30 NOTFÖRTECKNING

Tilläggsupplysningar till de finansiella rapporterna, resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning.

34 INVESTERINGSREDOVISNING

Bruttoinvesteringarna år 2015 uppgick till 94,6 mkr. Av dessa investerades 49,3 mkr i VA-anläggningar. Investeringar i fastigheter uppgick till 15,7 mkr och exploateringsverksamhet till 19,4 mkr.

VERKSAMHET

En redovisning av väsentliga verksamhetsområden presenterade ur ett medborgarperspektiv.

36 BOENDE

För att möjliggöra byggnation av nya bostäder arbetar kommunen med ett stort antal detaljplaner. Bygglov har lämnats för 102 nya enbostadshus och fritidshus.

38 NÄRINGS LIV

Tanum är med sina drygt 2 300 företag en av Sveriges kommuner som har flest företag i relation till invånarantalet och där det startas flest nya företag. I samarbete med näringslivet arbetar kommunen för att förbättra näringslivsklimatet i kommunen. I Svenskt Näringslivs företagsranking placerar sig Tanum på plats 228.

40 UTBILDNING

Andelen elever som lämnar grundskolan i årskurs nio med minst godkänt betyg (E) i samtliga ämnen minskar till 78,7 procent, vilket dock fortfarande är högre än riksnittet. Resultaten på de nationella proven i årskurserna tre och sex är fortsättningsvis mycket goda. Nettokostnaden för grundskola ökar med 2 888 tkr. Tanums gymnasieskola erbjuder nu lärlingsutbildning, vilket bidragit till minskade nettokostnader, liksom statsbidrag för asylsökande, lägre personaltäthet och låg kostnadsutveckling för köp av utbildningskostnader i andra kommuner.

44 BARNOMSORG

Andelen barn som har någon form av barnomsorg uppgår till 86,3 procent 2015, en liten minskning jämfört med 2014, även om det totala antalet barn ökar något. Den pedagogiska omsorgsverksamheten fortsätter att minska, vilket har varit en trend under de senaste tio åren. Föräldrarna är fortsatt nöjda med förskoleverksamheten. I den enkät som genomförs årligen blir värdet för "Förskolan fungerar som helhet bra eller mycket bra" 8,6 på en tiogradig skala.

46 ÄLDREOMSORG

Det finns sex boendeenheter som vid ingången av året hade 156 särskilda boendeplatser, varav 72 platser för personer med demenssjukdom. Nyttjandegraden för de särskilda boendeplatserna har under året varit 98 procent. Nya teknikstöd har införts inom hemtjänst och hemsjukvård. En övergång från analoga till digitala larm avseende ordinärt boende har gjorts.

50 FUNKTIONSHINDER

Nettokostnaden ökar med 7 820 tkr, 15,5 procent. De ökade kostnaderna beror främst på köp av plats inom LSS, ökade utförda timmar inom personlig assistans och ökade personalkostnader inom korttidsboende och gruppboende.

52 INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Nettokostnaden inom individ- och familjeomsorgen har under 2015 ökat med 1 632 tkr, en ökning med 5,1 procent jämfört med 2014. Försörjningsstödet har fortsatt höga kostnader. Antalet placeringsdygn i familjehem har ökat men minskat på institution under 2015.

54 FLYKTINGVERKSAMHET

Intäkterna har ökat med 16 147 tkr, 65,0 procent, vilket beror på ett kraftigt ökat mottagande av ensamkommande barn. Från juli månad anvisade Migrationsverket fler ensamkommande barn till kommunen utöver avtal. Fokus 2016 ligger på att ta hand om ensamkommande barn samt fördjupa integrationsarbetet för flyktingar med permanent uppehållstillstånd.

56 RÄDDNINGSTJÄNST

Räddningstjänsten utförde 355 utryckningar år 2015, vilket är 44 färre än under 2014.

58 TEKNISK SERVICE

Teknisk service innefattar fastighetsavdelning, markförvaltning, kart och mät, gator och trafik samt energi. Organisationen omfattar även skötsel av grönytor och samhällsstad, bad- och lekplatser, strandstad, snöröjning samt friluftsanläggningar. Hög prioritet under året har varit att genomföra en inventering av fastighetsbeståndet för att skapa en övergripande underhållsplan och därigenom få en helhetsbild av hela fastighetsbeståndets skick.

60 KULTUR OCH FRITID

Ett brett utbud inom kultur och fritid har erbjudits genom egna arrangemang och tillsammans med föreningslivet och andra externa samarbetspartners. Kulturpoolen startades som ett stöd för skolor och förskolor i arbetet med att uppnå målen genom att använda kultur och skapande som arbetsätt.

62 SERVICE

Den 1 januari 2015 öppnades ett kundcenter för att förbättra tillgänglighet och service för invånarna. Enligt servicemätningen i oktober 2015 ligger kommunen på femte plats i landet när det gäller hur stor andel av medborgarna som får ett direkt svar på en fråga via telefon. Kommunen besvarar 99 procent av e-posten inom två dygn.

64 AFFÄRSVERKSAMHET

Redovisning av VA-verksamhet ska ske enligt särskild lagstiftning och sidoordnat från den skattefinansierade verksamheten. Verksamheten redovisar ett överskott på 2,6 mkr före avsättning till resultatfond. Investeringar har gjorts till ett värde av 49,3 mkr.

66 PERSONALREDOVISNING

Kommunens strategiska målsättning är att skapa förutsättningar för att kunna rekrytera, behålla och utveckla kompetent personal. Under 2015 har tyngdpunkten legat på hälsa, kompetensförsörjning och ledarskap. Sjukfrånvaron ökade från 6,1 procent 2014 till 6,4 procent 2015.

69 MILJÖREDOVISNING

Miljöarbetet inriktas mot tre prioriterade områden: energi, transporter och livsmedel. Målsättningen är att minska värmeförbrukningen med 20 procent och förbrukningen av övrig el med tio procent. Oljeförbrukningen har minskat med 98 procent i de fastigheter man gjort energieffektiveringsåtgärder. Övriga fastigheter har minskat med 67 procent sedan år 2007. Andelen ekologiska och kravgodkända livsmedel är fortsatt hög, 41,0 procent 2015.

72 VÄLFÄRD OCH TILLGÄNGLIGHET

Redovisning av medborgarnas hälsa och välbefinnande samt en uppföljning av kommunens handikappplan.

74 DRIFTREDOVISNING

Kommunens resultat uppgår till 6,0 mkr vilket är ett budgetunderskott med 6,0 mkr. Nämnderna redovisar ett samlat överskott på 6,8 mkr. Pensionskostnaderna ger ett underskott på 2,4 mkr, som främst förklaras av ökad personalvolym. Tomtförsäljningen ger ett budgetunderskott på 3,7 mkr till följd av minskad efterfrågan.

76 SAMMANSTÄLLNINGAR VERKSAMHETSOMRÅDEN

Resultaträkningar för nämndernas olika verksamheter.

78 TIOÅRSÖVERSIKT

Kommunens resultat- och balansräkning över tio år.

80 PRESENTATION AV KOMMUNSTYRELSEN

Presentation av kommunstyrelsens ledamöter.

81 BESLUT OCH REVISION

Kommunfullmäktiges beslut rörande bokslut 2015 och revisorernas granskning av bokslutet.

82 ORGANISATION

KOMMUNALA BOLAG

83 TANUMS BOSTÄDER AB

Årets resultat uppgår till 0,7 mkr före skatt och bokslutsdispositioner. Under 2015 har en stor renovering gjorts på 66 lägenheter. En ombyggnation på ytterligare 60 lägenheter har gjorts. Båda dessa slutförs under 2016. Byggnation av 30 nya lägenheter i Tanumshede påbörjas under 2016.

84 TANUMS HAMNAR AB

Tanums Hamnar AB redovisar ett överskott på 0,3 mkr före skatt och bokslutsdispositioner. Under 2015 har bland annat en ny station för tömning av båttoaletter tillkommit. Fortsatt arbete har gjorts med att förbättra standard, service och säkerhet i hamnarna.

85 RAMBO AB

Före bokslutsdispositioner och skatt uppgår årets resultat till 7,3 mkr, vilket är en förbättring med cirka 6,0 mkr jämfört med 2014 års resultat. RAMBO har under 2014 hanterat drygt 86 000 ton avfall, en minskning med åtta procent jämfört med 2014.

86 BEGREPPSFÖRKLARING

KOMMUNALRÅDET



Liselotte Broberg (M)

Ordförande i kommunstyrelsen

Tanums kommun har en vision att växa till 13 000 invånare. Visionen ska symbolisera den positiva utvecklingen som ska känneteckna Tanum.

Alliansen har ett majoritetsstyre vilket ger en styrka och tydlighet i styrningen med vad politiken vill och tar ansvar för.

Tanums kommun har redovisat ett positivt resultat och har dessutom klarat balanskravet sedan år 2000. Det ekonomiska resultat 2015 blev 6 miljoner kronor. Till största delen beror det på ökade skatteintäkter och specialdestinerade statsbidrag, räntekostnaderna blev lägre än beräknat samt att nämnderna visar ett bättre resultat än de budgeterat.

Inom kvalitetsrapporten som Sveriges Kommuner och Landsting administrerar och samordnar ligger Tanums kommun samlade resultat över genomsnittet. Vilket visar att nämnderna klarar sitt uppdrag och håller en fortsatt hög kvalitet i sina verksamheter.

Investeringsvolymen har varit fortsatt hög. 2015 års investeringar uppgår till 94,6 mkr där den största investeringen, 49,3 mkr, är VA-anläggningar. Genom satsningar på VA-verksamheten och exploateringsverksamheten prioriteras arbetet med att ta fram nya bostäder och verksamhetsmark.

År 2015 var ett händelserikt år med många utmaningar. Några som kan nämnas är infrastrukturförbättringar i Fjällbacka och Grebbestad. Vi hade stora flyktingströmmar som innebar prövningar av samhällssystemet, vilket vi klarade av med nämndsöverskridande arbete och människors engagemang. Vi arbetar även med ett förbättrat näringslivsklimat. Vi har klättrat i Svenskt Näringslivs ranking, men mycket återstår. Jag lägger stor vikt på företagsbesök. Har besökt cirka 80 företag sedan jag tillträdde som kommunalråd. Service är också något vi sätter största focus på. Vi får inte glömma bort att vi är till för kommuninvånare, företagare samt besökare. Var vi än är verksamma i kommunen så ska vi ge en bra service, ha ett gott bemötande samt vara lyhörda.

I slutet av oktober bjöd vi in representanter för privat verksamhet för en diskussion om ökat bostadsbyggande. Det är viktigt att kommunen tillsammans med privata aktörer får fart på bostadsbyggandet. Vi i alliansen ska möjliggöra produktion av cirka 300 bostäder under mandatperioden.

Vårt bostadsbolag Tanums Bostäder börjar bygga hyresrätter i Tanumshede. På gång är även byggnation av hyresrätter i Grebbestad. Dessa projekt gör att det skapas cirka 60 hyresrätter under 2016-2017.

Vi har en positiv utveckling i Tanum, vi ökar befolkningsmässigt med 109 personer till 12.455 invånare, vi har en gynnsam arbetsmarknad, vi har fått vår efterlängta motorväg. Det gör att Tanums kommun blir en ännu attraktivare kommun att bo och vara yrkesverksam i.

Det ställer också krav på oss, att vi har en bra skola, vård och omsorg, att vi har en fungerande infrastruktur samt att vi ger förutsättningar för bostadsbyggande och framtagande av verksamhetsmark.

Mitt och alliansens mål är att vi ska utveckla Tanum från att vara bra kommun till att bli ännu bättre!

OPPOSITIONSRÅDET

Louise Thunström (S)

2:a vice ordförande i kommunstyrelsen

2015 var ett händelserikt år för Sveriges kommuner. Vi hade ett osäkert parlamentariskt läge, då vi under en period inte visste vilken statsbudget vi hade att förhålla oss till.

Sista delen av 2015 kom att präglas av att människor flydde krigets helvete hit till Sverige och till oss i Tanum.

Själv förvånades jag över hur dålig beredskap vi som land hade för detta. Vi klarade några veckor, sedan började våra strukturer att få problem. Men jag kan med stolthet säga att vi i Tanum klarade mottagandet riktigt bra. Detta tack vare ett fantastiskt arbete av våra medarbetare i kommunen samt ett enormt engagemang från civilsamhället.

- Vi kan om vi vill!

Och vi Socialdemokrater vill!

Vi vill få igång bostadsbyggandet och ge hyresrätten av självklar plats i våra samhällen. Nu verkar även borgerligheten ha insett vikten av blandat boende och Tanums Bostäder har många spännande projekt på gång.

Vi vill fokusera på våra medarbetare. Att vara en bra arbetsgivare är en förutsättning för att vara en välmående kommun. Vi ser att vi får allt svårare att rekrytera personal. Dessutom har vi stigande pensionsavgångar att vänta i framtiden, samtidigt som vårt behov av välfärd ökar. Att kunna erbjuda utbildningsmöjligheter på hemmaplan, att kunna kombinera arbetsliv med privatliv på ett bra sätt samt att införa heltid som rättighet och deltid som möjlighet, tror vi är nödvändiga förutsättningar för vår framtida kompetensförsörjning.

Vi vill ha en god generell välfärd även i framtiden. Jag skrev i förra årets bokslutstext att god ekonomisk hushållning måste ses ur ett långsiktigt perspektiv. Under de senaste 30 åren har en urholkning av kommunkassan stadigt skett vilket innebär att kommande generationer får betala det som tidigare generationer konsumerat. Detta kan inte ses som god ekonomisk hushållning.

Vi har levt, och lever fortfarande över våra tillgångar i kommunen. Vi behöver alltså få ut mer verksamhet för våra pengar i framtiden. Detta är en stor men viktig utmaning. Vår stora investeringsbudget gör att vi måste ha ett gott ekonomisk överskott varje år, så att vi på så sätt kan minska den externa upplåningen.

Så för att summera, vi klarade 2015 bra tycker jag. Vi har ökat antalet tanumsbor. Många stora projekt är på gång. Några exempel på dessa är Västra vägen i Grebbestad, Fjällbacka centrum, äldreboende i Grebbestad och Hamburgsund samt ett stort antal planer för boende och verksamhet. Ronny Larssons motion om urinseparering resulterade i att kravet på separering togs bort och därmed har dörren öppnats för alternativ som är mer rättsäkra, rättvisa och miljövänliga.

Vi har gått in i 2016 med ännu större utmaningar, men med vilja, ansvar och framtidstro så kommer vi klara det.

Oppositionen i Tanum besitter alla dessa kvaliteter.



OMVÄRLD

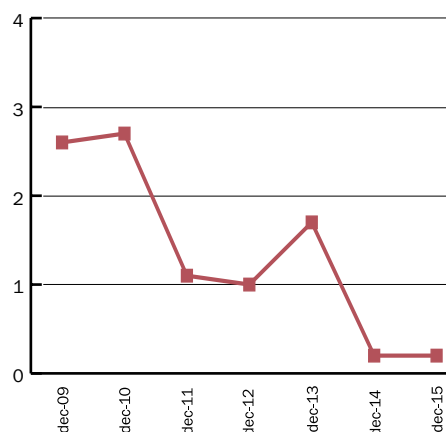
INTERNATIONELL EKONOMI

Den internationella återhämtningen har, totalt sett, varit relativt trög. Ett undantag är USA där ekonomin växer i hygglig takt och där utvecklingen på arbetsmarknaden har varit stark. Också i Storbritannien och Tyskland utvecklas arbetsmarknaden starkt sedan en tid tillbaka. På andra håll i Europa har det gått väsentligt trögare. I tillväxtländer som Ryssland och Brasilien är utvecklingen mycket svag. Även i Kina har tillväxten bromsat upp. Utvecklingen i Kina beräknas fortsätta att försvagas. En väsentlig del i detta är en svagare utveckling av byggnadsinvesteringarna, vilket härrör från osäkerhet på bostadsmarknaden. Oron har också varit stor på de kinesiska finansiella marknaderna med betydande prisfall på Shanghaibörsen under senare delen av 2015. Låga priser på olja och gas har också en negativ inverkan på våra grannländer. För Norge, som är en betydande exportör av olja och gas, dras nu offshoreinvesteringarna ner väsentligt. Nedgången är kännbar för norsk ekonomi och tillväxten i BNP reduceras högst väsentligt. Oljepriset har under det senaste året mer än halverats i dollar räknat. Även en lång rad andra råvarupriser har backat påtagligt. De lägre råvarupriserna har bidragit till att inflationen i många länder bitit sig fast på låga nivåer. Centralbankerna har med olika åtgärder försökt pressa upp inflationen, men utan att i någon nämnvärd grad ha lyckats. Styrräntorna befinner sig i dagsläget på extremt låga nivåer och i de länder där den konjunkturella återhämtningen nått längst beräknas snart höjningar ske. Först ut att höja blev den amerikanska centralbanken, Federal Reserve.

SVENSK EKONOMI

Den svenska ekonomin befinner sig sedan ett par år tillbaka i en konjunkturåterhämtning. Inhemsk efterfrågan växer snabbt och BNP beräknas öka med cirka tre procent under både 2015 och 2016. Tillväxten i den svenska ekonomin gör att sysselsättningen ökar och arbetslösheten gradvis pressas tillbaka. I slutet av 2016 beräknas den svenska ekonomin nå konjunkturrell balans. Arbetslösheten når då ner mot 6,5 procent och inflationen närmar sig Riksbankens mål på två procent. Under 2015 och 2016 växer efterfrågan i den svenska ekonomin snabbt, inte minst investeringarna och den offentliga konsumtionen uppvisar höga tillväxttal. Normalt brukar det vara exporten som agerar draglok i den fas då konjunkturen är på väg att återhämta sig.

**STATSOBLIGATIONER,
MEDEL AV FEMÅRSRÄNTA, PROCENT.**



Trots att kronan under det senaste året försvagats med omkring tio procent, har den svaga utvecklingen i vår omvärld inneburit att exporten ökat i relativt måttlig takt. Förklaringen till att den offentliga konsumtionen ökar kraftigt är en fortsatt mycket snabb befolkningstillväxt. Mellan åren 2014 och 2019 förväntas antalet invånare i Sverige öka med i genomsnitt 1,3 procent per år. Det är tre gånger så snabbt som genomsnittet för de senaste tre decennierna. Den främsta förklaringen till denna skillnad är en fortsatt mycket omfattande flyktinginvandring. Den snabbt växande befolkningen innebär att kommunala verksamheter i form av skola, vård och omsorg behöver öka snabbt i omfattning.

Sysselsättningen har utvecklats positivt sedan finanskrisen 2009. Återhämtning till nivån före fallet 2009 gick på två år och sedan 2011 har antalet sysselsatta ökat med runt 200 000 personer, motsvarande en procent per år. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften ökat i nästan samma omfattning, framförallt tack vare större befolkning men också tack vare att arbetskraftsdeltagandet ökat. Det har inneburit att arbetslösheten bara minskat marginellt.

Den svenska Riksbanken har som ambition att hålla kronan svag och på den vägen öka möjligheterna att få upp inflationen

till två procent. I februari 2015 beslutade Riksbanken om en sänkning av sin viktigaste styrränna, reporäntan, till -0,10 procent. Därmed hade Sverige för första gången i historien negativ ränta. Riksbanken fortsatte under 2015 och början på 2016 att sänka räntan. I början på 2016 uppgick reporäntan till -0,50 procent. En svensk styrräntehöjning kommer inte att ske förrän andra centralbanker också höjt. Riksbanken beräknas påbörja höjningen av styrräntan först under senare delen av 2016 eller början av 2017. En stramare penningpolitik medför att kronan stärks mot framförallt euron.

VÄSTSVENRIKE

Konjunkturen i Västsvetrike är för närvarande stark. Det gäller i stort sett samtliga branscher inom näringslivet. Det råder högkonjunktur inom byggbranschen och inom bilhandeln.

Företagstjänster fortsätter att gå starkare än normalt och den nedgång inom sällanköpshandeln som sågs under våren 2015 kan ha varit tillfällig. Samtidigt fortsätter industrikonjunkturen att förstärkas. Den starkaste konjunkturen i länet hittar vi fortfarande i Göteborgsregionen men även i de övriga delregionerna har läget förbättrats från i våras. Störst är uppgången i Fyrbodal. Sysselsättningen i Västsvetrike har fortsatt uppåt och flera branscher rapporterar om betydande personalökningar det senaste halvåret. Den svagare norska kronan påverkar ekonomin i hela västsvetrike men framförallt inom handel och besöksnäring i norra Bohuslän.

KOMMUNSEKTORN

Den offentliga konsumtionens tillväxt är mycket stark. Sammantaget beräknas ökningen 2016 uppgå till drygt fem procent vilket är det högsta ökningstalet sedan 1970. Särskilt stor beräknas ökningen bli i kommunerna. Den starka utvecklingen förklaras till betydande del av det omfattande flyktingmottagandet. Skatteunderlagets reala ökning var stark 2015 och skjuter ytterligare fart 2016. Ökningen beror främst på att sysselsättningen tar rejäl fart, men påverkas även av att indexeringen av inkomstanknutna pensioner blir mer gynnsam.

Resultatnivån för kommunerna har varit god under de senare åren, men förklaras till stor del av tillfälliga poster. Även om det sammantagna resultatet ser bra ut de senaste tio åren betyder inte det att alla kommuner har goda resultat. Variationen är stor.

De senaste fyra åren har i genomsnitt 13 procent av kommunerna haft ett negativt resultat medan 48 procent haft ett resultat som överstiger två procent av skatter och bidrag.

Det stora flyktingmottagandet, och den kraftiga ökningen av antalet asylsökande, får förhållandevis liten resultatpåverkan. Huvudorsaken är att ökade kostnader följs av ökade intäkter i form av statliga bidrag.

Svenska kommuner är inne i en period med stora nyinvesteringsbehov. Samtidigt behöver åldrande befintlig infrastruktur rustas upp. Investeringarna i kommunsektorn har ökat kraftigt de senaste åren och uppgår nu till cirka 90 miljarder per år.

Pensionskostnaderna i kommunerna har ökat i många år, mycket på grund av ökade pensionsutbetalningar. De närmaste åren ser pensionskostnaderna stabila ut.

De senaste åren har allt fler kommuner höjt kommunalskatten för att kunna finansiera ökade kostnader. Skattehöjningarna har varit förhållandevis måttliga. De kommande åren beräknas allt fler kommuner behöva höja skatten. Höjningarna kommer sannolikt att bli betydligt högre än vad de varit de senaste åren.

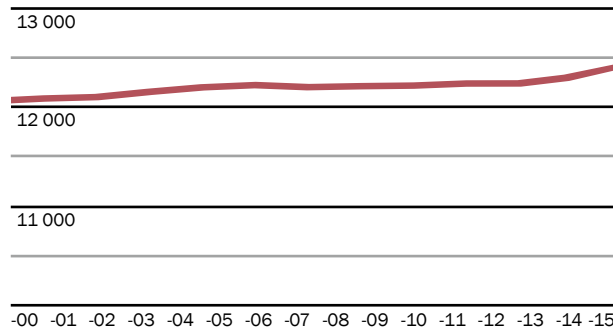
BEFOLKNING

Tanums befolkning har de senaste tre åren ökat med sammanlagt 185 personer. Tanums befolkning ökade med 109 personer under 2015 och uppgick den 31 december 2015 till 12 455 personer vilket är den högsta befolkningsciffran på mer än 55 år. Tanums invånarantal har, sett över den senaste tioårsperioden ökat med cirka 200 personer. Stora födelseunderskott har kunnat kompenseras med betydande inflyttningsöverskott. Födelsenettet har varit negativt varje år sedan 1993. Bortsett från mindre flyttningsunderskott 2005 och 2012 har Tanums haft ett positivt flyttnetto varje år sedan 1997.

Tanums kommun har en befolkningsstruktur med en större andel personer över 65 år, högre än genomsnittet i riket. Andelen personer över 65 år har ökat de senaste åren.

Tanum har en relativt hög in- och utflyttning i relation till befolkningsmängd. Under 2015 flyttade 738 personer till kommunen. De senaste tre åren har inflyttningen legat på över 700 personer per år. Inflyttning från utlandet har ökat de senaste åren och uppgick till 130 personer under 2015. Det finns en viss överrepresentation av personer över 50 år bland de som flyttat till Tanum. De flesta av inflyttarna kommer från

BEFOLKNINGSUTVECKLING 2000-2015



Västra Götaland och har en koppling till Tanum sedan tidigare, antingen är de utflyttade tanumsbor eller så har de fritidshus eller besökt Tanum som turister. Utflyttningen uppgick 2015 till 612 personer. Utflyttningssiffran är lägre än de senaste åren. Det är främst personer i åldersgruppen 20-30 år som flyttar från kommunen.

Födelseatalen ligger kvar på en förhållandevis låg nivå. Under 2015 föddes 115 personer vilket är i nivå för genomsnittet den senaste tioårsperioden. Under den så kallade babyboomen på 1980-talet och början på 1990-talet var födelseatalen höga. Som högst var födelseatalen 1989 och 1990 då det föddes 180 barn per år. Sedan början på 1990-talet har födelseatalen successivt minskat till att ligga kring 100 födda per år.

Antalet avlidna per år är förhållandevis konstant och ligger mellan 150 och 180 personer. Under 2015 avled 132 personer vilket är lägre än genomsnittet. Medellivslängden i kommunen har ökat de senaste åren. Andelen personer över 65 år av den totala befolkningen har också ökat.

ARBETSMARKNAD

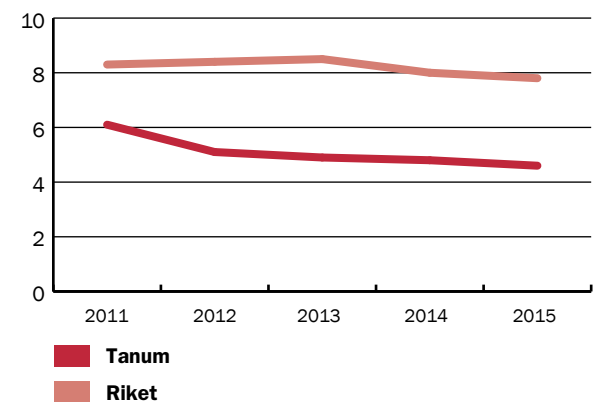
Sysselsättningen har utvecklats positivt sedan finanskrisen 2009. Återhämtning till nivån före fallet 2009 gick på två år och sedan 2011 har antalet sysselsatta ökat med runt 200 000 personer, motsvarande en procent per år. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften ökat i nästan samma omfattning, framförallt tack vare större befolkning men också tack vare att

arbetskraftsdeltagandet ökat. Det har inneburit att arbetslösheten bara minskat marginellt. Arbetslösheten beräknas i slutet av 2016 nå ner mot 6,5 procent.

Arbetsmarknadssituationen i Tanum har de senaste åren varit bättre än i riket och Västra Götalandsregionen. Några av kommunens större företag har de senaste åren lagt ner sin verksamhet i Tanum eller minskat antalet anställda. Sedan 2008 har cirka 400 arbetstillfällen försvunnit vid de större företagen. Trots detta har arbetslösheten i Tanum inte ökat utan efterfrågeökningar på arbetskraft inom handel och besöksnäring i norra Bohuslän har

komparerat sysselsättningsminskningen inom tillverkningsindustrin. Arbetslösheten i Tanum har under 2015 legat kvar på en nivå som är betydligt under riksgenomsnittet. I december 2015 uppgick arbetslösheten i Tanum till 5,0 procent vilket är något högre än i december 2014. Även ungdomsarbetslösheten är lägre än genomsnittet för riket och länet och uppgick i december 2015 till 6,8 procent att jämföra med 8,0 procent i december 2014.

ARBETSLÖSHET 2011-2015, PROCENT



GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

VISION

Tanum är en kommun som kännetecknas av småskalighet, entreprenörskap och närhet till natur och vatten. Med förankring i historien, som återspeglas i hållristningar och kulturmiljöer, ska hela kommunen utvecklas på ett sätt som är långsiktigt hållbart och som stärker Tanums identitet med livskraftiga samhällen och en levande landsbygd.

Tanums kommuns vision är att kommunen ska växa till 13 000 invånare. Visionen symboliserar den positiva utveckling som ska karaktärisera Tanums kommun.

En positiv befolkningsutveckling ska skapas genom satsningar på i första hand områdena boende, infrastruktur och näringsliv.

UPPFÖLJNING

Under 2015 ökade Tanums befolkning med 109 personer till 12 455 invånare. Invånarantalet 2015 är det högsta sedan slutet av 1950-talet. Den senaste tioårsperioden har befolkningen ökat med cirka 200 personer. Tanum har sedan 2006 haft ett positivt inflyttningsöverskott på cirka 630 personer. Stora satsningar görs på att färdigställa nya detaljplaner som möjliggör byggande av nya bostäder och framtagande av verksamhetsmark. Arbete pågår med fler än 60 detaljplaner.

Under 2015 färdigställdes den sista etappen av motorvägen mellan Köpenhamn och Oslo när sträckningen genom världsarvet i Tanum invigdes i juli 2015. Utbyggnaden av bredband har fortsatt under 2015. Flera av kommunens fiberföreningar har tagit sina fibernät i bruk under 2015.

Tanum klättrar på Svenskt Näringslivs ranking av näringslivsklimatet i Sveriges kommuner.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I kommunallagen anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet. Tanums kommun har definierat termen "god ekonomisk hushållning" som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar. I god ekonomisk hushållning inryms också kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Sammanfattande bedömning

Tanums kommun uppnår inte god ekonomisk hushållning när det gäller det finansiella perspektivet medan kommunen uppnår det verksamhetsmässiga perspektivet av god ekonomisk hushållning.

För att sammantaget uppnå god ekonomisk hushållning krävs att båda perspektiven av god ekonomisk hushållning är uppfyllda vilket innebär att Tanum kommun inte uppnår god ekonomisk hushållning 2015.

Finansiellt perspektiv

Tanums kommuns övergripande ekonomiska mål utgår ifrån generationsprincipen vilket innebär att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar och inte belasta kommande generationer med kostnader eller åtaganden.

Investeringsverksamheten ska anpassas så att inte kommunens ekonomiska ställning, soliditeten, försvagas.

Övergripande ekonomiskt mål

För att uppnå kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska resultatet uppgå till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag före intäkter avseende realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar. En sådan nivå innebär också en värdesäkring av det egna kapitalet.

Måloppfyllelse

2015 års resultat på 6,0 mkr motsvarar 1,0 procent av skatteintäkter och statsbidrag, vilket innebär att kommunen inte når det finansiella målet för god ekonomisk hushållning. Sett över den senaste tioårsperioden, 2006-2015, uppgår det genomsnittliga resultatet till 2,8 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Verksamhetsperspektiv

För att verksamheten ska uppfylla intentionerna i god ekonomisk hushållning ska den bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt och på ett sådant sätt att kommande generationers möjligheter till en bra verksamhet inte försämras.

I Tanum utgörs mål för god ekonomisk hushållning av den samlade utvecklingen och resultatet för de prioriterade verksamhetsmål som kommunfullmäktige fastställer i budgeten. Sammantaget skapar dessa mål förutsättningen för en god utveckling av Tanums kommun. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska målen för mer än hälften av de prioriterade verksamhetsmålen uppfyllas.

Prioriterade verksamhetsmål

Kommunfullmäktige beslutar i budgeten om ett antal prioriterade verksamhetsmål. De prioriterade målen beskriver vad kommunens olika verksamheter ska uppnå och ska ses som den samlade övergripande målsättningen för kommunen som helhet. För varje prioriterat verksamhetsmål finns en eller flera indikatorer som används för att avgöra om verksamhetsmålet är uppfyllt eller inte.



BOENDE

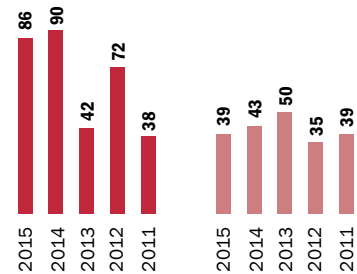
Målsättning

Kommunen ska möjliggöra produktion av 300 bostäder under mandatperioden samt erbjuda villatomter i kommunens större samhällen till marknadsmässiga priser.

Måluppfyllelse

Totalt har 86 nya bostäder färdigställt under året varav 81 är enfamiljshus och 5 bostäder i flerfamiljshus.

För närvarande finns kommunala tomter till försäljning i Grebbestad, Tanumshede, Lur, Rabbalshede, Kville och Östad. Totalt finns 39 kommunala tomter till försäljning. Samtliga tomter säljs till marknadsmässiga priser.



■ Antalet färdigställda bostäder per år
■ Antal villatomter som finns till försäljning

NÄRINGS LIV

Målsättning

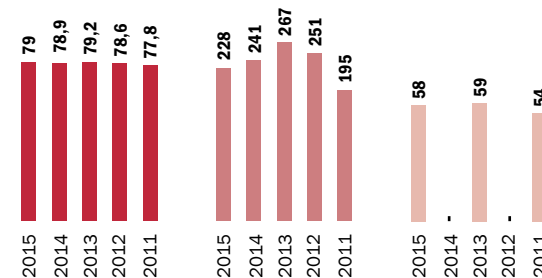
Kommunen ska skapa förutsättningar för att fler arbetstillfällen skapas. Kommunen ska förbättra företagsklimatet och utveckla myndighetsutövningen utifrån företagarnas behov.

Måluppfyllelse

Tanums kommun har tillsammans med representanter för näringslivet kommit överens om arbetsformer för arbetet med utveckling av näringslivet i kommunen. Arbetet kommer fortsättningsvis att drivas i tematiska arbetsgrupper. Tillsammans med näringslivet och arbetsförmedlingen har kommunen tagit fram kompetensutvecklingsplan. En handlingsplan, "Ett enat Bohuslän", har antagits för utveckling av besöksnäringen i Bohuslän. Kommunen har tecknat ett avtal med Tanum Turist där Tanum Turist får ett uppdrag att sköta den operativa turismverksamheten och att parterna gemensamt arbetar för att utveckla besöksnäringen.

I Svenskt Näringslivs ranking över näringsklimatet i kommunen klättrar Tanum från plats 241 till plats 228.

I mätningen "Insikt" betygsätts myndighetsutövningen i kommunerna. I den senaste mätningen får Tanum bättre betyg på tre av fyra myndighetsområden. Det sammantagna betyget är oförändrat jämfört med betyget i den förra mätningen 2013.



■ Statistik sysselsättning (SCB), procent
■ Svenskt Näringslivs ranking, 290 kommuner
■ Insiktsmätning (SKL), index

INFRASTRUKTUR

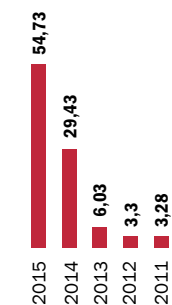
Målsättning

Tanum ska ha en infrastruktur som tillgodoser högt ställda krav på tillgänglighet. Alla i Tanum ska ha tillgång till bredband. Infrastrukturen i kustsamhällena ska förbättras.

Måluppfyllelse

I juli öppnades den sista etappen av motorväg genom Bohuslän och etappen genom världsarvet i Tanum invigdes. Utbyggnaden av bredband sker på landsbygden genom så kallade fiberföreningar. Under 2015 har tio av totalt tolv fiberföreningar i kommunen färdigställt sina nät. I kommunens större samhällen sker utbyggnaden på kommersiella villkor genom marknadsaktörer. I Hamburgsund pågår utbyggnad, större delen av Tanumshede har fått bredbandsanslutning genom fiberföreningar medan utbyggnaden av bredband i Grebbestad och Fjällbacka beräknas ske under 2017.

Detaljplanearbete pågår för utbyggnad av Västra vägen i Grebbestad. Avtalet har träffats med Trafikverket om upprättande av vägplan. När Västra vägen öppnar för trafik 2019 innebär det en förbättring av trafiksituationen i Grebbestad samtidigt som exploatering av nya bostadsområden i Grebbestadområdet blir möjlig. Även i Hamburgsund och Fjällbacka pågår detaljplanearbete som syftar till att förbättra infrastrukturen i dessa samhällen. Utbyggnaden av gång- och cykelvägar (GC-väg) sker kontinuerligt. Under 2015 har ny GC-väg byggts i Grebbestad.



■ Andel av befolkning eller hushåll med tillgång till bredband 100 Mbit/s

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

FYSISK PLANERING

Målsättning

Kommunen ska ha en planberedskap som möjliggör byggande av bostäder och framtagande av verksamhetsmark.

Måluppfyllelse

Arbete pågår med framtagande av en ny översiktsplan för Tanums kommun. Planen kommer att antas av kommunfullmäktige i slutet av 2016 eller början av 2017. För Tanumshede, Grebbestad, Fjällbacka och Hamburgsund finns fördjupade översiktsplaner antagna.

Totalt möjliggörs byggnation av cirka 1 000 nya bostäder i redan antagna planer och genom de detaljplaner där ett aktivt planarbete pågår. Under 2015 har kommunfullmäktige antagit fyra nya detaljplaner som medger byggnation av 170 nya bostäder.

Detaljplanering pågår för ny verksamhetsmark i Tanumshede, Grebbestad, Fjällbacka och Hamburgsund.



- Antalet färdigställda planer
- Antalet småhustomter som färdigställda detaljplaner möjliggör

SERVICE

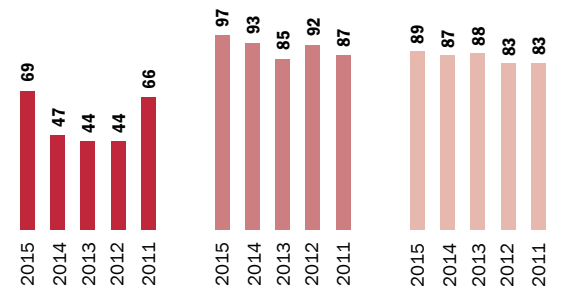
Målsättning

Alla ärenden behandlas sakligt, korrekt, snabbt och med ett gott bemötande. Genom att aktivt kommunicera med invånare och intressenter ska kommunen underlätta och påskynda ärendehantering.

Måluppfyllelse

Den 1 januari 2015 sjuöppades kundcenter. Tanken med kundcenter är att förbättra tillgänglighet och service för invånarna samtidigt som det frigörs tid för handläggarna, vilket i sin tur innebär snabbare besked till invånarna. Servicemätningen i oktober 2015 visar att kommunen tagit ett stort steg i rätt riktning och kommunen ligger på femte plats i landet när det gäller hur stor andel av medborgarna som får ett direkt svar på en fråga via telefon. Tillgängligheten har ökat från 47 procent 2014 till 69 procent 2015.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör årlig en granskning av samtliga kommuners webbplatser. Tanums webbplats (tanum.se) får ett bra betyg i undersökningen 2015. Tanums resultat blev 89 procent, vilket är en förbättring jämfört med mätningen 2014.



- Tillgänglighetsmätningar telefoni, andel kontakt med handläggare (Kvalitet i korthet)
- Tillgänglighetsmätningar e-post, andel svar inom 2 dagar (Kvalitet i korthet)
- Undersökning av kommunala hemsidor (SKL), procent



UTBILDNING

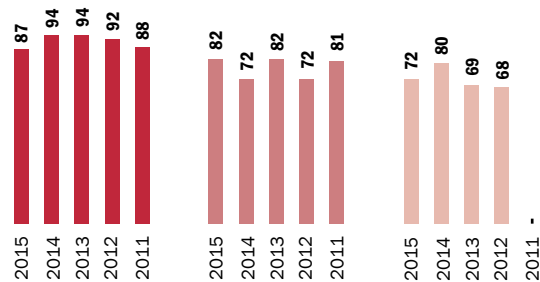
Målsättning

Verksamheten ska präglas av trygghet, trivsel och respekt och alla elever ska bli behöriga till nästa nivå.

Måluppfyllelse

Andelen elever som lämnar grundskolan i årskurs nio med minst godkänt betyg (E) i samtliga ämnen minskar 2015 till 78,7 procent, vilket dock fortfarande är högre än rikssnittet. Även andelen som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskar något och är nu 88 procent. Fortfarande är detta dock en högre andel än riksgenomsnittet (85,6 procent). Behörigheten för de högskoleförberedande programmen ligger mellan 80 och 82 procent, vilket är lägre siffror än motsvarande riksgenomsnitt.

Elevenkäten visar att trivseln i skolan är god, 8,5 på en tiogradig skala, även om trenden är något vikande.



- Andelen elever som är behöriga till gymnasiet (Skolverket)
- Andelen elever som fullföljer gymnasiet inom fyra år (Skolverket)
- Enkät om trivsel i skolan (Kvalitet i korthet), index

ÄLDREOMSORG

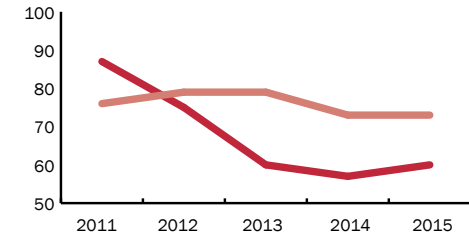
Målsättning

Verksamheten ska utgå från individens behov och självbestämmande. Ett respektfullt bemötande ska prägla arbetet. Äldreboende ska finnas på olika orter. För äldre ska det finnas boenden med olika boendeformer.

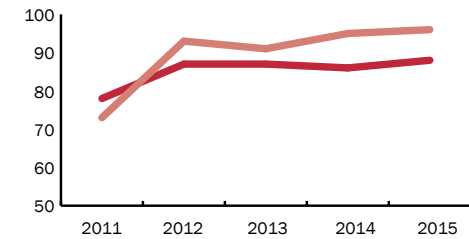
Måluppfyllelse

Det finns äldreboenden på sex olika orter i kommunen, totalt finns 156 platser i särskilda boenden. Genom en väl utbyggd hemtjänst ges möjligheter för äldre att välja boendeform. Kommunen tillämpar sedan 2011 kundval enligt LOV (Lag om valfrihet) inom hemtjänst. Kommunen erbjuder ett differentierat serviceutbud inom både hemtjänst och särskilda boenden vilket gör det möjligt för brukarna att välja och påverka servicenivån. Serviceutbudet i äldreomsorgen ligger över riksgenomsnittet.

Brukarundersökningar visar att brukarna inom både hemtjänst och särskilt boende är mycket nöjda med verksamheten.



- Serviceutbud på särskilt boende (Kvalitet i korthet), andel
- Serviceutbud inom hemtjänst (Kvalitet i korthet), andel



- Brukarundersökningar för särskilt boende (Kvalitet i korthet), index
- Brukarundersökningar för hemtjänst (Kvalitet i korthet), index



GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

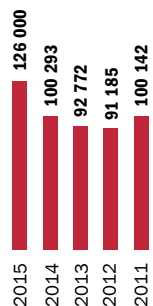
KULTUR OCH FRITID

Målsättning

Kommunen ska, i samverkan med föreningar och andra aktörer, skapa förutsättningar för ett varierat och rikt utbud inom kultur och fritid för alla. Kommunen ska, tillsammans med andra aktörer, arbeta för att utveckla Världsarvet som besöksmål.

Måluppfyllelse

Kommunen stödjer föreningsaktiviteter genom utbildning, samordning, bokning, marknadsföring samt ekonomiskt stöd enligt normerna i "Stöd till föreningar och arrangemang i Tanums kommun". Detta ger en bredd i utbudet, där ungdomsaktiviteter inom idrotten, musikfestivaler, aktiviteter i pensionärsföreningar och föreningsarbeten kring integration är en del av resultatet. Totalt finns cirka 110 föreningar i kommunen. Antal besökare på Vitlycke museum har ökat de senaste åren och låg 2015 runt 126 000 medan besöken på Vitlyckehällen var 76 300. Besökare på rastplats Världsarvet var 41 041 från invigningen i juli till och med december månad.



■ Antal besök på Vitlycke museum

TEKNISK SERVICE

Målsättning

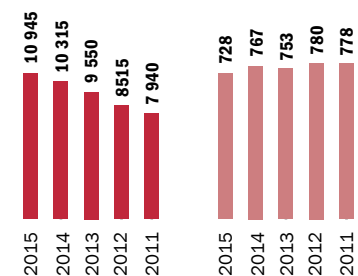
Kommunen ska tillgodose behovet av VA på ett kostnadseffektivt sätt. Kommunen ska utifrån en lokalförsörjningsplan tillhandahålla ändamålsenliga och kostnadseffektiva verksamhetslokaler.

Måluppfyllelse

Hälsosamt och gott dricksvatten har levererats till alla abonnenter under hela året. Även under sommarperioden fick alla abonnenter vatten med fullgott tryck. Dricksvattnet har under hela året uppfyllt Livsmedelsverkets krav.

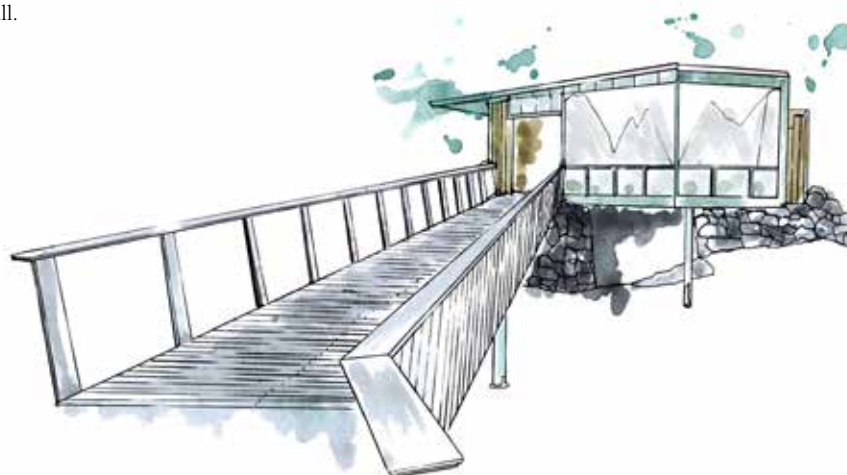
Vid åtta av tio reningsverk har kraven för utsläpp uppfyllts gällande såväl fosfor (P) som organiskt material (BOD). Bodalens avloppsreningsverk har dessutom utsläppskrav för kväve (N), och uppfyller även det kravet. I Hamburgsunds reningsverk har det varit problem med den biologiska reningen, vilket har åtgärdats under året. VA-verksamheten finansieras helt genom taxor. Tanum har Sveriges högsta VA-taxa. Taxan höjdes 2015 med sex procent.

Under våren 2015 flyttade miljö- och byggnadsförvaltningen samt delar av tekniska förvaltningen in i nya lokaler i Tedacthuset. Två mkr extra avsattes under året för fastighetsförbättrande åtgärder med prioritet på målning av fasader. Vid framtagandet av underhållsplanen framkom ett ökat behov av fastighetsunderhåll.



■ VA-taxa (Svenskt vatten), kronor

■ Lokalkostnad per kvm, kronor



GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

SAMMANFATTNING

I Tanum utgör definitionen av god ekonomisk hushållning av den samlade utvecklingen och resultatet för de prioriterade verksamhetsområden som kommunfullmäktige angivet. Av de nio prioriterade verksamhetsområdena har de angivna målen uppnåtts för fem av områdena medan målen delvis uppnåtts för de fyra övriga områdena. De områden där målen bedöms som uppfyllda är boende, fysisk planering, service, äldreomsorg samt kultur och fritid. För verksamhetsområdena näringsliv, infrastruktur, utbildning och teknisk service är målen delvis uppnådda.

● Uppfyllt ● Delvis uppfyllt ● Ej uppfyllt

2015

Boende

Målet om att möjliggöra byggnation av 300 nya bostäder under mandatperioden beräknas att uppnås då det finns färdigställda och pågående detaljplaner som möjliggör byggnation av cirka 1 000 nya bostäder.

●

Näringsliv

Målet är delvis uppnått. Tanum klättrar på Svenskt näringslivs ranking, tre av fyra myndighetsområden får bättre betyg i Sveriges Kommuner och Landstings mätning Insikt. Nyföretagandet är fortsatt högt samtidigt som sysselsättningen i kommunen ökat de senaste fyra åren.

●

Infrastruktur

Målet är delvis uppnått. Samtliga hushåll i kommunen har tillgång till bredband med en kapacitet om minst 1 Mbit per sekund. Andelen hushåll som har tillgång till bredband med minst 100 Mbit per sekund har ökat och uppgår till 55 procent. Genom att utbyggnaden av E6:an till motorväg har infrastrukturen kraftigt förbättrats.

●

Fysisk planering

Målet är uppnått. Tanums kommun har färdigställda och pågående detaljplaner som möjliggör byggnation av 1 000 bostäder. Planarbete pågår för framtagande av verksamhetsmark i kommunens fyra största orter.

●

Service

Målet är uppnått. Genom införande av kundcenter har tillgängligheten via telefon och e-post förbättrats och tillhör nu de bästa i landet. Kommunens hemsida tillhör de 20 bästa i landet.

●

Utbildning

Målet är delvis uppnått. Tanums tillhör de kommuner i landet där störst andel elever är behöriga till gymnasiet. Andelen elever som fullföljer gymnasiet ligger högt och har ökat.

●

Äldreomsorg

Målet är uppnått. Brukarna inom både särskilda boenden och hemtjänst ger verksamheten höga betyg i kundundersökningar. Särskilda boenden för äldre finns på sex orter i kommunen. Serviceutbudet inom både särskilda boende och hemtjänsten är bra.

●

Kultur och fritid

Målet är uppnått. Tanums kommun har ett rikt föreningsliv som tillsammans med kommunen och andra aktörer tillhandahåller ett rikt utbud av aktiviteter inom kultur- och fridssektorn. Antalet besökare på Vitlycke museum har ökat och den nyöppnade världsarvsrastplatsen har lockat många besökare.

●

Teknisk service

Målet är delvis uppnått. Tanums kommun har kunnat tillgodose behovet av dricksvatten i hela kommunen. Reningen av avloppsvatten har uppnått målen. Tanum har dock landets högsta VA-taxa. Under året har kommunens tekniska verksamhet flyttat in i nya lokaler.

●

KVALITETSRAPPORT

Tanum deltar tillsammans med mer än 200 andra kommuner i ett nationellt kvalitetsprojekt, Kvalitet i kort-het (KKiK). Projektet administreras och samordnas av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Inom ramen för projektet görs jämförelser mellan kommunerna inom fem perspektiv; tillgänglighet, trygghet, information och delaktighet, effektivitet och kommunen som samhällsutvecklare. Totalt redovisas cirka 40 olika nyckeltal. Projektet utgår från befintliga nationella nyckeltal som kompletteras med mätningar som görs i den egna kommunen.

Tanums kommuns samlade resultat ligger över genomsnittet. Bra resultat får Tanum främst inom områdena trygghet samt information och tillgänglighet. Även inom de tre övriga områdena, tillgänglighet, effektivitet och samhällsutveckling, får kommunen ett samlat betyg som är bättre än genomsnittet för de kommuner som deltar i projektet.

Läsanvisning

För varje nyckeltal redovisas Tanums värden för vart och ett av åren för perioden 2011-2015, vilket ger möjlighet att följa Tanums utveckling över tiden. Saknas ett värde något år har det inte gjorts någon mätning det året.

Betyget är satt i en tiogradig skala där betyg 10 anger att Tanum tillhör den bästa percentilen (tiondelen) av kommunerna, betyget 9 anger att Tanum tillhör den näst bästa percentilen och så vidare. Betyget 1 anger att Tanum tillhör den sämsta percentilen.

Nyckeltal som är grönmärkade är områden där Tanum får betyg åtta, nio eller tio och därmed tillhör den bästa tredjedelen av kommunerna i mätningen. Rödmarkerade nyckeltal är sådana där Tanums betyg är ett, två eller tre och därmed är väsentligt sämre än genomsnittet.

Nyckeltal med ett genomsnittligt resultat (betyg fyra till sju) har en gul markering.

KVALITETSREDOVISNING

KVALITETSRAPPORT

TILLGÄNGLIGHET

När det gäller möjligheten för medborgarna att nå tjänstemän och politiker i kommunen via e-post tillhör Tanum de bästa kommunerna i landet. Tillgängligheten via telefon har förbättrats kraftigt sedan Tanum infört ett kundcenter och är nu bland de bästa i landet. Betyget för bemötande har förbättrats och Tanum tillhör nu de kommuner där bemötandet är "hundra-procentigt". Väntetiden för en plats på ett äldreboende var under 2015 i genomsnitt 69 dagar vilket är cirka 50 dagar längre än under 2014. Väntetiden för en plats på förskola har förbättrats. Samtliga som ville ha en plats på en förskola fick det på önskat datum. Väntetiden inom individ- och familjeomsorgen är bättre än genomsnittet. Sammantaget får Tanum ett betyg som är betydligt bättre än genomsnittet inom området tillgänglighet.

TILLGÄNGLIGHET

	2015	2014	2013	2012	2011	
Tillgänglighet e-post, kommunen, andel svar inom två dagar	97	93	85	92	87	●
Tillgänglighet via telefon, andel kontakt med handläggare	69	47	44	44	66	●
Gott bemötande vid telefonkontakt, procent	100	93	73	83	81	●
Utökat öppethållande huvudbiblioteket mm	11	9	9	4	8	●
Plats inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum, procent	100	60	67	55	69	●
Väntetid inom förskoleverksamheten, antal dagar	0	11	16	29	16	●
Väntetid för plats på äldreboende, antal dagar	69	21	24	21	62	●
Handläggningstid ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), antal dagar	13	14	13	7	9	●

KOMMUNEN SOM SAMHÄLLSUTVECKLARE

Inom området presenteras nyckeltal som både visar på förhållanden i den geografiska kommunen och Tanums kommun som organisation. Nyföretagande i Tanum har minskat men ligger på en fortsatt hög nivå. Tanums myndighetsutövning får ett lågt betyg. Tanums miljöarbete ligger väl framme. Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet ökar år från år och Tanum tillhör nu de kommuner som köper störst andel ekologiska livsmedel. Det sammanfattande betyget för hur tanumsborna bedömer Tanum som en kommun att bo och leva i är 60, vilket är lika med genomsnittet för landets kommuner.

SAMHÄLLSUTVECKLING

	2015	2014	2013	2012	2011	
Kommunens sysselsättningsgrad, andel förvärvsarbete	79,0	78,9	79,2	78,6	77,8	●
Andel invånare som erhållit försörjningsstöd	3,2	2,1	2,8			●
Nystartade företag per 1 000 invånare	4,5	7,8	6,8	7,8	10	●
Nöjdhet företagsklimat (Insikt), index max 100	58		59		54	●
Sjukpenningtal kommuninvånare, antal dagar	10,5	9,8	9,1	7,1	6,2	●
Andelen återvunnit material	35	49	47		62	●
Andelen kommunala miljöbilar (ändrad definition)	30	33	-	40	50	●
Andelen ekologiska livsmedel	40	38	36	33	24	●
Kommunen som plats att bo i, index max 100	60	60	61	61	61	●

TRYGGHET

Enligt undersökningen är Tanum en av de kommuner i landet där medborgarna upplever störst trygghet. Undersökningens nyckeltal om medborgarnas upplevda trygghet är hämtat från SCB:s medborgarundersökning som genomfördes under våren 2015. Inom förskolan är antalet barn per personal jämförelsevis lågt, vilket också indikerar en hög trygghetsfaktor. En hemtjänsttagare får under en 14-dagarsperiod besök av i genomsnitt 14 olika vårdare, vilket är bättre än genomsnittet och en indikator på att tryggheten inom hemtjänsten är god.

TRYGGHET

	2015	2014	2013	2012	2011	
Hur trygga känner sig medborgarna, index max 100	67	70	70	71	71	●
Hur många olika vårdare besöker en person med hemtjänst på 14 dagar	14	14	13	11	14	●
Barn per personal inom förskolan	5,6	4,8	5,1	4,7	5,1	●
Barn per personal inom förskolan, faktiskt	3,9	4,0	3,7	3,7	3,4	●

INFORMATION OCH DELAKTIGHET

Tanums hemsida, www.tanum.se, tillhör de bästa i landet när det gäller informationsinnehåll och tillgänglighet. Även medborgarnas möjlighet till delaktighet och möjlighet att påverka kommunens beslut och verksamhet är bra. Valdeltagande i Tanum ökade från 78,6 procent 2010 till 82,5 procent år 2014.

INFORMATION OCH DELAKTIGHET

	2015	2014	2013	2012	2011	
Valdeltagande, procent		82,5				●
Information på hemsida, procent	89	87	88	83	83	●
Medborgarnas delaktighet, procent	78	70	67	58	54	●
Medborgarnas möjlighet till inflytande, index max 100	42	43	43	42	42	●

KVALITETSREDOVISNING

EFFEKTIVITET

Inom perspektivet effektivitet ryms olika nyckeltal som visar bland annat brukarnöjdhet, kostnadsnivå, tjänsteutbud och verksamhetsresultat.

Generellt sett är kommunens kostnadsnivå inom kärnverksamheterna hög, samtidigt som brukarnöjdheten och tjänsteutbudet inom äldreomsorgen och handikappomsorgen är bra. Nyckeltalen inom äldreomsorgen ligger kvar på en hög nivå och ligger också högt jämfört med övriga kommuner i mätningen.

Resultaten inom skola har förbättrats och är nu betydligt över genomsnittet för landets kommuner. Resultaten vid nationella prov i år 3 och 6 samt andelen elever som är behöriga till gymnasiet är bland de bättre i landet. Tanumseleverna i årskurs åtta är däremot mindre nöjda med skola och undervisning än vad som var fallet i förra årets mätning, och ligger nu under genomsnittet för landet. Andelen elever som fullföljer gymnasiet inom fyra år har ökat och ligger nu högre än genomsnittet bland landets kommuner.

EFFEKTIVITET

	2015	2014	2013	2012	2011	
Kostnaden för ett inskrivet barn i förskolan, kr	144 829	142 026	138 974	132 589	117 442	●
Resultat nationella prov år 6	95	96	95	92		●
Resultat nationella prov år 3 , procent	77	82	69	74	82	●
Behörighet till något program, procent	87	94	94	92	88	●
Elevers syn på skolan och undervisningen åk 8	72	80	69	68		●
Kostnad per betygspoäng, år 9, kr	388	362	366	366	338	●
Andel som fullföljer gymnasiet inom fyra år, procent	82	72	82	72	81	●
Kostnad per elev som ej fullföljer gymnasieskolan, kr	22 840	32 473	20 301	30 186	20 112	●
Serviceutbud inom särskilt boende, äldreomsorg (andel av utbud) procent	60	57	60	75	87	●
Kostnad per plats i särskilt boende, äldreomsorg, kr	852 560	690 458	648 702	644 612	595 231	●
Nöjdbrukarindex,särskilt boende äldreomsorg	88	86	87	87	78	●
Serviceutbud hemtjänst, andel av tjänsteutbud	73	73	79	79	76	●
Kostnaden per vårdtagare inom hemtjänsten	269 505	286 398	252 054	155 274	136 757	●
Nöjdbrukarindex, hemtjänsten	96	95	91	93	73	●
Serviceutbud grupp- och serviceboende, LSS	82	88	84	98	98	●
Andelen inte återaktualiserade ungdomar, ett år efter avslutad utredning (IFO)	67	81	86	75	71	●

MEDBORGARUNDERSÖKNING

Statistiska centralbyrån (SCB) har för Tanums kommuns räkning genomfört en undersökning om vad Tanums kommuns invånare tycker om Tanums kommun som boendeort och om den kommunala verksamheten. Undersökningen genomfördes under våren 2015 med urval på 500 personer i åldrarna 18-84 år. Svarsfrekvensen var drygt 50 procent. Det var fjärde gången undersökningen genomfördes.

Resultaten i undersökningen redovisas som ett betygsindex från 0 till 100. Ju högre värdet är, desto bättre betyg har kommunens medborgare gett kommunen. Betygsindex under 40 kan betraktas som icke godkända. Som jämförelse till tanumsbornas betyg redovisas även betygen för övriga kommuner som genomfört undersökningen de senaste två åren.

Undersökningen omfattar tre delar:

- Medborgarnas uppfattning om Tanums kommun som en plats att leva och bo i.
- Medborgarnas betyg på Tanums kommuns olika verksamhetsområden.
- Medborgarnas uppfattning om kommunens information och sin möjlighet till inflytande.

Medborgarnas uppfattning om Tanums kommun som en plats att leva och bo i

Det sammanfattande betyget för hur medborgarna bedömer Tanums kommun som en plats att bo och leva i blev 60 vilket är i nivå med förra mätningen och också lika med genomsnittet för övriga kommuner.

Tanumsborna är mest nöjda med fritidsmöjligheter, trygghet och kommersiellt utbud. Mindre nöjda är man med kommunikationer, utbildningsmöjligheter, arbetsmöjligheter samt bostäder.

LEVA OCH BO

	2015 RIKET	2015	2013	2011	2009
Nöjd region index	60	60	60	61	67
Rekommendation	64	65	63	64	72
Arbetsmöjligheter	49	46	42	39	37
Utbildningsmöjligheter	42	42	44	44	59
Miljö					77
Bostäder	55	44	48	46	46
Trygghet	60	67	70	71	61
Kommunikationer	61	42	46	43	38
Kommersiellt utbud	62	66	61	57	58
Fritid	60	59	59	54	68
Tillgänglighet (handikapp)				51	50

Medborgarnas betyg på Tanums kommuns olika verksamhetsområden

Det sammanfattande betyget för hur tanumsborna bedömer den kommunala verksamheten blev 53 vilket är något högre jämfört med förra mätningen och i nivå med genomsnittet för övriga kommuner.

Jämfört med övriga kommuner är tanumsborna mest nöjda med förskola, grundskola, äldreomsorg, stöd till utsatta personer samt renhållningsverksamheten. Räddningstjänst samt vatten och avlopp får också bra betyg av medborgarna även om betyget för vatten och avlopp är sämre än genomsnittet för övriga kommuner. Betyget för bemötande och tillgänglighet har förbättrats sedan den förra mätningen och är också högre än genomsnittet för övriga kommuner. Minst nöjda är tanumsborna med gymnasieskolan och bygglovsverksamheten. Betyget för gymnasieskolan har försämrats kraftigt sedan den föregående mätningen 2013. Den tekniska verksamheten i Tanum får generellt sett sämre betyg än i övriga kommuner.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

	2015 RIKET	2015	2013	2011	2009
Nöjd medborgarindex	54	53	51	54	53
Bemötande-tillgänglighet	57	62	55	63	63
Förskolan	63	68	66	65	69
Grundskolan	56	59	59	59	64
Gymnasieskolan	58	41	54	58	58
Äldreomsorgen	51	60	54	59	55
Stöd för utsatta personer	48	61	56	53	52
Gator och vägar	54	47	43	45	50
Gång och cykelvägar	54	46	38	47	39
Fritid-idrott	60	56	53	52	58
Fritid-kultur	62	58	57	61	57
Miljöarbete	55	57	48	54	69
Vatten och avlopp	78	67	71	65	68
Renhållning	66	70	65	68	67
Räddningstjänst	74	74	72	73	76
Bygglovsverksamhet		36		36	34
Näringslivsklimat		53		51	45

KVALITETSREDOVISNING

Medborgarnas uppfattning om kommunens information och sin möjlighet till inflytande

Tanumsborna var mer nöjda med kommunens information och sin möjlighet till inflytande på samtliga mätindikatorer än vad genomsnittet för invånarna i övriga kommuner var. Mest nöjda var medborgarna med kommunens informationsarbete, tillgänglighet och kommunens webbplats www.tanum.se.

INFORMATION OCH INFLYTANDE

	2015 RIKET	2015	2013	2011	2009
Nöjd inflytande index	31	42	43	42	31
Tillgänglighet (kontakt)	50	55	55	60	52
Information-öppenhet	57	58	57	58	55
Webbplats (tanum.se)		67		63	62
Påverkan	40	42	40	39	40
Förtroende	46	49	49	51	46

STRUKTURKOSTNADSINDEX

Strukturkostnadsindex redovisas för verksamheterna barnomsorg, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg.

Samtliga områden som omfattas av strukturkostnadsindex har en hög eller mycket hög kostnadsnivå jämfört med genomsnittet i riket. Dyrast jämfört med övriga kommuner är barnomsorg och individ- och familjeomsorg. Även för övriga områden grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg har Tanum en verksamhet som är betydligt dyrare än den genomsnittliga kommunen. Värden över 100 visar att verksamheten är dyrare än vad som är motiverat av Tanums struktur.

	2015	2014	2013	2012	2011
Barnomsorg	120	122	132	132	127
Grundskola	109	112	112	112	110
Gymnasieskola	104	103	109	110	107
Äldreomsorg	111	108	110	112	108
Individ- och familjeomsorg	120	109	133	127	135
Funktionshinder	108	106	104	-	-
Totalt	112	111	115	115	112

PERSONAL

För att trygga personalförsörjningen i framtiden ska kommunen skapa goda förutsättningar att kunna rekrytera, behålla, utveckla och belöna kompetent personal.

Kommunen har genom rekrytering, kompetensutveckling och andra åtgärder kunnat säkerställa personalförsörjningen. Särskilda insatser har gjorts kring kompetensutveckling av befintliga och blivande ledare. Den arbetsmiljöenkät som gjordes under 2015 visar på att de anställda upplever att arbetsmiljön är bra.

FASTIGHETER OCH ANLÄGGNINGAR

Kommunens fastigheter och anläggningar ska skötas på ett sådant sätt att deras värde inte minskar.

Underhållet av fastigheter och andra anläggningar har skötts och underhållits på ett sådant sätt att deras värde inte urholkats under året. Under 2015 har driftsunderhållet av fastigheter uppgått till cirka 2,0 mkr. Investeringar i befintliga fastigheter har gjorts till en kostnad av cirka 15,7 mkr, varav 2,2 mkr investerats i ommålning. En underhållsplan för fastigheterna kommer att färdigställas under 2016.

MILJÖ

Tanums kommuns övergripande målsättning med miljöarbetet är att bidra till att skapa ett långsiktigt uthålligt samhälle. Kommunens miljöarbete ska skapa förutsättningar så att kommande generationer inte belastas av miljöpåverkan från nuvarande verksamhet. I miljöarbetet prioriteras energi, livsmedel och transporter. Kommunens miljöbelastning från transporter och förbrukning av el och olja ska minska, dessutom ska andelen miljöcertifierade livsmedel öka.

För att minska energiförbrukningen genomförs olika energibesparingsprojekt. Produktionen från kommunens vindkraftverk som togs i bruk under 2015 tillgodoser kommunens verksamheter och fastigheter med cirka 40 procent av den totala förbrukningen. Kommunen använder i hög grad så kallade miljöbilar med låg bränsleförbrukning och låga koldioxidutsläpp. Av kommunens bilar utgör 3 procent miljöbilar.

Andelen ekologiska livsmedel uppgår till 40 procent, vilket är en ökning med två procentenheter.

KOMMUNALA JÄMFÖRELSE

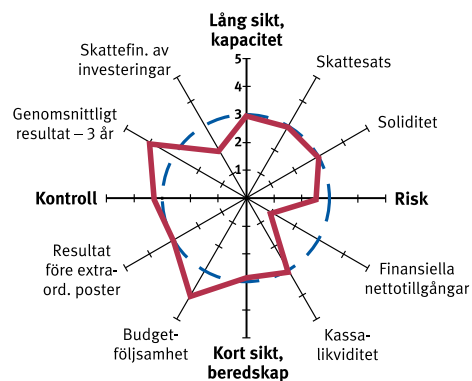
Nedanstående analys redovisar var Tanums kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2012–2014 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götalands och Hallands län.

Tanum har under perioden försvagat poängen för tre av fyra perspektiv i den finansiella profilen. Förklaringen till denna utveckling var att poängen för nyckeltalen skattefinansieringsgraden av investeringarna och resultat före extraordinära poster försvagades. Samtidigt förbättrades budgetföljsamheten och övriga nyckeltal var oförändrade vid en jämförelse av periodens första och sista år.

Tanums finansiella utveckling har under den studerade treårsperioden resulterat i en försvagad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, det vill säga jämfört med snittet i länen, hade Tanum vid utgången av år 2014 ett svagare finansiellt utgångsläge jämfört med år 2012.

Det är viktigt att kommunen fortsätter att bedriva en aktiv ekonomistyrning för att undvika att hamna i en sådan situation. Inte minst mot bakgrund av att de närmaste åren förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna i Sverige står inför stora och ökande behov till följd av befolkningsförändringar.

Finansiell profil 2014



BENCHMARKING NORRA BOHUSLÄN

Kommunerna i norra Bohuslän; Tanum, Lysekil, Munkedal, Sotenäs och Strömstad, bedriver sedan några år ett aktivt benchmarkingarbete. Syftet med arbetet är att genom systematiska jämförelser förklara likheter och olikheter mellan kommunerna och att detta arbete ska leda till ett erfarenhetsutbyte och lärande mellan kommunerna.

BEFOLKNING

Strömstad och Tanum har haft en positiv befolkningsökning de senaste åren medan övriga kommuner i norra Bohuslän har haft en vikande befolkningsutveckling. Under 2015 ökade alla kommuner i norra Bohuslän sin befolkning utom Munkedal. Alla kommunerna utom Strömstad har negativa födelsetton, främst till följd av relativt låga födelsetal. Munkedal har ett negativt flyttnetto medan övriga kommer hade positiva inflyttningnetton 2015

Befolkningsutveckling 2015–2010

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Tanum	12 455	12 346	12 303	12 270	12 320	12 370
Lysekil	14 464	14 299	12 369	14 396	14 398	14 521
Munkedal	10 205	10 243	10 205	10 173	10 223	10 181
Sotenäs	9 006	8 931	8 928	9 004	9 007	9 052
Strömstad	12 854	12 694	12 480	12 295	12 010	11 808

FINANSIELLA JÄMFÖRELSE

Utdebitering

Alla kommuner i norra Bohuslän har en hög utdebitering om man jämför med genomsnittet i länet och riket. Tanum har lägst utdebitering av kommunerna i norra Bohuslän. Munkedal och Lysekil tillhör de kommuner i landet som har allra högst utdebitering. Alla kommuner utom Tanum har höjt sin utdebitering den senaste femårsperioden. Sotenäs höjde utdebiteringen med 68 öre 2015.

Utdebitering 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Utdebitering, kr	21,56	22,46	22,68	21,99	21,91

RESULTAT

Samtliga kommuner redovisar överskott i bokslut 2015. Lysekil, Sotenäs och Strömstad redovisar bättre resultat än förra året medan Tanum och Munkedal redovisar sämre resultat 2015 än 2014. Lysekils, Sotenäs och Strömstads resultatnivå är tillräcklig för att uppnå god ekonomisk hushållning medan övriga kommuners resultat inte är tillräckliga för nå god ekonomisk hushållning. Tanum har tillsammans med Lysekil och Strömstad haft de starkaste genomsnittliga resultaten under den senaste femårsperioden, 2011-2015, och har haft en resultatutveckling som är starkare än genomsnittet för kommunerna i Västra Götaland och tillräcklig för att uppnå god ekonomisk hushållning. Munkedals och Sotenäs resultatnivå den senaste femårsperioden är inte tillräcklig för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Resultat 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Resultat, mkr	6,0	35,7	0,1	13,3	14,4

KOSTNADSUTVECKLING

För att långsiktigt nå och behålla en ekonomisk balans krävs att man har kontroll över kostnadsutvecklingen och att kostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna. 2015 års bokslut innehåller intäkter av engångskaraktär. Exklusive dessa har flera av kommunerna en kostnadsutveckling som är högre än ökningen av skatteintäkterna, vilket inte är långsiktigt hållbart. Tabellen nedan redovisar nettokostnadens andel av skatteintäkter och statsbidrag.

Nettokostnader/skatteintäkter 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Nettokostnader/skatteintäkter, %	97,3	95,8	99,4	96,9	98,3

KOMMUNALA JÄMFÖRELSE

SOLIDITET

Kommunernas långsiktiga finansiella styrka, soliditeten, skiljer sig väsentligt åt mellan kommunerna. Munkedal och Lysekil har negativ soliditet, och därmed ett negativt eget kapital, medan Strömstad och Sotenäs tillhör de kommuner i Västra Götaland som har högst soliditet. Starka resultat de senaste åren har medfört att soliditeten förbättrats i alla kommunerna.

Soliditet 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Soliditet, %	10,8	-20,1	-7,7	23,7	25,3

BARNOMSORG

Den genomsnittliga kostnaden per vistelsetimme i förskola varierar kraftigt mellan kommunerna. Tanums kostnad per timme är oförändrad jämfört med 2014 och är nu lägst i norra Bohuslän. Kostnaden ökar i alla kommuner utom i Tanum.

Kostnad per vistelsetimme 2015, förskola

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Kostnad, kr	231	234	-	274	240

GRUNDSKOLA

Lärartäthet

Elevtalen i grundskolan har minskat de senaste åren. Generellt sett har inte kommunerna anpassat bemanningen efter sjunkande elevtal utan lärartätheten har ökat. Munkedal har högst lärartäthet av kommunerna i norra Bohuslän medan Tanum har den lägsta. Tanums lärartäthet har hållits i princip oförändrad de senaste åren. Lysekil redovisar en minskning av lärartätheten jämfört med 2014 medan Munkedal höjt sin lärartäthet de två senaste åren.

Lärar- och elevassistenttätthet/100 elever grundskolan

	2015	2014	2013	2012
Tanum	9,4	9,5	9,5	9,6
Lysekil	9,9	10,7	9,5	9,5
Munkedal	10,5	9,3	-	9,3
Sotenäs	9,5	10,0	9,6	9,2
Strömstad	9,9	9,9	10,2	9,7

Resultat årskurs 9 i grundskolan

Kommungruppen redovisar ett lägre värde 2015 än 2014. Strömstads kommun redovisar en kraftig minskning av godkända i alla ämnen från 85,7 till 67,0 procent. Sotenäs kommun redovisar högsta värdet med 80,8 procent. Kommungruppen ligger nu lika mot riket med 75,3 procent.

Tanums kommuns måluppfyllelse ligger fortsatt högre än riksgenomsnittet. Ett stort fokus på kunskaper och elevernas måluppfyllelse från politisk nivå ända ut i klassrummen spelar stor roll i denna utveckling.

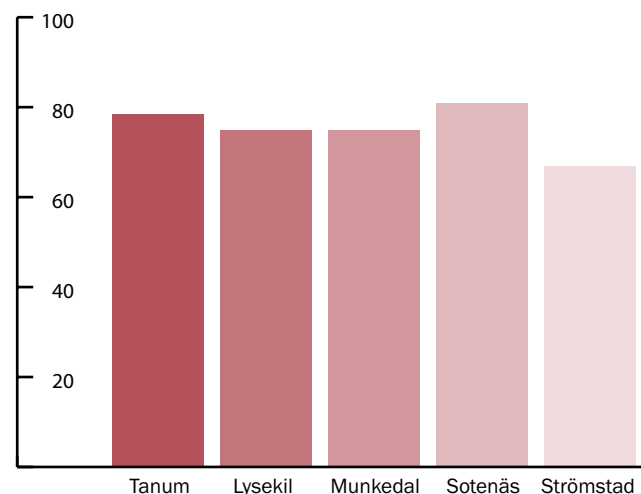
Elevenkäter

Gruppen som helhet redovisar goda resultat i enkäten. På frågan "Jag känner mig trygg i skolan" redovisar Tanums kommun ett lägre värde mot föregående år samt lägst värde i kommungruppen. Detta gäller också på frågan "Om du tänker på din skola i sin helhet, hur nöjd är du då med den?" Eleverna i Sotenäs ligger genomgående över medelvärdet i samtliga frågor. Eleverna känner sig trygga i skolan och de flesta eleverna upplever att de är nöjda med skolan i sin helhet.

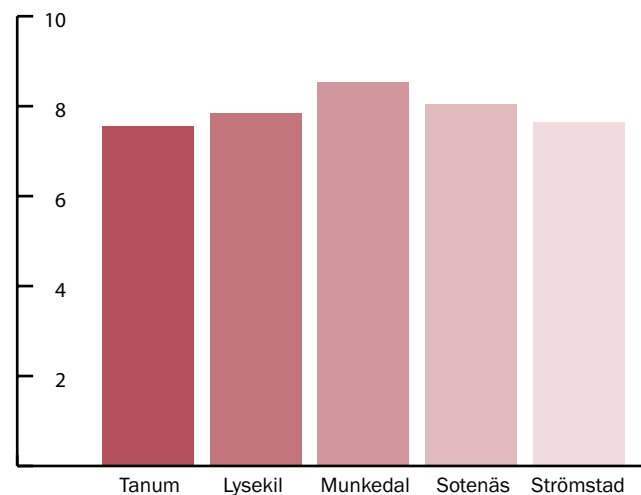
GYMNASIEBEHÖRIGHET

Resultaten i gymnasieskolan följs upp genom att mäta hur stor andel av eleverna som fullföljer gymnasiestudierna inom fyra år. Två av kommunerna i norra Bohuslän visar resultat som är bättre än riksgenomsnittet på 79 procent. Tanum redovisar 2015

Godkänt betyg i alla ämnen år 9 i grundskolan, procent, 2015



Elevtrivsel 2015



ett högt värde med 82 procent. Lysekil och Sotenäs redovisar lägsta resultaten med 75 procent vardera. Sotenäs redovisar den största minskningen när man går från 87 procent 2014 till 75 procent 2015.

Andel elever som fullföljer gymnasiet inom fyra år

	2015	2014	2013	2012
Tanum	82	72	82	72
Lysekil	75	82	82	83
Munkedal	81	88	87	82
Sotenäs	75	87	80	83
Strömstad	78	81	73	75

OMSORGSVERKSAMHET

Äldreomsorg

Alla kommunerna i norra Bohuslän har höga kostnader för äldreomsorg. Munkedal och Tanum har högre kostnader än övriga kommuner. Munkedal redovisade ökade kostnader jämfört med 2014 medan Strömstad har sänkt kostnaderna jämfört med förra året. Alla kommunerna har höga kostnader inom både särskilda boenden och inom hemtjänsten.

I de nationella jämförelser som görs av hur brukarna upplever kvalitén inom äldreomsorgen får kommunerna i norra Bohuslän generellt ett bra betyg. Brukarna i norra Bohuslän är mer nöjda än riksgenomsnittet. Brukarnas nöjdhetsgrad är störst

Nettokostnad/invånare 80-w, tkr, 2015



inom hemtjänsten där samtliga kommuner ligger på värden över 90. Mest nöjda är man i Munkedal och Tanum. Nöjdheten inom särskilda boende är något lägre men ligger på en hög nivå. Inom särskilda boenden är man mest nöjd i Strömstad och Tanum medan brukarna i Sotenäs och Lysekil inte är lika nöjda.

	NKI Särskilt boende	NKI Hemtjänst
Tanum	88	96
Lysekil	82	90
Munkedal	-	97
Sotenäs	81	93
Strömstad	91	93

Individ- och familjeomsorg

Kostnaden för försörjningsstöd skiljer sig mycket åt mellan kommunerna. Munkedal och Lysekil har högst kostnad för försörjningsstöd medan kostnaderna i Sotenäs och Strömstad ligger lägst. Kostnaden för försörjningsstöd i Tanum ökade kraftigt under 2014 och ligger på en i stort sett oförändrad nivå 2015. Kostnaden för försörjningsstöd har under 2015 ökat i alla kommuner utom Munkedal, som har lägre kostnad 2015 jämfört med 2014.

Försörjningsstöd, kr/invånare, 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Försörjningsstöd	611	950	796	301	262

VA-VERKSAMHET

VA-taxa

Alla fem kommunerna i norra Bohuslän har höga taxor för vatten och avlopp. Alla kommunerna har också som målsättning att VA-verksamhetens kostnader fullt ut ska finansieras med taxor från VA-kollektivet. Tanum har fortfarande den högsta taxan i norra Bohuslän och även den högsta VA-taxan i hela landet. Alla kommunerna i norra Bohuslän höjde sina VA-taxor 2015.

I genomsnitt i riket höjdes VA-avgiften för en normalvilla 2,9 procent 2015. Den genomsnittliga VA-taxan i riket för en normalvilla är 7 027 kronor per år. Bedömningen är att taxehöjningarna kommer att öka i framtiden. Tanum har beslutat om höjningar av VA-taxan även 2016.

VA-taxa för normalvilla, 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
VA-taxa, kr	10 945	7 874	8 305	8 173	8 655

PERSONAL

Efter att ha sjunkit under flera år har sjukfrånvaron stigit de senaste tre åren i alla kommunerna i norra Bohuslän. Det är både den korta och den långa sjukfrånvaron som ökat. Lägst sjukfrånvaro av kommunerna i norra Bohuslän har Tanum och Strömstad. Högst sjukfrånvaro av kommunerna i har Lysekil. Jämfört med 2014 ökar sjukfrånvaron mest i Sotenäs. Tanums sjukfrånvaro har ökat de senaste sex åren och uppgår 2015 till 6,4 procent. Det är framförallt den långa sjukfrånvaron som ökar i Tanum.

Sjukfrånvaro, total och andel långtid, procent 2015-2013

	2015		2014		2013	
	Frånvaro - varav långtid	3,3	Frånvaro - varav långtid	3,1	Frånvaro - varav långtid	3,2
Tanum	6,4	3,3	6,1	3,1	5,9	3,2
Lysekil	7,9	4,6	7,8	4,6	6,6	2,8
Munkedal	7,5	4,2	7,8	4,3	7,4	3,2
Sotenäs	7,4	4,2	6,8	3,7	6,2	2,7
Strömstad	6,2	3,2	6,1	3,2	5,1	2,2

Att kunna erbjuda önskad tjänstgöringsgrad är en angelägen jämställdhetsfråga då det främst är inom kvinnodominerade yrken som ofrivilligt deltidarbete förekommer. I kommunal verksamhet finns deltidarbetslösheten främst inom vård- och omsorgssektorn. Att öka andelen heltidstjänster, eller den genomsnittliga tjänstgöringsgraden, leder till minskat bidragsberoende, bättre pensionsförmåner och ökade möjligheter till självförsörjning.

Strömstad hade högst andel heltidsanställda kvinnor med 73 procent. Tanum har lägst andel heltidsanställda kvinnor av kommunerna i norra Bohuslän. Andelen heltidsanställda kvinnor i Tanum uppgår till 46,0 procent, en ökning från 41 procent 2013.

Heltidsanställda kvinnor, procent 2015

	Tanum	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad
Heltidsanställda kvinnor	46	55	59	60	73

REDOVISNINGSMODELL OCH REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunens årsredovisning innehåller en resultat- och balansräkning samt en kassaflödesrapport. För kommunens interna redovisning tillkommer även drift- och investeringsredovisning. Enligt lagen ska årsredovisningen även innehålla en koncernredovisning. Denna utgör en sammanställning av kommunens resultat- och balansräkningar med preliminära bokslut i de bolag i vilka kommunen har betydande inflytande.

FINANSIELL ANALYSMODELL

Kommunens finansiella ställning analyseras i anslutning till resultaträkning, kassaflödesrapport, balansräkning samt driftredovisning. Därtill görs en särskild analys över vilka risker kommunen är exponerad för. Den finansiella analysen ska utvärdera kontrollen över den finansiella utvecklingen, långsiktig och kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande.

I den finansiella analysen görs en avstämning mot kommunens övergripande ekonomiska mål och det lagstadgade balanskravet. I analysen ska kommunens förmåga att leva upp till detta framgå.

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

I den löpande redovisningen och vid upprättandet av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Analysen av den finansiella ställningen och utvecklingen baseras på antagandet att dessa principer har följts. Principerna är följande:

- Principen om pågående verksamhet
- Objektivitetsprincipen
- Försiktighetsprincipen
- Matchningsprincipen
- Principen om öppenhet

De principer som tillämpas leder till att en återhållsam bild av kommunernas ekonomi redovisas. Detta innebär exempelvis att skuldredovisning ska ske i enlighet med såväl försiktighetsprincipen som matchningsprincipen. Vidare innebär de etablerade principerna att värdering av tillgångar ska ske med försiktighet. En tillämpning av god redovisningssed innebär således att den ekonomiska redovisningen ger en försiktig och restriktiv beskrivning av utvecklingen och situationen.

TILLÄMPNING AV REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunen följer i allt väsentligt de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning. Nedan följer en kort beskrivning av några väsentliga principer som påverkar bokslut och redovisning.

Kommunen har inga kontrakt avseende leasing av maskiner och inventarier eller hyra av fastigheter, där kommunen i allt väsentligt intar samma ställning som vid direkt ägande av tillgångarna. Kommunen leasar bilar, dessa har kommunen valt att behandla som operationell leasing med hänvisning till värde samt leasingtid. Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande: 3 138 tkr inom ett år och 3 179 tkr senare än ett år dock innan fem år. Inga förfall efter fem år. Tanums kommun hyr kontorslokaler i Tedachuset. Avtalsstiden är 20 år med möjlighet att säga upp avtalet efter tio respektive 15 år. Avtalet är att se som operationell leasing eftersom leasingperioden inte omfattar objektets ekonomiska livslängd. Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande: 2 944 tkr inom ett år, 11 776 tkr senare än ett år dock innan fem år och 12 757 tkr efter fem år.

Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade "blandmodellen". Den pensionsskuld som uppkommit under åren 1998 och 1999 samt garantipensioner som beslutades före 1999 redovisas under avsättningar i balansräkningen. Pensionsskuldens finansiella kostnader redovisas som finansiell kostnad i resultaträkningen och ingår i pensionsskulden. Skandia sköter kommunens pensionsadministration och deras beräkning har använts för att ta fram skuldens storlek. Årets intjänade pensioner prognostiserades av Skandia till 16,6 mkr, faktura i mars 2016 blev 17,7 mkr, mellanskillnaden är inte kostnads- eller skuldbokförd. Löneskatt ingår i pensionsskulden. Pensioner intjänade under år 2016 redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen och är upptagna som kortfristig skuld i balansräkningen. Pensionsåtaganden inklusive löneskatt som uppkommit före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse som 2015 uppgår till 256,1 mkr.

Kommun och bolag använder endast ränteswappar som finansiellt instrument för att säkra ränterisk. I not 17 görs en beskrivning av vilka säkringsrelationer avseende swappar som fanns utestående på balansdagen. Varken kommun eller bolag har förtidsinlöst eller förlängt några swapkontrakt under perioden. Kommun har upprättat en dokumentation av säkringsre-

dovisningen. Koncernens totala swapkontrakt kan matchas mot lån vars ränta sätts mot STIBOR även om denna är lägre än noll, vilket innebär att säkring föreligger även vid negativ STIBOR.

Kommunen tillämpar alternativ metod avseende lånekostnader. Detta innebär att lånekostnader belastar anskaffningsvärdet för pågående investeringsprojekt. Det totala räntebelopp som belastat investeringar under 2015 uppgår till 1 105 tkr. Räntan som används är kommunens genomsnittliga räntekostnad på lån från kreditinstitut. Vid årsskiftet uppgick den till 3,16 procent.

Avskrivning på kommunens anläggningstillgångar görs enligt metoden rak avskrivning på historiska anskaffningsvärden. Kommunen använder sig av Sveriges Kommuner och Landstings förslag till avskrivningstider. Komponentavskrivning tillämpas från och med 2007 på nya investeringar inom VA-området.

Från och med 2014 tillämpas komponentavskrivning på alla nya investeringar och på befintliga anläggningstillgångar infördes komponentavskrivning från och med 2015. Här har en avgränsning/prioritering gjorts avseende objekt inom fastigheter och gata/park, som har ett bokfört värde över 1 000 tkr.

Kommunens bedömning av vad som anses vara inventarier är satt till ett basbelopp och en ekonomisk livslängd på minst tre år.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING (KONCERNREDOVISNING)

Koncernen Tanums kommun omfattar aktiebolag i vilka kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen för 2015 ingår Tanums Bostäder AB och Tanums Hamnar AB till 100 procent samt RAMBO AB med 20,6 procent.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Utgångspunkten för koncernbokslutet är balans- och resultaträkningarna för kommunen och dotterföretagen. Konsolideringen av koncernbokslutet för år 2015 bygger på preliminärt bokslut för Tanums Bostäder AB, Tanums Hamnar AB och RAMBO AB. Interna mellanhavanden mellan de i koncernen ingående enheterna har i allt väsentligt eliminerats. Kommunens redovisningsprinciper tillämpas vid upprättande av koncernredovisning.

Vid konsolideringen har inga större elimineringsdifferenser identifierats.

RISKBEDÖMNING OCH KÄNSLIGHETSANALYS

Tanums kommun är i sin verksamhet utsatt för olika typer av risker, såsom finansiella risker, borgensåtaganden, skador på kommunal egendom, störningar i verksamhet och IT-system etcetera.

RISKBEDÖMNING

FINANSIELLA RISKER

Både kommunen och Tanums Bostäder AB har antagit en finanspolicy som anger de risknivåer som gäller vid finansiering, placering etcetera. Finansverksamheten har uppfyllt de målsättningar och risknivåer som angetts i finanspolicyn.

Valutarisk

Kommunkoncernen har inga in- eller utbetalningar i utländsk valuta. Hela låneskulden är placerad i svensk valuta.

Likviditetsrisk

Genom medlemskapet i Kommuninvest har kommunen och Tanums Bostäder AB kunnat skaffa kapital på ett effektivt sätt. Till koncernkontot finns en checkkredit på 30 mkr knuten som kan utnyttjas utan förbehåll.

Ränterisk

Kommunen och Tanums Bostäder AB har fastställt en finansieringspolicy som bland annat reglerar hur strukturen på låneportföljen ska utformas för att minimera ränterisken. Enligt policyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden inte understiga ett år och inte heller överstiga tio år.

För att uppnå en effektiv och flexibel hantering av ränterisken i kommunens skuldportfölj används finansiella derivat-instrument. Hanteringen sker i enlighet med de riktlinjer och ramar som är fastställda i kommunens finanspolicy. Räntebindningen frikopplas från de enskilda lånen. Detta ger kommunen möjligheter att, när som helst, förändra räntebindningstiden och bättre möta förändringar på räntemarknaden.

BORGENSÅTAGANDEN

Kommuninvest

Tanums kommun är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening som är ett samarbete kring finansiella tjänster, främst upplåning. All upplåning i Kommuninvest sker med stöd av kommunal borgen. Kommunens åtagande gentemot Kommuninvest

beskrivs i detalj i not 18, sidan 33. Tanums kommun och Tanums Bostäder AB hade i december 2015 lån hos Kommuninvest med 585,0 mkr motsvarande 84 procent av den totala låneskulden. All upplåning som Tanums Bostäder AB gör hos Kommuninvest sker med kommunal borgen som säkerhet.

Kommunägda bolag

Enligt beslut i kommunfullmäktige uppgår Tanums Bostäder AB:s möjligheter att uppta lån med borgen från Tanums kommun till 380,0 mkr och för Tanums Hamnar AB till 10,0 mkr. Vid årsskiftet utnyttjade Tanums Bostäder 295,0 mkr av borgensramen medan Tanums Hamnar inte hade några lån med kommunal borgen vid årsskiftet. Kommunens ansvarsåtagande för statligt reglerade lån för egna hem är 0,3 mkr, vilket är 40 procent av den totala låneskulden på 0,7 mkr.

Övriga borgensåtaganden

Kommunens hade per den 31 december 2015 inga övriga borgensåtaganden.

Borgensförluster

Kommunen har inte gjort några borgensförluster under de senaste tio åren.

INTERN KONTROLL

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll. Den interna kontrollen baseras på särskilda riskanalyser som görs av kommunstyrelsen och nämnderna. Under 2015 omfattade den interna kontrollen granskning av pensionskostnader, lönehantering, representation och avtalshantering.

FÖRSÄKRINGSSKYDD

Under 2015 gjordes en upphandling av försäkringsskydd varvid kommunen tecknade ett försäkringsavtal som löper från den 1 januari 2016 fram till den 31 december 2018. De försäkringsavtal som kommunen och Tanums Bostäder AB har innehåller bland annat fullvärdesförsäkring av fastigheter samt en ansvarsförsäkring.

SÄKERHETSARBETE

Det kommunala säkerhetsarbetet samordnas av en särskild säkerhetssamordnare som organisatoriskt finns på kommunstyrelsen. I kommunens säkerhets-, risk- och skadeförebyggande arbete har

kommunfullmäktige antagit en risk- och sårbarhetsanalys för Tanums kommun.

IT-SÄKERHET

Kommunstyrelsen har antagit en plan för IT-säkerhet. För att säkra hög tillgänglighet med få driftstörningar görs kontinuerliga förbättringar av exempelvis backuprutiner, viruskydd, tillgång till reservkraft etcetera. Under 2010 gjordes en särskild säkerhets- och tillgänglighetsanalys. Utifrån riskanalysen i den genomförda studien sker en informationsklassificering som ska ange riktlinjer för tillgänglighet till olika typer av information. Under 2015 har inga större driftstörningar i IT-driften inträffat. En översyn av kommunens riktlinjer för IT-säkerhet skedde under 2013.

KÄNSLIGHETSANALYS

Invånarantal

Invånarantalet påverkar bland annat statsbidrag och skatteintäkter. Skulle invånarantalet minska med 100 personer minskar de budgeterade skatteintäkterna med cirka 4,0 mkr.

Statsbidrag/utjämningsbidrag

I bokslut 2015 erhåller Tanums kommun ersättningar för inkomstutjämning med 125,1 mkr. Tanums kommun har en egen skattekraft på 89 procent och påverkas därmed i hög grad av förändringar i inkomstutjämningsystemet.

I kostnadsutjämningsystemet betalar Tanum en avgift på 14,1 mkr vilket är en ökning med 8,5 mkr jämfört med 2014.

Löneökningar

Löneökningarna under 2015 uppgick till cirka 3,1 procent. Varje procentenhets ökning av lönesumman medför en ökning av personalkostnaderna med cirka 5,0 mkr.

Räntor

En höjning av både den korta och långa räntan med en procentenhet skulle ge ökade räntekostnader vid fullt genomslag med 3,7 mkr. Genom ingångna derivatavtal har ränterisken minskats. En procentenhets höjning av marknadsräntorna innebär att kommunens räntekostnad ökar med 0,5 mkr.

RESULTATRÄKNING OCH KASSAFLÖDESRAPPORT

Belopp i tkr	KONCERNEN			TANUMS KOMMUN		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING						
Verksamhetens intäkter (not 1)	306 343	296 400	262 008	239 347	218 939	192 794
Verksamhetens kostnader (not 2)	-843 878	-817 813	-760 179	-797 695	-760 971	-708 461
Avskrivningar (not 3)	-57 031	-54 637	-51 896	-47 309	-45 580	-43 152
Verksamhetsresultat	-594 566	-576 050	-550 067	-605 657	-587 612	-558 819
Skatteintäkter (not 4)	483 561	463 392	450 821	483 561	463 392	450 821
Generella statsbidrag (not 5)	139 182	143 753	128 097	139 182	143 753	128 097
Finansiella intäkter (not 6)	1 701	636	719	1 676	1 383	1 346
Finansiella kostnader (not 7)	-21 334	-19 564	-19 114	-12 755	-11 786	-12 403
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	8 543	12 167	10 456	6 007	9 131	9 041
Bokslutsdisposition	-197	-613	-350	-	-	-
Skattekostnader	-305	-1 645	-110	-	-	-
Periodens resultat	8 041	9 910	9 996	6 007	9 131	9 041

Belopp i tkr	KONCERNEN			TANUMS KOMMUN		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
KASSAFLÖDESRAPPORT						
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Periodens resultat	8 041	12 020	9 567	6 007	9 131	9 041
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 8)	37 959	52 880	46 605	27 996	43 710	37 008
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	-	- 22	-	-	-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	46 000	64 878	56 172	34 002	52 841	46 049
Ökning/minskning av korta fordringar	-4 122	603	-5 241	3 948	2 583	-14 300
Ökning/minskning förråd och varulager	839	-6 478	489	876	-6 543	511
Ökning/minskning korta skulder	20 234	178	11 987	15 787	12 142	8 743
Kassaflöde från den löpande verksamheten	62 951	59 181	63 407	54 613	61 024	41 003
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella tillgångar	-131 991	-166 960	-112 851	-94 604	-97 941	-55 454
Försäljning av materiella tillgångar	9 420	42 301	7	75	7 570	7
Investering i finansiella tillgångar	-6 404	0	-	-6 404	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-128 975	-124 659	-112 843	-100 934	-90 371	-55 447
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	190 000	285 000	240 000	90 000	175 000	140 000
Amortering av långfristiga skulder	-140 000	-240 000	-205 000	-60 000	-170 000	-140 000
Minskning av långfristiga fordringar	-85	-25	-19	-33	27	33
Övrig finansiering	22 313	8 109	17 684	22 313	8 109	17 684
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	72 228	53 084	52 665	52 281	13 136	17 717
Periodens kassaflöde	6 204	-12 394	3 229	5 961	-16 211	3 274
Likvida medel vid årets början	30 322	42 716	39 488	22 948	39 159	35 885
Likvida medel vid årets slut	36 527	30 322	42 716	28 908	22 948	39 159

ÅRETS RESULTAT

För att uppnå kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning och det av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska målet ska resultatet uppgå till cirka två procent av skatteintäkter och statsbidrag före realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar.

Årets resultat för kommunen är 6,0 mkr, en försämring med 3,1 mkr jämfört med 2014, vilket innebär att kommunens samtliga resultat under 2000-talet varit positiva. Resultatet för 2015 innehåller i princip inga realisationsvinster. Det innebär att kommunen klarar balanskravet men klarar inte för andra året i rad det finansiella målet om ett resultat exklusive reavinster på två procent, 12 mkr, av skatteintäkter och statsbidrag. Kommunen har levt upp till balanskravet sedan detta infördes.

De främsta orsakerna till det svaga resultatet är något sämre skatteintäkter än förväntat, svagare tomtförsäljning, ökad semesterlöneskuld samt ökade pensionskostnader.

Tanums Bostäder AB redovisar ett resultat på 0,7 mkr, Tanums Hamnar AB redovisar ett resultat på 0,3 mkr och koncernens andel i RAMBO AB:s resultat är 1,0 mkr. Kommunkoncernens resultat uppgår därmed till 8,0 mkr vilket är 3,5 mkr sämre än förra året.

VERKSAMHETSRESULTAT

Verksamhetsresultatet uppgår till -605,7 mkr vilket är en försämring med 18,0 mkr, 3,1 procent. Verksamhetsresultatet som andel av skatteintäkter har försämrats med 0,5 procentenheter jämfört med föregående år och uppgår till 97,3 procent 2015. Detta är näst högsta nettokostnadsandel under 2000-talet. Endast 2011 har den varit högre.

Intäkterna för skattefinansierad verksamhet är 188,0 mkr vilket motsvarar 77,9 procent av verksamhetsintäkterna och avser främst statsbidrag, äldreomsorgs- och barnomsorgsavgifter och hyresintäkter. Den taxefinansierade verksamhetens intäkter är 51,4 mkr och avser vatten- och avloppsgifter. Verksamhetens intäkter finansierar 30 procent av verksamhetens kostnader.

Kostnaden för nämndernas verksamhet har ökat med 36,7 mkr vilket motsvarar 4,8 procent. Detta förklaras främst av löneökningar men även av ökad volym inom omsorgsnämnden och då främst utökad flyktingverksamhet.

RESULTATRÄKNING OCH KASSAFLÖDESRAPPORT

BALANSKRAVSUTREDNING	2015	2014	2013	2012	2011
Årets resultat	6 007	9 131	9 041	37 510	10 001
Samtliga realisationsvinster	-31	-7 228	-37	-1 453	-1 326
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	5 975	1 903	9 005	36 057	8 675
<i>Kommunens finansiella resultatmål</i>	<i>(12 000)</i>	<i>(12 000)</i>	<i>(6 000)</i>	<i>(6 000)</i>	<i>(6 000)</i>
Medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	-15 000	0
Medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
Årets balanskravsresultat	5 975	1 903	9 005	21 057	8 675
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0	0	0	0
Summa	5 975	1 903	9 005	21 057	8 675
Balanskravsresultat att reglera	0	0	0	0	0

Personalkostnaderna svarar för 62,1 procent av kommunens kostnader och uppgår till 495,7 mkr, vilket är en ökning med 34,8 mkr, 7,6 procent, och förklaras främst av löneökningar men även ökad personalvolym bland annat inom flyktingverksamheten. Köpta tjänster har ökat med 12,3 mkr och uppgår till 197,6 mkr och avser bland annat köp av gymnasieplatser, vårdplatser med mera. Pensionskostnader har minskat med 4,5 mkr och uppgår till 37,6 mkr. Minskning förklaras av engångskostnader 2014 för aktualisering av registerunderlaget till pensionsberäkningen.

Avskrivningarna för kommunen uppgår till 47,3 mkr. Som andel av skatteintäkter och statsbidrag motsvarar det 7,6 procent. Från att ha varit nere på 5,7 procent så har kommunens avskrivningar börjat öka igen och utgör nu en lika stor andel av skatteintäkter och statsbidrag som i början av 2000-talet. I jämförelse med andra kommuner tar avskrivningarna en betydligt större andel av skatteintäkterna i anspråk än för kommungenomsnittet. Större investeringar i främst VA-verksamhet kommer att innebära en fortsatt ökning av avskrivningarna.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBI DRAG

Utdebiteringen är 21,56 skattekröner. Tanums skattesats är 0,86 kronor högre än den genomsnittliga skattesatsen i riket och 0,31 kronor högre än länssnittet.

Skatteintäkter och generella statsbidrag ökar med 15,6 mkr, 2,6 procent, och uppgår till 622,7 mkr. Ökningen beror främst

på ökat skatteunderlag. Skatteintäkterna ökar med 20,2 mkr, 4,4 procent, medan generella statsbidrag och utjämningsbidrag minskar med 4,6 mkr, 3,2 procent. Det är framförallt avgiften till kostnadsutjämnningen som har ökat.

Tanums eget skatteunderlag ökade med 1,9 procent vid den senaste taxeringen, vilket ligger under den genomsnittliga ökningen i landet som var 3,2 procent. Kommunens skattekraft som procent av medelskattekräften i riket uppgick i taxering 2015 till

88 procent, vilket är en förbättring med tolv procentenheter sedan 1994 då skattekräften uppgick till 76 procent. Detta innebär att kommunens beroende av bidrag för att uppnå medelskattekräften i landet har minskat.

Tanum är nettobetalare till både utjämningsystemet för LSS och det generella kostnadsutjämningsystemet. Kommunens avgift för utjämnning av LSS-kostnader uppgår till 8,9 mkr medan avgiften till det generella kostnadsutjämningsystemet uppgår till 14,1 mkr. Ett förändrat system för kostnadsutjämnning trädde i kraft 2014, vilket innebar att Tanums avgift till kostnadsutjämningsystemet minskade med cirka 20 mkr. Löpande uppdatering av underlaget för kostnadsutjämnningen, bland annat demografi, har gjort att kommunens avgift ökat under 2015 med 8,5 mkr.

FINANSNETTO

Kommunens finansnetto ökar med 0,7 mkr till -11,1 mkr vilket motsvarar 6,5 procent. Ökningen förklaras av en ökad låneskuld då medelräntan sjunker. I början på 2000-talet var finansnettot som högst -14,2 mkr. Som andel av skatteintäkter och statsbidrag har räntenettet ökat från 0,7 procent till 1,8 procent på fem år. Orsaken till att andelen inte ökat mer är det ovanligt låga ränteläget till följd av finanskrisen trots en ökad låneskuld. Medelräntan på låneskulden har minskat från 3,55 procent till 3,16 procent. Kommunen har minskat den genomsnittliga räntebindningstiden från 7,0 år till 5,5 år. Räntenivåerna kommer sannolikt normaliseras de närmaste åren med ökade räntekostnader som följd. Koncernens räntenetto ökar med 0,7 mkr till -19,6 mkr.

ÅRETS KASSAFLÖDE

Kommunens likviditet har ökat med 6,0 mkr under året och uppgår per den 31 december 2015 till 28,9 mkr. Koncernens likviditet har ökat med 6,3 mkr och uppgår till 36,5 mkr vid årets slut. Den förstärkta likviditeten beror främst på ökad nyupplåning.

LÖPANDE VERKSAMHET

Kommunens resultat exklusive avskrivningar, nedskrivningar och andra ej likviditetspåverkande poster ger ett positivt kassaflöde på 34,0 mkr. Kapitalbindningen har minskat med 12,4 mkr, fordringar minskar med 3,9 mkr, förråd och varulager minskar med 0,9 mkr och skulder ökar med 15,8 mkr. Totalt tillför den löpande verksamheten medel med 54,6 mkr. För koncernen tillför den löpande verksamheten ett positivt kassaflöde på 63,0 mkr.

INVESTERINGSVERKSAMHET

Kommunens investeringar under 2015 uppgick till 100,9 mkr. Kommunens investeringar har finansierats med överskott från den löpande verksamheten till 57,7 procent. Kommunen har sålt anläggningar för 0,1 mkr.

Under åren 2011-2015 har investeringsvolymen uppgått till 512,6 mkr vilket innebär 102,5 mkr i genomsnitt per år. Vatten och avlopp är det verksamhetsområde som står för den största andelen investeringar. År 2015 uppgick VA-investeringarna till 52,4 mkr.

Koncernens investeringar uppgår till 129 mkr vilket är en minskning med 35 mkr. Minskningen sker främst i Tanums Bostäders investeringar som var högre än normalt 2014.

FINANSIERINGSVERKSAMHET

Kommunens sammantagna långfristiga upplåning ökar med 51 mkr. Lån upptagna hos kreditinstitut ökar med 30 mkr. Förinbetalda anslutningsavgifter för vatten och avlopp ökar med 21 mkr. Den ökade investeringsvolymen under perioden 2011 till 2015 har medfört att kommunen ökat den långfristiga upplåningen med 151 mkr den senaste fyraårsperioden. Kommunkoncernens låneskuld uppgår till 801,7 mkr, en ökning med 71 mkr jämfört med 2014.

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr	KONCERNEN			TANUMS KOMMUN		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
TILLGÅNGAR						
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
Materiella anläggningstillgångar:						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (not 9)	1 202 549	1 140 640	1 079 804	855 873	813 227	780 289
Maskiner och inventarier (not 10)	22 870	22 496	22 917	13 754	12 853	11 831
Finansiella anläggningstillgångar (not 11)	17 308	6 352	5 391	41 515	30 556	29 384
Summa anläggningstillgångar	1 242 727	1 169 488	1 108 113	911 142	856 637	821 504
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR						
Fordringar (not 12)	90 138	86 281	86 857	87 215	91 163	93 746
Förråd	6 539	7 379	901	5 898	6 774	231
Kassa och bank (not 13)	36 527	30 322	42 716	28 908	22 948	39 159
Summa omsättningstillgångar	133 203	123 981	130 474	122 021	120 885	133 136
Summa tillgångar	1 375 931	1 293 470	1 238 587	1 033 163	977 522	954 640
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital (not 14)	382 856	381 559	370 454	360 389	360 662	350 030
-varav Resultatutjämningsreserv (RUR)	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Justeringar (not 14)	1 306	-8 614	1 538	1 306	-9 403	1 590
Årets resultat	8 041	9 910	9 567	6 007	9 131	9 041
Summa eget kapital	392 204	382 856	381 559	367 702	360 389	360 662
Avsättningar (not 15)	24 337	42 465	38 952	14 844	33 309	32 193
SKULDER						
Långfristiga skulder (not 16)	801 686	730 679	680 783	506 686	455 679	445 783
Kortfristiga skulder (not 17)	157 704	137 470	137 293	143 931	128 144	116 002
Summa skulder	959 390	868 149	818 077	650 617	583 823	561 785
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 375 931	1 293 470	1 238 587	1 033 163	977 522	954 640
ANSVARSFÖRBINDELSER (not 18)						
Pensionsförpliktelser, som inte upptagits i balansräkningen	256 144	261 564	267 035	256 144	261 564	267 035
Förvaltade stiftelser	1 551	1 552	1 578	1 551	1 552	1 578
Deponerade medel	28	50	85	28	50	85
Borgensförbindelser	270	375	426	295 270	275 375	235 426
Outnyttjad checkkredit	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Soliditet	28,5%	29,6%	30,8%	35,6%	36,9%	37,8%
Soliditet inkl pensionsförpliktelse	9,9%	9,4%	9,2%	10,8%	10,1%	9,8%

Kommunens balansomslutning ökar med 55,6 mkr och uppgår till 1 033,2 mkr. Koncernen har ökat balansomslutningen med 82,5 mkr till 1 375,9 mkr.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Kommunens anläggningstillgångar har ökat med 54,5 mkr och uppgår till 911,1 mkr. Nettoinvesteringar i anläggningar, fastigheter och inventarier har gjorts med 97,9 mkr. Avskrivningar och försäljningar uppgår till 47,3 mkr.

Av kommunens totala anläggningar avser 470,1 mkr anläggningar i taxefinansierad verksamhet, varav 85,4 mkr skolfastigheter och 89,6 mkr äldreomsorgsfastigheter.

Värdet på anläggningar för avgiftsfinansierad verksamhet uppgår till 385,8 mkr. Av den avgiftsfinansierade verksamhetens anläggningar avser 347,2 mkr VA-anläggningar, 22,7 mkr hamnanläggningar och 12,3 mkr hyresfastigheter.

Koncernens anläggningstillgångars värde uppgår till 1 242,7 mkr, vilket är en ökning med 73,2 mkr. Av anläggningstillgångarna avser 345,0 mkr hyresfastigheter och 347,2 mkr avser vatten- och avloppsverksamhet.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Kommunens omsättningstillgångar uppgår till 122,0 mkr. Av detta avser 87,2 mkr fordringar vilket är en minskning med 3,9 mkr. Större fordringar avser skatteintäkter, 34,5 mkr, upplupna intäkter, 25,9 mkr där bidrag från migrationsverket 18,6 mkr är den största posten. Kundfordringarna för kommunala avgifter uppgår till 5,6 mkr. Koncernens kortfristiga fordringar ökade med 3,9 mkr till 90,1 mkr.

Kommunen och de helägda bolagen Tanums Bostäder AB och Tanums Hamnar AB har ett gemensamt koncernkonto. Hela likviditeten på koncernkontot redovisas som likviditet i kommunens balansräkning. Vid bokslut hade Tanums Hamnar AB ett negativt saldo på 4,3 mkr och Tanums Bostäder AB ett positivt saldo på 0,6 mkr.

Likviditeten för kommunen inklusive de helägda bolagen uppgick vid bokslutstillfället till 28,9 mkr, en ökning med 6 mkr jämfört med föregående år. Kommunens andel av likviditeten uppgick till 32,6 mkr då de kommunala bolagen har en skuld till koncernkontot. Kommunen och de kommunala bolagen har tillsammans en kredit på koncernkontot på 30 mkr. Denna kredit var inte utnyttjad vid bokslutstillfället. Koncernens likviditet ökade med 6,2 mkr och uppgår till 36,5 mkr.

EGET KAPITAL

Kommunens egna kapital har genom årets resultat ökat med 6,0 mkr och uppgår därmed till 367,7 mkr. Ökningen motsvarar 2,0 procent. Kommunens soliditet minskar från 36,9 procent till 35,6 procent vilket förklaras av svagt resultat i kombination med ökad belåning till investeringar. Inklusive alla pensionsåtaganden är kommunens soliditet 10,8 procent, en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2014.

Av det egna kapitalet är 15 mkr avsatt till resultatutjämningsreserv, detta gjordes 2012. Någon ny avsättning eller upplösning har inte gjorts 2015.

Kommunens eget kapital har sedan 1992 minskat med mer än 300 mkr om justering görs för ändrade redovisningsprinciper avseende pensionsskulden. De goda resultaten under 2000-talet har inneburit en viss återhämtning.

Årets resultat har ökat kommunkoncernens eget kapital med 9,3 mkr till 392,2 mkr. Tanums Bostäder AB, Tanums Hamnar AB och RAMBO AB bidrar genom positiva resultat till ökningen av eget kapital. Soliditeten minskar från 29,6 procent till 28,5 procent.

AVSÄTTNINGAR

Kommunens avsättningar består av en pensionsskuld som uppgår till 14,8 mkr vilket är en minskning med 18,5 mkr. Avsättning till pensionsskuld minskar med 13,7 mkr för att kommunen gjort en extra inbetalning under 2015. Dessutom är resterande avsättning för återställande av avfallsdeponi upplöst med 4,7 mkr.

Pensionsskulden består av pensioner enligt kollektivavtal intjänade under 1998 och 1999.

Utöver den pensionsskuld som redovisas som avsättning i balansräkningen har kommunen förpliktelser för pensioner intjänade före 1998. Dessa redovisas som ansvarsförbindelse och uppgår till 256,1 mkr vilket är en minskning med 5,4 mkr. De totala pensionsförpliktelserna uppgår således till 270,9 mkr. Om den totala pensionsförpliktelsen varit redovisad i balansräkningen skulle det egna kapitalet vara betydligt mindre och soliditeten uppgått till 10,8 procent 2015. Antaganden avseende medellivslängd och avkastningsränta som ligger till grund för pensionsskultsberäkningen görs i enlighet med rekommendationer från Sveriges Kommuner och Landsting. Ingen del av pensionsskulden är placerad utan hela skulden är återlånad av kommunen.

Pensioner intjänade efter 1999 ingår inte i ovan redovisad pensionsskuld utan har utbetalts för förvaltning av de anställda, alternativt har försäkring tecknats som täcker kommunens åtaganden.

SKULDER

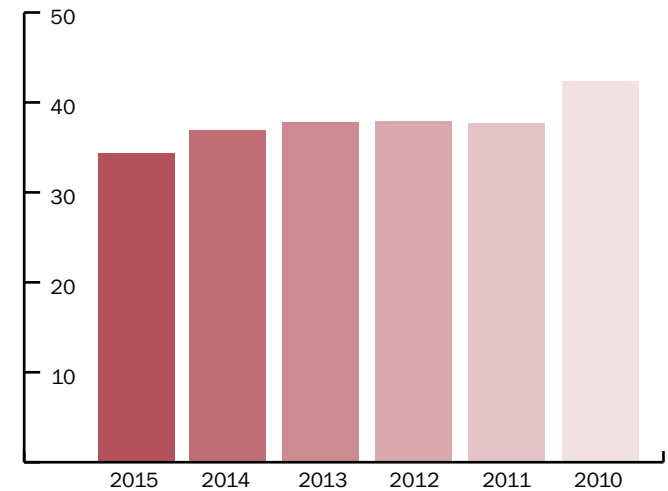
Kommunens låneskuld består av två poster, långfristiga lån från kreditinstitut och förinbetalda anslutningsavgifter för vatten och avlopp. Totalt uppgår låneskulden till 506,7 mkr varav 400 mkr avser lån från kreditinstitut. Lånen från kreditinstitut har ökat med 30 mkr och förinbetalda anslutningsavgifter för vatten och avlopp har ökat med 21 mkr. Ökningen förklaras främst av investeringar inom VA-verksamheten.

De positiva resultaten under 2000-talet har inneburit att kommunen kunnat amortera ner sin låneskuld med cirka 100 mkr fram till 2007. Ökande investeringar från 2008 innebär att kommunens nettoupplåning ökar igen. Under 2015 har inte investeringarna kunnat finansieras med egna medel och anslutningsavgifter för vatten och avlopp, en ökad nettoupplåning har därför varit nödvändig.

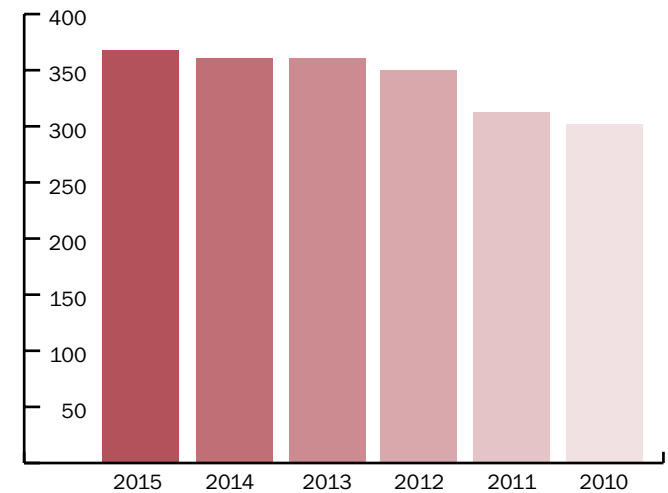
Koncernens låneskuld har ökat med 71 mkr till 730,7 mkr. Tanums Bostäder AB har haft större investeringar i lägenhetsrenoveringar under året som delvis finansierats med nyupplåning. Tanums Hamnar AB och RAMBO AB har inga långfristiga lån.

Kommunens kortfristiga skuld har ökat under året och uppgår till 143,9 mkr. De största enskilda posterna är semesterlöneskulden som uppgår till 33,7 mkr, leverantörsskulder 27,4 mkr och personalens för året intjänade pensioner inklusive löneskatt 20,9 mkr. Koncernens kortfristiga skuld uppgår till 157,7 mkr.

Soliditet 2015-2009 kommun exklusive hela pensionsskulden, procent



Eget kapital, mkr



NOTFÖRTECKNING

NOT 1

VERKSAMHETENS INTÄKTER

Koncernen	2015	2014	2013
Statsbidrag	71 251	57 089	38 755
Övriga bidrag	19 333	15 882	14 786
Barnomsorgsavgifter	7 593	7 719	7 227
Äldreomsorgsavgifter	23 531	22 737	23 190
Vatten- och renhållningsavgifter	70 899	69 019	68 482
Gransknings och förättningsavgifter	10 467	8 063	6 491
Sjukförsäkringsavgift återbetalning	5 000	-	10 971
Hysesintäkter	58 413	57 915	54 089
Hamnavgifter	10 558	10 570	10 453
Försäljning av verksamhet	17 217	19 002	13 902
Tomtförsäljning	3 958	3 428	4 876
Reavinst försäljning av fastigheter	271	12 410	-
Övrigt	7 852	12 566	8 785
Summa	306 343	296 400	262 008

Tanums kommun	2015	2014	2013
Statsbidrag	71 251	57 089	38 755
Övriga bidrag	19 333	15 882	14 786
Barnomsorgsavgifter	7 593	7 719	7 227
Äldreomsorgsavgifter	23 531	22 737	23 186
VA- och renhållningsavg	51 369	48 396	43 836
AFA återbetalning	5 000	0	10 971
Hysesintäkter	15 936	16 290	15 623
Granskningsavg	10 467	8 063	7 138
Försälj. tjänster o vht	17 217	19 002	14 804
Tomtförsäljning	3 958	3 428	4 876
Reavinst	31	7 228	37
Övrigt	13 660	13 106	11 554
Summa	239 347	218 939	192 794

NOT 2

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Koncernen	2015	2014	2013
Personalkostnader	509 832	474 572	452 140
Material	47 453	46 736	42 636
Köpta tjänster	201 814	203 759	194 438
Bidrag	21 417	23 496	17 935
Pensionskostnader	38 336	42 924	34 196
Fastighetsskatt	764	858	798
Nedskrivningar	41	5 044	632
Övrigt	24 222	20 423	17 405
Summa	843 878	817 813	760 179

Tanums kommun	2015	2014	2013
Personalkostnader	495 750	460 923	438 559
Material	36 560	35 791	34 923
Köpta tjänster	197 659	185 384	172 139
Bidrag	21 417	23 496	17 935
Pensionskostnader	37 584	42 066	33 684
Nedskrivningar	41	56	632
Övrigt	8 685	13 255	10 589
Summa	797 695	760 971	708 461

NOT 3

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar sker enligt plan på ursprungligt anskaffningsvärde. Avskrivningstiden beräknas på anläggningens beräknade ekonomiska livslängd. Kommunen och TBAB tillämpar komponentvskrivning.

Koncernen	2015	2014	2013
Inventarier	6 222	6 224	7 421
Fastigheter och anläggningar	50 809	48 413	44 474
Summa	57 031	54 637	51 896

Tanums kommun	2015	2014	2013
Inventarier	4 008	3 953	4 338
Fastigheter och anläggningar	43 301	41 627	38 814
Summa	47 309	45 580	43 152

NOT 4

SKATTEINTÄKTER

	2015	2014	2013
Preliminär skatteintäkt	483 980	464 649	452 880
Prognostiserad slutavräkning	-419	-1 257	-2 709
Övriga skatteintäkter	-	-	650
Summa	483 561	463 392	450 821

NOT 5

GENERELLA STATSBIIDRAG

	2015	2014	2013
Kommunal fastighetsavgift	34 680	32 559	32 012
Strukturbidrag	1 283	1 277	-
Bidrag inkomstutjämning	125 117	120 550	124 786
Avgift kostnadsutjämning	-14 141	-5 622	-25 469
Kostnadsutjämning för LSS	-8 877	-7 858	-8 842
Övriga statsbidrag	1 597	0	-
Regleringsavgift	-478	2 848	5 610
Summa	139 182	143 753	128 097

NOT 6

FINANSIELLA INTÄKTER

Finansiella intäkter avser ränteintäkter och räntebidrag.

Koncernen	2015	2014	2013
Ränteintäkter	1 701	636	719
Summa	1 701	636	719

Tanums kommun	2015	2014	2013
Ränteintäkter	811	868	682
Borgensavgift	865	515	664
Summa	1 676	1 383	1 346

NOT 7

FINANSIELLA KOSTNADER

Finansiella kostnader avser räntekostnader samt finansiella kostnader på pensionskulden.

Koncernen	2015	2014	2013
Räntekostnader på lån	20 924	18 957	17 167
Räntekostnader på pensionskuld	119	361	1 693
Övrigt	292	246	254
Summa	21 334	19 564	19 114

Tanums kommun	2015	2014	2013
Räntekostnader på lån	12 344	11 233	10 515
Räntekostnader på pensionskuld	119	361	1 693
Övrigt	292	192	195
Summa	12 755	11 786	12 403

NOTFÖRTECKNING

NOT 8

JUSTERINGSPOSTER KASSAFLÖDESRAPPORT

Koncernen	2015	2014	2013
LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Justering för ej			
likviditetspåverkande poster	37 958	52 880	46 605
Avskrivningar	57 271	54 637	51 896
Extra inbet. pensionsskuld efter 9801	-11 055	-	-
Avsått pensionsskuld			
inkl. särskild löneskatt	-2 682	3 690	1 113
Avs återställande tipp	0	-	-
Minskning av avsättningar			
på utbetalningar	-4 729	-2 574	-5 027
Förändring resultatfond VA	2 644		-316
Nedskrivningar	0	5 044	632
Omklassificering till omsättningstillgång	0	7 235	-
Reavinst vid försäljning av anl. tillg.	-209	-12 246	-
Periodiserade anslutningsavgifter	-3 523	-3 213	-2 547
Övrigt	241	307	854

Tanums kommun	2015	2014	2013
LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Justering för ej			
likviditetspåverkande poster	27 996	43 710	37 008
Avskrivningar	47 309	45 580	43 152
Extra inbet. pensionsskuld efter 9801	-11 055		
Avsått pensionsskuld			
inkl. särskild löneskatt	-2 682	3 690	1 113
Minskning av avsättningar			
på utbetalningar Tyft	-4 729	-2 574	-5 027
Förändring resultatfond VA	2 644		-316
Nedskrivning			632
Omklassificering till omsättningstillgång	0	7 235	-
Reavinst vid försäljning av anl. tillg.	31	-7 008	-
Periodiserade anslutningsavgifter	-3 523	-3 213	-2 547

NOT 9

MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Koncernen	2015	2014	2013
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Vatten- och avloppsverk	347 191	309 657	307 336
Industrifastigheter	10 208	10 211	10 366
Hamnar	22 683	33 802	35 201
Hysesfastigheter	344 959	326 095	299 380
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	725 040	679 765	652 283
Skattefinansierad verksamhet			
Förvaltningsfastigheter	18 380	16 084	23 929
Skolfastigheter	85 364	90 633	104 351
Förskolor/daghem	19 987	20 383	18 412
Servicehus	89 623	92 327	90 999
Brandstationer	5 898	6 328	7 667
Gator och vägar	78 343	78 302	61 107
Markreserv	58 725	48 199	44 326
Anläggningar under uppförande	57 519	75 488	42 017
Övrigt	63 671	33 130	34 711

Koncernen	2015	2014	2013
Summa skattefinansierad verksamhet	477 509	460 875	427 521
Summa	1 202 549	1 140 640	1 079 804
Anskaffningsvärde	1 982 798	1 870 037	1 745 481
Ackumulerade nedskrivningar	-62 119	-62 077	-46 460
Ackumulerade avskrivningar	-718 129	-667 320	-619 217
Bokfört värde	1 202 549	1 140 640	1 079 804

Tanums kommun	2015	2014	2013
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Vatten- och avloppsverk	347 191	309 657	307 336
Industrifastigheter	3 612	3 772	4 072
Hamnar	22 683	24 415	26 152
Hysesfastigheter	12 290	12 966	13 666
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	385 775	350 811	351 226

Skattefinansierad verksamhet

Förvaltningsfastigheter	18 380	16 084	23 929
Skolfastigheter	85 364	90 633	104 351
Förskolor/daghem	19 987	20 383	18 412
Servicehus	89 623	92 327	90 999
Brandstationer	5 898	6 328	7 667
Gator och vägar	78 343	78 302	61 107
Markreserv	58 725	48 199	44 326
Anläggningar under uppförande	57 519	75 488	42 017
Övrigt	56 260	34 672	36 254

Koncernen	2015	2014	2013
Summa skattefinansierad verksamhet	470 098	462 416	429 063
Summa	855 873	813 227	780 289

Anskaffningsvärde	1 503 496	1 417 508	1 332 283
Ackumulerade nedskrivningar	-20 628	-20 586	-9 927
Ackumulerade avskrivningar	-626 995	-583 694	-542 067
Bokfört värde	855 873	813 227	780 289

NOT 10

MASKINER OCH INVENTARIER

Koncernen	2015	2014	2013
Anskaffningsvärde	111 213	104 617	100 366
Ackumulerade avskrivningar	-88 343	-82 121	-77 449
Bokfört värde	22 870	22 496	22 917

Tanums kommun	2015	2014	2013
Anskaffningsvärde	84 681	79 772	74 797
Ackumulerade avskrivningar	-70 927	-66 919	-62 966
Bokfört värde	13 754	12 853	11 831

NOT 11

FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen	2015	2014	2013
Aktier	310	250	260
Andelar	11 518	4 238	3 240
Långfristig utlåning	5 479	1 864	1 891
Summa	17 308	6 352	5 391

Tanums kommun	2015	2014	2013
Aktier	24 610	24 550	24 550
Andelar	11 425	4 142	2 943
Långfristig utlåning	5 479	1 864	1 891
Summa	41 515	30 556	29 384

NOTFÖRTECKNING

NOT 12

FORDRINGAR

Koncernen	2015	2014	2013
Vatten och renhållning	1 564	1 637	1 191
Barnomsorgsavgifter	989	921	873
Äldreomsorgsavgifter	3 045	2 448	3 162
Hyror och arrenden	2 142	2 682	2 243
Statsbidragsfordringar	163	380	574
Västtrafik AB	-	-	-
Moms	6 298	8 328	7 880
Skatteintäkter	34 537	30 241	33 378
Förutbetalda kostnader	1 643	12 521	4 144
Uppplupna intäkter	25 860	8 282	7 625
Övrigt	13 895	18 842	25 788
Summa	90 138	86 281	86 857

Tanums kommun	2015	2014	2013
Vatten och renhållning	1 564	1 637	1 191
Barnomsorgsavgifter	989	921	873
Äldreomsorgsavgifter	3 045	2 448	3 162
Hyror och arrenden	-	234	-
Statsbidragsfordringar	163	380	574
Moms	6 177	8 305	7 880
Skatteintäkter	34 537	30 241	33 378
Förutbetalda kostnader	1 104	3 534	3 872
Uppplupna intäkter	25 720	7 973	7 625
TBAB vindkraftverk	431	13 925	-
RAMBO vindkraftverk	53	2 176	-
Avräkning RAMBO VA	214	-	-
THAB koncernkonto	4 337	5 414	4 477
TBAB koncernkonto	-	0	14 405
Övrigt	8 878	14 210	16 076
Summa	87 215	91 163	93 746

NOT 13

KASSA OCH BANK

Beloppet utgör summan av kassa, bank och lätt realiserbara medelsplaceringar.

Koncernen	2015	2014	2013
Kassa	36	52	29
Bank	36 491	30 270	42 687
Summa	36 527	30 322	42 716

Tanums kommun	2015	2014	2013
Kassa	25	45	27
Kommunens del i koncernkonto	32 609	25 367	58 014
THAB:s del i koncernkonto	-4 337	-5 414	-4 477
TBAB:s del i koncernkonto	612	2 950	-14 405
Summa	28 908	22 948	39 159

NOT 14

EGET KAPITAL

Koncernen	2015	2014	2013
Ingående eget kapital	382 856	381 559	370 454
-varav resultatutjämningsreserv	15 000	15 000	15 000
Justering VA, ändrade avskrivningsprinciper	428	-9 761	-
Insatsemission/utdelning	878	1 148	1 538
Årets resultat	8 041	9 910	9 567
Utgående eget kapital	392 204	382 856	381 559
Rörelsekapital	-24 500	-13 489	-6 819
Anläggningsskapital	416 704	396 345	388 378
Totalt	392 204	382 856	381 559

Tanums kommun	2015	2014	2013
Ingående eget kapital	360 389	360 662	350 030
-varav resultatutjämningsreserv	15 000	15 000	15 000
Justering ändrade avskrivningsprinciper	-	-10 603	-
Justering rättelse VA resultatfond	428	-	-
Insatsemission Kommuninvest	878	1 200	1 590
Årets resultat	6 007	9 131	9 041
Utgående eget kapital	367 702	360 389	360 662
Rörelsekapital	-21 910	-7 259	17 134
Anläggningsskapital	389 612	367 649	343 528
Totalt	367 702	360 389	360 662

NOT 15

AVSÄTTNINGAR

PENSIONSSKULD

Redovisning av pensionsskulden regleras i den kommunala redovisningslagen. Den del av pensionsskulden som uppkommit före 1998 ska redovisas som ansvarsförbindelse. Kommunens ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser till personalen uppgår till 256 144 tkr inklusive löneskatt för 2015. Samtliga åtaganden för pensioner är återlånade av kommunen. Ingen extern placering är gjord.

Koncernen	2015	2014	2013
Kommunens pensionsskuld			
exkl ansvarsförbindelse	14 844	28 581	24 891
Återställande av tipp	0	4 729	7 302
Övriga avsättningar	2 468	2 274	2 075
Obeskattad reserv	7 025	6 881	4 684
Summa	24 337	42 465	38 952

Tanums kommun	2015	2014	2013
---------------	------	------	------

PENSIONSÅTAGANDE

IB pensionsförpliktelser	28 581	24 891	23 778
Pensionsutbetalningar	-542	-39	-798
Nyintjänad pension	479	3 595	-
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	-22	-75	1 693
Förändring av löneskatt	-2 682	721	218
Övrigt	-10 969	-512	-
Utgående pensionsförpliktelser	14 844	28 581	24 891
Ingående ansvarsförbindelse	261 564	267 041	252 789
Pensionsutbetalningar	-8 004	0	-7 655
Nyintjänad pension	845	7 529	4 204
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	859	373	952
Förändring av löneskatt	-1 058	-1 069	2 783
Övrigt	1 938	-12 310	13 969
Ansvarsförbindelse	256 144	261 564	267 041

ÅTERLÅNADE MEDEL

Aktualiseringsgrad	-	98,0%	98,0%
Överskottsfond hos Skandia	2 405	-	-

ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

IB återställande av avfallsdeponi	4 729	7 302	12 329
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	-4 729	-4 873	-5 027
Ny avsättning	0	2 299	-
UB återställande av avfallsdeponi	0	4 729	7 302

Summa avsättningar

Tanums kommun	14 844	33 309	32 193
----------------------	---------------	---------------	---------------

NOT 16

Kommunens långfristiga skuld består dels av lån hos bankinstitut och dels anslutningsavgifter från VA kollektivet. Kommun och bolag använder endast ränteswappar som finansiellt instrument för att säkra ränterisk. Nedan görs en beskrivning av vilka säkringsrelationer avseende swappar som fanns utestående på balansdagen. Varken kommun eller bolag har förtidsinlöst eller förlängt några swapkontrakt under perioden. Kommun och bolag har upprättat en dokumentation av säkringsredovisningen. Koncernens totala swapkontrakt kan matchas mot lån vars ränta sätts mot STIBOR även om denna är lägre än noll, vilket innebär att säkring föreligger även vid negativ STIBOR.

LÅNGFRISTIG SKULD

Koncernen	2015	2014	2013
Handelsbanken	110 000	110 000	80 000
SEB	-	50 000	20 000
Kommuninvest	585 000	485 000	480 000
Sparbanken Tanum	-	-	20 000
Övrigt	106 686	85 679	80 783
Summa	801 686	730 679	680 783

NOTFÖRTECKNING

De långfristiga lånen förfaller till räntejustering enligt följande:

0-1 år	236 686
1-2 år	-
2-5 år	60 000
5-10 år	505 000
Summa	801 686

Derivat

Nominellt värde swapkontrakt	565 000
Marknadsvärde 2015-12-31	510 829
Undervärde	54 171
Genomsnittsränta inklusive derivat	3,16%
Genomsnittsränta exklusive derivat	0,15%
Räntebindning inklusive derivat	5,46%
Räntebindning exklusive derivat	0,17 år

Motparter swapkontrakt	2015	2014	2013
Nordea	15 000	15 000	40 000
SEB	335 000	335 000	290 000
Swedbank	215 000	215 000	160 000
Summa	565 000	565 000	490 000

Tanums kommun	2015	2014	2013
Handelsbanken	40 000	40 000	40 000
Kommuninvest	360 000	330 000	305 000
Sparbanken Tanum	-	-	20 000
Övrigt	106 686	85 679	80 783
Summa	506 686	455 679	445 783

Förfall till räntejustering enligt följande:

0-1 år	171 686
1-2 år	-
2-5 år	30 000
5-10 år	305 000
Summa	506 686

Derivat

Nominellt värde swapkontrakt	335 000
Marknadsvärde 2015-12-31	302 391
Undervärde	32 609

Genomsnittsränta inklusive derivat	3,25%
Genomsnittsränta exklusive derivat	0,10%
Räntebindning inklusive derivat	5,66 år
Räntebindning exklusive derivat	0,16 år

Motparter swapkontrakt	2015	2014	2013
Nordea	-	-	25 000
SEB	235 000	235 000	180 000
Swedbank	100 000	100 000	100 000
Summa	335 000	305 000	255 000

NOT 17

KORTFRISTIGA SKULDER

Koncernen	2015	2014	2013
Preliminär skatt, dec	8 182	7 469	7 198
Arbetsgivaravgift, dec	9 859	8 936	8 412
Semesterlöneskuld	34 002	31 428	30 932
Leverantörsskulder	31 044	25 712	37 246
Upplupna kostnader	24 294	21 712	20 541
Förutbetalad skatteintäkt	8 878	4 347	3 004
Förinbetalda intäkter	12 280	10 886	4 806
Årets intjänade pensioner			
inkl löneskatt	21 180	21 000	19 285
Övrigt	7 985	5 980	5 869
Summa	157 704	137 470	137 293

Årets intjänade pensioner är uppbokade utifrån en prognos från Skandia, på 16,6 mkr, faktura i mars 2016 blev 17,7 mkr.

Tanums kommun	2015	2014	2013
Preliminär skatt, dec	8 079	7 368	7 074
Arbetsgivaravgift, dec	9 711	8 818	8 346
Semesterlöneskuld	33 714	31 142	30 932
Leverantörsskulder	27 380	19 299	24 736
Upplupna kostnader	19 550	17 659	14 682
Förinbetalda intäkter	9 982	9 626	4 310
Förutbetalad skatteintäkt	8 878	4 347	3 004
Årets intjänade pensioner			
inkl löneskatt	20 903	20 752	19 285
Kommunens skuld till TBAB	612	2 950	-
TBAB vindkraft	135	1 263	-
Övrigt	4 987	4 921	3 633
Summa	143 931	128 144	116 002

NOT 18

STÄLLDA PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

Förvaltade stiftelsers och deponerade medels kapital uppgick till 1 580 tkr. Kommunens förlustansvar för egna hem var den 31 december 2015 270 tkr vilket är 40 procent av den totala låneskulden 921 tkr. Kommunens borgensåtagande till Tanums Bostäder AB var 295 000 tkr. Enligt beslut i kommunfullmäktige uppgår Tanums Bostäder AB:s möjligheter att uppta lån med borgen från Tanums kommun till 380 000 tkr och för Tanums Hamnar AB till 10 000 tkr. Tanums kommun har i september 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 31 december 2015 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tanums kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2015-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 325 620 649 807 kronor och totala tillgångar till 319 573 677 123 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 732 774 070 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 719 380 360 kronor.

	2015	2014	2013
Förlustansvar för egna hem	270	368	412
Borgensåtagande			
Tanums Bostäder AB	295 000	275 000	235 000
Borgensförbindelser			
föreningar/enskilda	-	7	14

Tanums kommun hyr kontorslokaler i Tedacthuset. Avtalstiden är 20 år med möjlighet att säga upp avtalet efter tio respektive 15 år. Avtalet är att se som operationell leasing eftersom leasingperioden inte omfattar objektets ekonomiska livslängd. Därutöver har kommunen operationell leasing av fordon.

	2016	2017-20	2021-25
Leasingavgifter Tedacthuset	2 944	11 776	12 757
Leasingavgifter bilar	4 015	4 030	0

INVESTERINGSREDOVISNING

Belopp i tkr

PROJEKT	UTGIFT 2015	UTGIFT TOTALT	BUDGET TOTALT
Omvandlingsområden	23 280	43 008	43 000
Överföringsledning	6 266	21 272	22 658
Ombyggnad	7 214	8 930	9 500
Sanering ledningar	2 277	2 277	3 443
Vattenförsörjning	4 197	4 197	10 724
Omläggning VA-ledningar	2 258	2 258	2 573
Övrigt	3 783	4 575	23 566
VA-anläggningar	49 274	86 517	115 464
Gång- och cykelbanor	152	3 838	8 617
Reinvestering vägbeläg.	3 010	3 010	2 340
Stab. åtg. Södra Hamngatan, Fjällbacka	385	5 245	3 900
Parker och grönområden	825	1 227	1 500
Övrigt	72	1 300	3 218
Gator och trafik	4 444	14 620	19 574
Förbättringsåtgärder	6 963	6 963	9 536
Omsorgsfastigheter	3 517	4 641	2 900
Skolfastigheter	588	5 772	9 270
Tillbyggn. idrottshall	3 757	4 063	4 025
Övrigt	873	8 271	8 574
Fastigheter	15 697	29 708	34 305
Badplatser	7	1 236	2 570
Lekplatser	65	580	1 570
Övrigt	82	263	200
Övriga investeringar	155	2 079	4 340
Detaljplaner	6 131	15 113	12 689
Exploateringsverksamhet	8 569	33 399	42 038
Markköp	1 952	1 952	1 800
Övrigt	2 750	26 040	24 000
Exploatering	19 402	76 505	80 527
Hamnar	26	14 134	15 750
Inventarier	5 606	12 851	16 275
TOTALT	94 604	236 416	286 235

Bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar 2015 uppgick till 94,6 mkr. Utöver detta har investering i finansiella anläggningstillgångar gjorts med 6,4 mkr, vilket avser extra medlemsinsats i Kommuninvest. VA-investeringar utgjorde 49,3 mkr, investeringar i gator och parker 4,4 mkr samt fastigheter 15,7 mkr. Investeringar i exploateringsverksamhet har gjorts med totalt 19,4 mkr, varav 6,1 mkr utgjorde utgifter för detaljplaner. Investeringar i inventarier uppgick till 5,6 mkr. Under året har investeringsbidrag erhållits med 1,2 mkr.

Beslutade men ej genomförda investeringar uppgår i bokslut 2015 till cirka 50 mkr, varav ej genomförda VA-investeringar utgör 28,9 mkr, exploateringar 4,0 mkr, fastigheter 4,6 mkr och investeringar inom gator och trafik 5,0 mkr.

Om investeringarna helt ska kunna egenfinansieras med kommunbidrag får de inte överstiga cirka 60 mkr. VA-investeringarna finansieras till del genom anslutningsavgifter från nya VA-abonnenter. Den del av investeringarna som inte finansieras med egna medel eller genom anslutningsavgifter måste externfinansieras genom upplåning. Årets totala investeringar i anläggningstillgångar uppgår till 101,0 mkr. Upplåningen under året har ökat med 30,0 mkr. Förinbetalda anslutningsavgifter har finansierat VA-investeringar med cirka 22,6 mkr.

Större investeringsprojekt inom respektive område under 2015 har varit:

VATTEN OCH AVLOPPSANLÄGGNINGAR

• Omvandlingsområden

Utbyggnad av kommunalt VA har under 2015 pågått i framför allt två områden, Krossekärr i Grebbestad och Sjöviken på Hamburgö. Målet är att minska miljöpåverkan från befintliga avlopp, då fastigheter som tidigare haft enskilt avlopp och vatten nu ansluts till kommunalt VA. På Krossekärr är det ett 70-tal fastigheter som ansluts och arbetet beräknas vara klart våren 2016. Sjöviken färdigställdes under sommaren 2015 och här är det drygt 50 fastigheter som anslutits till det kommunala VA-nätet. Under 2015 har det totalt investerats 23,3 mkr i omvandlingsområden.

• Hamburgsunds avloppsreningsverk

På grund av ökad sommarbelastning samt problem med biobädden byggdes reningsverket i Hamburgsund om 2015. Det gamla biosteget har ersatts av en aktiv slambassäng med större kapacitet. Biosteget driftsattes under sommaren och fungerar bra efter en kortare inkörningsperiod. Under 2015 har det investerats 7,2 mkr, total investering uppgår till 8,9 mkr. Budget för projektet uppgick till 9,5 mkr.

• Överföringsledning Kämpersvik-Bodalen

Under 2015 färdigställdes överföringsledningar för vatten och spillvatten mellan Kämpersvik och Bodalsverket. Ledningslängden är cirka 3,3 km och två avloppspumpstationer ingår. Spillvattnet från Kämpersvik pumpas nu till Bodalsverket istället för till Fjällbacka avloppsreningsverk. Under 2015 har det investerats 6,3 mkr. Total budget uppgår till 22,6 mkr och utgifterna för projektet har totalt uppgått till 21,3 mkr.

• Vattenförsörjning

En ny huvudledning har anlagts genom Hamburgsund samhälle direkt till högreservoaren, syftet är att förstärka vattenförsörjningen i området. Under 2015 har det investerats 4,2 mkr i vattenförsörjning.

FASTIGHETER

• Ombyggnad Hamburgsund idrottshall

Under 2015 har det investerats 3,8 mkr i en tillbyggnad på cirka 148 kvm för samlingsrum, kontor och personalutrymmen. I projektet ingår även en renovering och utbyte av ytskikt i idrottshallens omklädningsdelar och omgivning. Belysningen har bytts ut och brandlarmet har kompletterats. En ombyggnad av nordvästra fasaden har gjorts för en förbättrad entré. Totala utgifter för projektet har uppgått till 4,1 mkr.

• Förbättringsåtgärder fastigheter

Under 2015 har det investerats sammanlagt 7,0 mkr i olika förbättringsåtgärder i kommunens fastigheter. Tingshuset i Tanumshede har renoverats utvändigt, fönster, fasad och tak har bytts ut. Det har varit ett omfattande och grannliga arbete eftersom fastigheten, som är från 1700-talet, är byggnadsminnesförklarad och har stora kulturhistoriska värden. Investeringsutgiften för projektet har uppgått till 1,5 mkr.

Ett flertal fastigheter, bland annat kommunhuset har fått ommålade fasader, utgift 2,2 mkr.

GATOR OCH TRAFIK

Asfaltering av kommunala gator har gjorts i Tanumshede, Grebbestad, Östad, Hamburgsund, Lur och Fjällbacka. Dessutom har parkeringsytor förbättrats i Tanumshede, Resö och Hamburgö. Investeringsutgiften under 2015 har uppgått till 3,0 mkr.

EXPLOATERING

Ett av kommunens prioriterade mål är att ta fram nya bostäder och verksamhetsmark. Investering i exploateringsverksamhet har under 2015 uppgått till 19,4 mkr, varav utgifter för kommunala detaljplaner uppgick till 6,1 mkr.

På Sönneberget i Havstenssund byggs anläggningar för vatten, avlopp och vägar. Genom projektet skapas sex kommunala och fem privata bostadstomter. Entreprenadarbetet påbörjades 2015 och beräknas vara klart våren 2016. Utgiften under 2015 har uppgått till 5,9 mkr. Totala utgifter hittills för projektet uppgår till 7,2 mkr.

Under 2015 har det investerats 2,0 mkr i en anslutningsgata från väg 163 till den västra delen av Tanum shoppingcenter samt en ny busshållplats med tillhörande pendelparkering. Total budget för projektet uppgår till 4,0 mkr.

INVENTARIER

Under 2015 har anskaffning av inventarier gjorts med 5,6 mkr, varav 1,1 mkr i ett pågående projekt för teknikutrustning i form av larm och system för planering och nyckelhantering inom äldreomsorgen.

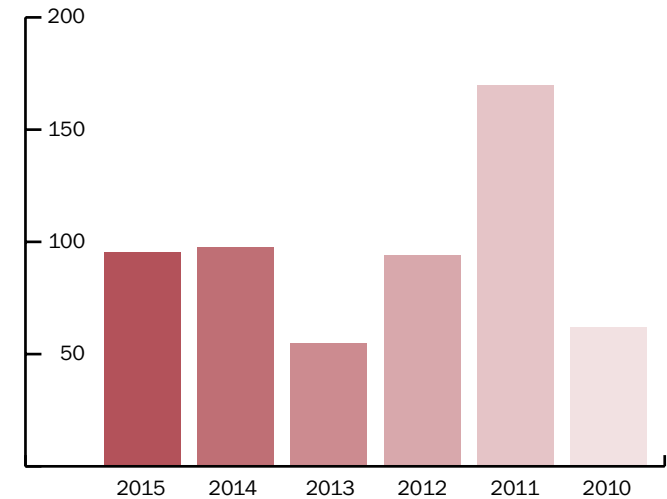
INVESTERINGSVOLYM

Sedan 2011 har investeringsvolymen legat på höga nivåer. Under de senaste fem åren har kommunen investerat cirka 513 mkr, i snitt 103 mkr per år. Låneskulden till kreditinstitut har under samma period ökat med 200 mkr, samtidigt som förinbetalda anslutningsavgifter ökat med cirka 65 mkr.

Under perioden 2011-2015 har investeringar gjorts med 256,1 mkr i VA-anläggningar medan det har investerats 75,4 mkr i kommunens fastigheter. Investeringar i exploateringsverksamhet har gjorts med 92,3 mkr medan inventarier inköpts för 20,3 mkr. Investeringar i hamnanläggningar har gjorts med 11,7 mkr. Investeringar i gator, fritidsanläggningar med mera har uppgått till 57,0 mkr.

Större enskilda VA-investeringar under den senaste femårsperioden har varit investering i det nya avloppsreningsverket i Bodalen, Grebbestad, 91,9 mkr (total investering 113,8 mkr) samt omvandlingsområde VA Sjöviken, Hamburgsund, 23,5 mkr. Inom gruppen exploateringsinvesteringar utgör vindkraftverket på Tyft, 26,0 mkr samt Tanums Näringspark 17,6 mkr de största enskilda projekten. Bland investeringar i fastigheter utgör energieffektiviseringsprojektet den enskilt största investeringen, 23,5 mkr. Investering i idrottsanläggning vid Sparvalen, Tanumshede, utgör den största investeringen bland fritidsanläggningarna, 18,0 mkr.

BRUTTOINVESTERINGAR 2015–2010, mkr

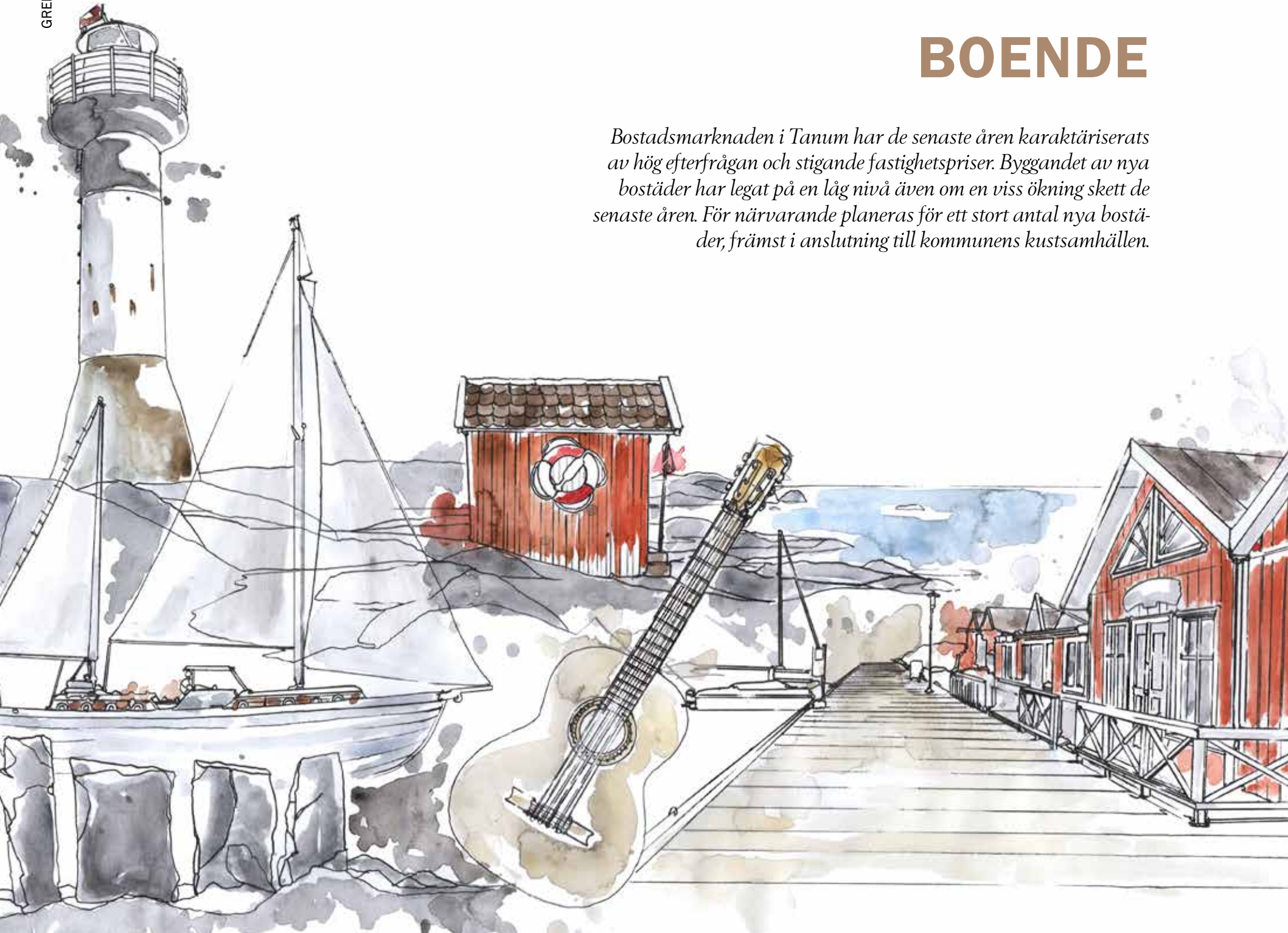


BRUTTOINVESTERINGAR 2015–2011

Belopp i tkr	2015	2014	2013	2012	2011	Totalt	Snitt
Inventarier	5 606	4 874	3 522	3 252	3 028	20 282	4 056
VA-investeringar	49 274	40 748	22 251	36 962	106 833	256 068	51 214
Exploatering	19 402	29 785	8 327	16 461	18 299	92 274	18 455
Skolfastigheter	588	201	616	5 395	7 059	13 859	2 772
Omsorgsfastigheter	3 517	2 631	296	373	0	6 817	1 363
Övriga fastigheter	11 593	7 876	9 028	9 491	16 693	54 681	10 936
Hamnar	26	0	2 077	1 721	7 860	11 684	2 337
Gator, fritidsanläggningar mm	4 598	11 825	9 338	20 752	10 444	56 957	11 391
	94 604	97 941	55 454	94 407	170 216	512 622	102 524

BOENDE

Bostadsmarknaden i Tanum har de senaste åren karaktäriserats av hög efterfrågan och stigande fastighetspriser. Bygandet av nya bostäder har legat på en låg nivå även om en viss ökning skett de senaste åren. För närvarande planeras för ett stort antal nya bostäder, främst i anslutning till kommunens kustsamhällen.



MÅLSÄTTNING

Kommunen ska möjliggöra produktion av 300 bostäder under mandatperioden samt erbjuda villatomter i kommunens större samhällen till marknadsmässiga priser.

MÅLUPPFYLLELSE

Ett arbete pågår med att ta fram en ny översiktsplan, ÖP, som ska omfatta hela kommunens yta. Den nya översiktsplanen innehåller vision för hur Tanums kommun ska utvecklas fram till år 2030. Den nya översiktsplanen ska vara klar under 2017. Till översiktsplanen kopplas en "Blå ÖP" som är en översiktlig planering av kommunens kust- och havsområden. Den blå översiktsplanen tas fram i samråd med övriga kommuner i norra Bohuslän.

Kommunstyrelsen har i sitt planarbete prioriterat tolv olika detaljplaner i syfte att snabbt ta fram nya områden för verksamhetsmark och bostäder. Totalt finns fler än 1 000 bostadsenheter som är färdigplanerade eller är under planering i olika detaljplaner.

Kommunens helägda bostadsföretag Tanums Bostäder arbetar dessutom med detaljplaner som kommer att möjliggöra byggande av cirka 500 lägenheter. Under 2016 påbörjar Tanums Bostäder byggnation av 30 nya lägenheter i Tanumshede.

Det finns för närvarande 39 kommunala tomter till försäljning.

EKONOMISK ANALYS

Kostnaden för fysisk planering uppgår till 4 282 tkr vilket är 1 200 tkr högre än förra året. För att klara den ökade ambitionen inom planområdet har bemanningen utökats.

Kostnaderna för bygglovsverksamheten uppgår till 8 205 tkr. Jämfört med förra året har kostnaderna ökat med 2 400 tkr. Merparten av kostnadsökningen har kunnat finansieras med ökade bygglovsintäkter. En hög ärendeinströmning har inneburit att handläggning av bygglovsansökningar har prioriterats, vilket har varit intäktfrämjande. Nettokostnaden för bygglovsverksamheten är 300 tkr lägre än budgeterat.

Intäkterna från tomtförsäljning uppgår till 2 642 tkr.

VERKSAMHET

Omfattning och behov av kommunens fysiska planering är fortsatt stort. Intresset från enskilda intressenter att exploatera för ny bostadsbebyggelse i kustzonen är oförändrat på en hög nivå. Den fysiska planeringen bedrivs inom ramen för olika planeringsprojekt, varav flertalet är kopplade till de planformer som är reglerade i plan- och bygglagen (PBL), främst översiktsplaner och detaljplaner. Kommunen har under året arbetat med en ny kommuntäckande översiktsplan som ersätter den gällande planen från 2002. Parallellt med arbetet med ny översiktsplan pågår arbetet med en blå översiktsplan. Den blå översiktsplanen tas fram gemensamt med Lysekil, Sotenäs och Strömstads kommuner.

	2015	2014	2013
Inkomna bygglovsärenden	422	433	364
- slutförda bygglovsärenden	475	413	368
- bygglov enbostadshus (inkl fritidshus)	102	73	71
Ärendebalans vid årets slut	946	908	716

På den mera detaljerade nivån har arbete under året skett med ett stort antal detaljplaner, varav fyra har avslutats genom beslut om antagande. Samtliga antagna detaljplaner avser planer för bostäder.

Under året har 422 bygglovsansökningar inkommit och i 439 ärenden har beslut fattats. Bland övriga ärenden som inkommit till verksamheten under perioden kan också nämnas 63 förhandsbesked och 44 strandskyddsärenden. Under året har 110 anmälningar om bygglovsbefriade åtgärder, så kallade Attefalls-hus, inkommit. Ärendebalansen (antalet ej avslutade ärenden) har ökat och uppgick vid det senaste årsskiftet till 946 ärenden.

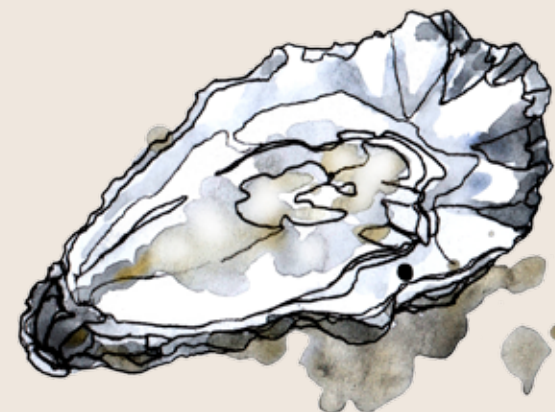
Målsättningen för nämnden är att minst 50 procent av bygglovsärendena ska avslutas inom sex veckor från det att ärendet är komplett. Denna målsättning har uppfyllts.

FRAMTID

Tanum ska vara en kommun som lockar människor och företag genom attraktiva boendemiljöer av hög kvalitet. I kust- och strandnära lägen ska finnas attraktiva miljöer för helårsboende. Det ska det finnas goda möjligheter att välja en boendeform för olika behov. Det ska finnas ett brett utbud av småhus, bostadsrätter, hyresrätter, ägarlägenheter etcetera. Bostäderna ska vara av hög kvalitet, byggda med höga miljökrav och ha låg energiförbrukning. Bostäderna ska vara anpassade för boende i livets alla skeden.

Trycket på planering förväntas fortsatt vara högt och det är en pågående utmaning att utveckla arbetssätt och rekrytera personal för att kunna möta behoven. Utvecklingen har de senare åren tenderat i att allt högre krav ställs på utredningar under planarbetet.

Effektivisering av handläggningen av ärenden är fortsatt prioriterat, målsättning är att arbeta för en förenklad och effektiv handläggning. Åtgärder behöver vidtas för att minska antalet oavslutade ärenden samtidigt som handläggstiderna kortas och rättssäkerheten upprätthålls.



NÄRINGS LIV

Näringslivet i Tanums kommun är väl differentierat och består av mer än 2 300 företag de flesta små och medelstora företag. Tanums kommun har länets mest företagsamma befolkning Mer än 18 procent av kommunens arbetsföra befolkning ansvarar för ett företag. Tanum tillhör de kommuner som både har flest företag i relation till invånarantalet och där det startas flest nya företag.



MÅLSÄTTNING

Kommunen ska skapa förutsättningar för att fler arbetstillfällen skapas. Kommunen ska förbättra företagsklimatet och utveckla myndighetsutövningen utifrån företagarnas behov.

MÅLUPPFYLLELSE

Kommunfullmäktige antog under 2012 en ny näringslivsstrategi. Den övergripande målsättningen är att Tanum ska bli en av Sveriges mest utvecklingsorienterade kommuner i näringslivsfrågor. I början av 2016 uppdaterades den särskilda handlingsplan som utifrån näringslivsstrategin konkretiserar målen i olika aktiviteter. Under 2016 påbörjas framtagandet av en ny näringslivsstrategi.

Kommunen arbetar tillsammans med näringslivet för att förbättra företagsklimatet i kommunen. Tanums kommun har tillsammans med representanter för näringslivet kommit överens om arbetsformer för arbetet med utveckling av näringslivet i kommunen. Arbetet kommer fortsättningsvis att drivas i tematiska arbetsgrupper.

Kommunen arbetar tillsammans med Tanum Turist med att skapa bra förutsättningar för besöksnäringen. Tanum Turist har ett särskilt uppdrag från kommunen att bedriva den operativa turismverksamheten i Tanum. Tanum Turist har tagit fram en handlingsplan för åren 2014-2016. Vid kommunens näringslivsenhet finns en särskild tjänst som näringslivsutvecklare med speciellt fokus på utvecklingen av turism, besöksnäring och handel.

I den ranking som Svenskt Näringsliv gjorde av näringslivsklimatet 2015 i Sveriges kommuner placerade sig Tanum på 228 plats, vilket är en förbättring med 13 platser jämfört med tidigare år. De två senaste åren har Tanum klättrat 40 platser i mätningen. I den mätning som Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, gör av hur företagen uppfattar hur kommunens myndighetsutövning fungerar får Tanum förbättrade betyg på tre myndighetsområden av fyra.

Under året registrerades 114 nya företag eller 5,9 företag per 1 000 invånare. I kommunen fanns vid årets slut 2 349 registrerade företag.

EKONOMISK ANALYS

Kostnaden för näringslivsverksamheten uppgår till 1 600 tkr, en ökning med 40 tkr jämfört med förra året. Utöver de kostnader som redovisas ovan har kommunen haft kostnader med 761 tkr

avseende kommunens del i finansiering av olika projekt.

Tanums kommun delfinansierar Tanum Turists verksamhet med cirka 900 tkr.

VERKSAMHET

Tanums kommun har länets mest företagsamma befolkning. Mer än 18 procent av kommunens arbetsföra befolkning ansvarar för ett företag. Näringslivet i kommunen är väl differentierat och består av mer än 2 300 företag.

Jord- och skogsbruk samt fiske har alltid haft stor betydelse för Tanums kommun även om dessa basnäringars betydelse minskat de senaste årtiondena. Besöksnäring och handel har genom tillväxt på senare år blivit den alltmer dominerande näringen.

Tillsammans med näringslivet och arbetsförmedlingen har kommunen tagit fram kompetensutvecklingsplan.

Förbättrad dialog, kommunikation, service och information är prioriterade områden i kommunens näringslivsarbete.

Under året har frukostträffar, företagsträffar samt sommarträffen genomförts med sammanlagt cirka 400 deltagare.

Politiker, förvaltningschefer och näringslivsutvecklarna har gjort mer än 100 företagsbesök under året.

Kommunikationen i norra Bohuslän och Tanums kommun blir allt bättre. Utbyggnaden av E6:an genom Bohuslän fortsätter. År 2015 färdigställdes motorvägen mellan Oslo och Köpenhamn när den etapp genom världsarvet togs i bruk. En utbyggd motorväg ökar attraktiviteten för etablering och start av nya företag i Tanum.

Kommunen satsar under tre år sex mkr på utbyggnad av tele- och datakommunikation i kommunen. En stor del av utbyggnaden sker genom så kallade fiberföreningar.

Rese- och turistindustrin i Tanum omsätter mer än 500 miljoner kronor och ger arbete åt ungefär 500 personer (årssysselsatta). Antalet gästnätter i hotell, stugor, vandrarhem och campingar var cirka 350 000 och antalet gästnätter i fritidsbåtar uppgick till 90 000. Detta gör besöksnäringen till en av Tanums viktigaste näringsgrenar. En handlingsplan, "Ett enat Bohuslän", har antagits för utveckling av besöksnäringen i Bohuslän.

En förhållandevis stor andel av Tanums kommuns verksamheter sköts på entreprenad jämfört med andra kommuner. Upphandlingar genomförs regelbundet av kommunen.

Kommunen har beslutat att tillämpa lagen om valfrihet (LOV) inom hemtjänsten vilket innebär att hemtjänsttagare kan välja mellan olika entreprenörer.

Världsarvs kommunerna Tanum och Capo di Ponte har sedan flera år ett kontinuerligt utbyte med varandra. Världsarvet med sina hållristningar är ett av kommunens största besöksmål.

FRAMTID

För att nå visionen, att näringslivet år 2020 upplever Tanum som en av Sveriges mest utvecklingsinriktade kommuner, prioriteras följande områden:

- Ökad kommunikation mellan kommunen och företagare
- Ökad samverkan mellan företagare
- Förtroendeingivande och effektiv myndighetsutövning
- Ökad information och öppenhet
- Medverka till att skapa förutsättningar för att de befintliga företagen ska kunna växa och nya företag startas för ytterligare tillväxt
- Tillgodose behovet av bostäder och verksamhetsmark
- Samordna kompetensutveckling
- Besöksnäringen blir en allt viktigare del av näringslivet i Tanum. Det finns en stor potential att utveckla besöksnäringen till en åretruntverksamhet.





UTBILDNING

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för utbildning genom förskoleklass, grundskola, särskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och musikskola.

MÅLSÄTTNING

Verksamheten ska i en miljö som präglas av trygghet, trivsel och respekt för allas lika värde erbjuda utbildning som ger varje elev möjlighet att utifrån sina förutsättningar ta ansvar för sitt lärande och nå kunskapsmålen samt bli behörig för nästa nivå.

MÅLUPPFYLLELSE

Barn- och utbildningsnämnden bedömer att måluppfyllelsen är god avseende kvalitetsgarantierna. Inom vissa områden når verksamheten inte ända fram, till exempel när det gäller överenskommelse om samarbete mellan skola och hem som inte slagit igenom överallt. Även på området trygg och säker miljö återstår arbete på någon skola. Valet av skola är fritt men kompliceras av bristen på kollektivtrafik.

Andelen elever som lämnar grundskolan i årskurs nio med minst godkänt betyg (E) i samtliga ämnen minskar 2015 till 78,7 procent, vilket dock fortfarande är högre än rikssnittet. Även andelen som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskar något och är nu 88 procent. Fortfarande är detta dock en högre andel än riksgenomsnittet (85,6 procent). Behörigheten för de högskoleförberedande programmen ligger mellan 80 och 82 procent, vilket är lägre siffror än motsvarande riksgenomsnitt. Tanum ligger också något lägre än rikssnittet när det gäller det genomsnittliga meritvärdet, 204 mot 208. Motsvarande genomsnittsvärde för V8-kommunerna är 200. Resultaten på de nationella proven i årskurserna tre och sex är fortsatt mycket goda.

I föräldraenkäten är värdena överlag något högre än 2014. Påståendet *Personalen bemöter eleverna på ett engagerat sätt* får 4,6 (4,4 år 2014), på en sexgradig skala. *Lärarna är kunniga* får 4,7 (4,5) och *Mitt barn får en undervisning anpassad efter hans/hennes behov* 4,35 (4,2).

Den totala andelen tanumselever som fullföljde sin gymnasieutbildning inom 4 år uppgår till 82 procent vilket är en ökning jämfört med närmast föregående år (72 procent).

EKONOMISK ANALYS

Kostnaderna för utbildning ökar med 1 749 tkr mellan åren.

Antalet elever ökar med endast 16 elever från 2014 och uppgår till 1 157 under 2015. Nettokostnaden ökar med 2 888 tkr. Under hösten fick grundskolan statsbidrag för lågstadiesatsning samt bidrag från Migrationsverket för asylsökande elever. Då

bidragen kom till kommunen sent under hösten har verksamheterna inte hunnit göra personalförstärkningar. Verksamheten har under året till stor del kommit tillräta med de strukturella underskott som tidigare har redovisats på högstadieskolorna. Vakanta tjänster, bland annat inom elevhälsan, har funnits under hösten. För 2016 finns nu personal på dessa tjänster.

Nettokostnaden per grundskoleelev ökar från 93 474 till 95 363 kronor per elev. Detta ger en kostnadsökning på två procent. Grundskolan går sammantaget med ett överskott på totalt 3 581 tkr, vilket till stora delar förklaras av att verksamheten inte har använt statsbidragen till personalförstärkningar.

Gymnasieskolans nettokostnad minskar med 2 668 tkr mellan åren. Bidrag för asylsökande elever i den egna gymnasieskolan, lägre personalitet och låg kostnadsutveckling för köp av utbildningskostnader i andra kommuner förklarar minskningen.

Kostnaden för köp av gymnasieplatser ökar med endast 1,6 procent mellan åren 2014 och 2015. Andelen elever som väljer inackordering fortsätter att minska.

Den egna gymnasieskolan redovisar en kraftig minskning av nettokostnaden per elev jämfört med köpta platser utanför kommunen och jämfört med tidigare år. Antalet asylelever i gymnasieskolan har ökat under året vilket ger verksamheten 1 000 tkr i intäkter. Den egna gymnasieskolan har även som grundskolan haft svårt att rekrytera personal. Tanums gymnasieskola är nu ett lärlingsgymnasium där eleverna har skolförlagd undervisning under två av veckodagarna, vilket ger lägre undervisningskostnad än tidigare. Övrig tid är arbetsplatsförlagd undervisning på företag. För denna del utgår ett särskilt statsbidrag. Den prestationsanslagsmodell för gymnasium och vuxenutbildning som infördes hösten 2015 bör utvärderas i samband med bokslut 2016 för att säkerställa att nivåerna är rimliga.

Särskolan redovisar ett underskott 2015 med 602 tkr. Underskottet beror i sin helhet på köp av utbildningsplatser utanför kommunen då antalet elever är flera än budgetförutsättningarna. Den egna grundsärskolan i Tanumshede redovisar ett överskott då man har varit restriktiv med personalresursen trots att det finns elever som har mycket speciella behov.

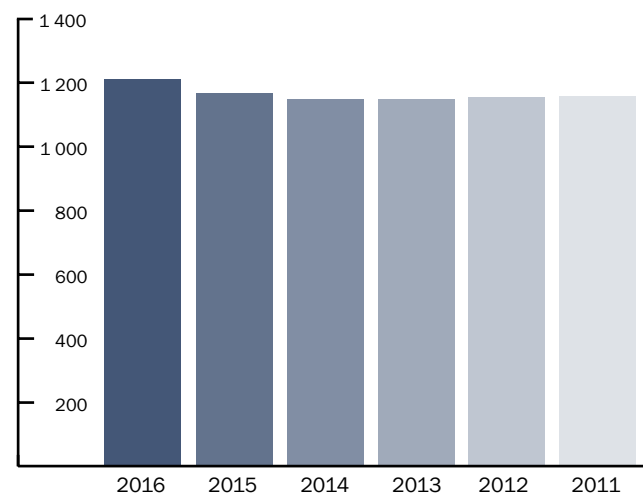
Vuxenutbildningen har på årsbasis haft 118 heltidsstuderande. Detta är en minskning med 22 från 2014. Verksamheten har minskat antalet tjänster från åtta till 6,7 tjänster under året på grund av relevantminskningen. Ytterligare reduktion är svår då utbildningsutbudet i så fall måste minskas. Prestationsanslagsmodellen gör att kommunbidraget inte understiger en viss miniminivå även om relevanta sjunder ytterligare. Kostnaden per heltidsstuderande uppgår till 65 tkr vilket är en ökning mot 2014. Verksamheten redovisar ett överskott med 413 tkr.

Musikskolan redovisar ett underskott på 210 tkr. Musikskolan har medvetet under de tre senaste åren satsat ytterligare resurser då man tar i anspråk ett numera sinande balanserat överskott. Ökad personaltid är den huvudsakliga orsaken till underskottet.

VERKSAMHET GRUNDSKOLA

Förskoleklass är en avgiftsfri verksamhetsform för sexåringar. Barnen går antingen i en åldershomogen grupp med endast sexåringar i förskoleklass eller tillsammans sex- och sjuåringar (ibland även åttaåringar).

ELEVVAL 2016–2011 grundskolan



UTBILDNING forts.

Grundskola är en obligatorisk utbildningsform från år ett till och med år nio. Tanums kommun har sin grundskoleverksamhet förlagd till åtta kommunala skolenheter med cirka 1 160 elever. Dessutom finns en fristående skola på Resö. Två av de kommunala skolorna är F-9 skolor, en i norra kommundelen och en i södra. Övriga skolor har elever i år F-6. Nämndens ambition är att det ska finnas en skola på varje större ort, eftersom kommunen, som är stor till ytan, är uppdelad i många samhällen med omgivande landsbygd. I Tanum anordnas kommunal simskola på två orter under sommartid.

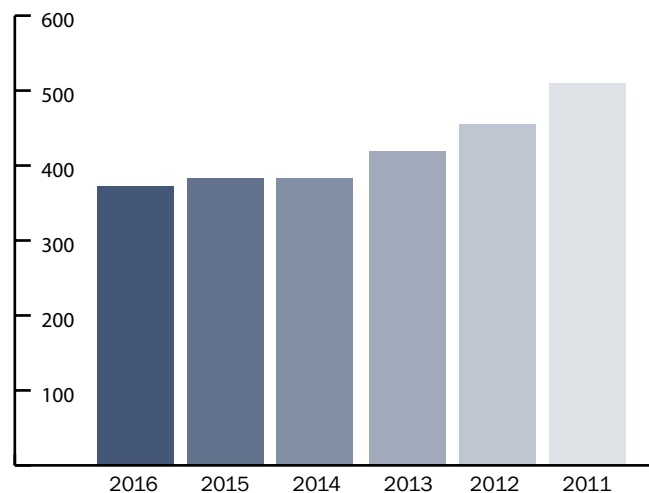
Som tidigare nämnts minskar målpuppfyllelsen inom grundskolan. Andelen elever som lämnar grundskolan i årskurs nio med minst godkänt betyg (E) i samtliga ämnen minskar 2015 till 78,7 procent, vilket dock fortfarande är högre än rikssnittet. Även andelen som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskar något och är nu 88 procent. Fortfarande är detta dock en högre andel än riksgenomsnittet (85,6 procent). Behörigheten för de högskoleförberedande programmen ligger mellan 80 och 82 procent, vilket är lägre siffror än motsvarande riksgenomsnitt. Tanum ligger också något lägre än rikssnittet när det gäller det genomsnittliga meritvärdet, 204 mot 208. Motsvarande genomsnittsvärde för V8-kommunerna är 200. Resultaten på de nationella proven i årskurserna tre och sex är fortsättningsvis mycket goda.

Satsningen på digitala läromedel i grundskolan, En var, är nu fullt genomförd och alla elever disponerar nu var sin iPad. Utvecklingsenheten ansvarar för en klassrumsnära kompetensutveckling av lärarna med fokus på basfärdigheterna läsa, skriva, räkna kopplat till IT som stöd.

Kulturpoolen har, med stöd från Folkhälsorådet, på ett mycket framgångsrikt sätt bidragit till undervisningen genom resurspersoner med kompetens i estetiska läroprocesser. Allt för att möta fler elevers olika sätt att lära sig.

Elevenkäten visar att trivseln i skolan är god, 8,5 på en tiogradig skala, även om trenden är något vikande.

ELEV TAL 2016–2011 gymnasiet



Under året har Tanum utsett ytterligare 13 förstelärare som ett led i den statliga satsningen på att uppvärdera högpresterande lärare.

GYMNASIESKOLA

Gymnasieskolan är en frivillig skolform som kan sökas av elever med behörighet från grundskolan. De flesta av Tanums gymnasieelever har sin skolgång förlagd till Uddevalla, Strömstad eller Tanumshede, men alla har rätt att söka fritt i hela landet.

Totalt får 385 tanumselever sin utbildning inom gymnasieskolan. Liksom tidigare söker en majoritet av eleverna till gymnasieskolor i Uddevalla. De flesta övriga har sin skolgång förlagd till Strömstad eller Tanumshede.

Tanums Gymnasieskola har under året förändrat organisation och utbud. Från höstterminen 2015 erbjuds endast lärlingsutbildningar inom olika yrken vid sidan om introduktionsprogram för elever som saknar behörighet för nationella program. Första antagningen ledde till att 14 elever nu går på Lärlingsprogrammet i årskurs ett. Inom introduktionsprogrammen har antalet som läser språkintrouktion ökat mycket kraftigt till följd av det stora mottagandet av flyktingar.

Den totala andelen tanumselever som fullföljde sin gymnasieutbildning inom 4 år uppgår till 82 procent vilket är en ökning jämfört med närmast föregående år (72 procent).

SÄRSKOLA

Särskolan omfattar tre olika skolformer: grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna. I Tanum sker utbildningen inom grundsärskolan samt särskild utbildning för vuxna vid tre olika enheter, Tanumskolan, Ekdungeskolan och Futura utbildning. Elever vid gymnasiesärskolan får sin undervisning huvudsakligen i Uddevalla eller Dals-Ed. Grundsärskolan i Tanum tar också emot elever från andra kommuner.

Undervisningen inom särskolan syftar till att eleverna som vuxna ska få ett liv med god kvalitet inom arbete, boende och fritid. Dessutom ska verksamheten vara en grund för fortsatta studier inom de skolformer som finns att tillgå efter den obligatoriska särskolan.

En satsning på boendestöd för gymnasiesärskoleelever utanför kommunen görs för att ge eleverna ytterligare möjlighet att utvecklas i ett livsperspektiv, där skola och fritid/boende vävs ihop med en gemensam pedagogisk röd tråd.

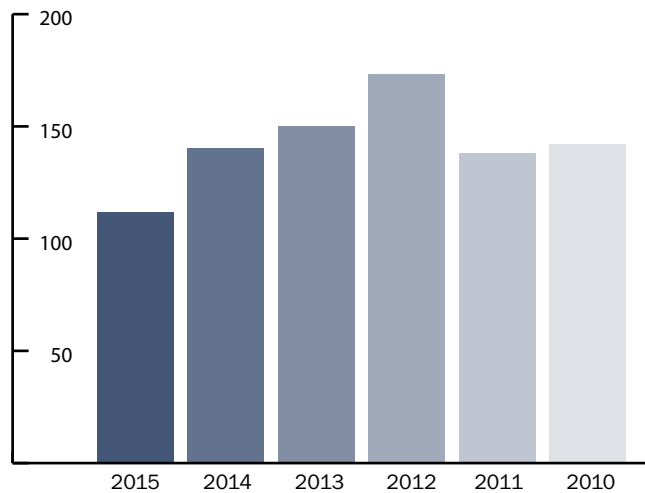
VUXENUTBILDNING

Vuxenutbildningen erbjuder utbildning på gymnasienivå som delvis är statligt finansierad. Utbudet är varierat och erbjuder vuxna att läsa enstaka kurser på hel- eller deltid och yrkesprogram. På grundskolenivå erbjuds basämnen, datorskole och utbildning i svenska som andraspråk. Vuxenutbildningen samverkar med Strömstad kommun beträffande utbud och studerande.

Vuxenutbildningen har på årsbasis haft 118 heltidsstuderande. Detta är en minskning med 22 från 2014.

De kraftigt minskade statsbidragen har lett till en minskning av antalet vuxenstuderande. För Tanums del har minskningen också till viss del förstärkts av den goda arbetsmarknaden. I och med den förändrade finansieringsmodell som infördes i kompletteringsbudgeten 2015 är en kommunal finansiering av ökad vuxenutbildning säkrad. Inom ramen för Kompetensplattformen, ett statligt uppdrag för att öka matchningen mellan näringslivets kompetensbehov och utbudet av utbildning, har vuxenutbildningen tillsammans med representanter för privat och offentligt näringsliv, arbetsförmedlingen och folkhögskolan

HELTIDSSTUDERANDE vuxenutbildning i Tanum, 2015–2010



arbetat med att kartlägga kompetensbehovet. Målet är att kunna planera och genomföra utbildningar som efterfrågas av det lokala näringslivet.

MUSIKSKOLA

Undervisningen i musikskolan är delvis integrerad med den ordinarie undervisningen i grundskolan. Från år tre, eller i mån av plats även tidigare, erbjuds avgiftsbelagd undervisning, individuellt eller i grupp. Inom musikskolan erbjuds även undervisning i konst i samarbete med Gerlesborgsskolan samt keramik i samarbete med Grebbestads folkhögskola.

Undervisning har även i år skett på kommunens samtliga grundskolor inklusive friskolan på Resö samt gymnasiet. Under året har musikskolan haft ett snitt på 296 ämneskurser instrumentalt vilken är en liten ökning från 2014. I genomsnitt har 53 elever stått i kö för plats vilket också är en ökning.

Fördelningen flickor/pojkar har en tyngdpunkt hos flickorna, som står för 56,8 procent. I jämförelse med 2014 års siffror har balansen mellan könen blivit marginellt bättre.

Det enskilt mest populära instrumentet har även i år varit gitarr följt av violin. Som instrumentgrupp toppar stränginstru-

Grundskolan i Tanum har under flera år förbättrat sina resultat. Fler och fler elever får minst godkänd nivå (betyget E) i samtliga ämnen. Andelsmässigt ligger Tanum betydligt över rikssnittet. I SKLs *Öppna jämförelser 2015* (som avser resultaten 2014) rankas kommunen som nummer 22 av alla 290 kommuner och är en av de sex kommuner som trendmässigt förbättrat sina resultat sedan jämförelserna startade. Ett stort fokus på kunskaper och elevernas måluppfyllelse från politisk nivå ända ut i klassrummen spelar stor roll i denna utveckling. Senare års kommunala satsningar som tre lärartjänster till småskolorna, IT-satsningen "en var", specialpedagoger samt socialpedagoger bidrar också till resultatet liksom den långsiktiga satsningen på lärares lärande. Det är dock troligt att Tanums ranking kommer att försämrans i jämförelserna 2016. Den större andelen nyanlända elever utan reell möjlighet att bli gymnasiebehöriga är en viktig delförklaring till detta.

Inom grundskolan fortsätter kompetensutvecklingsinsatserna inom IT och kollegialt lärande. Under 2015/2016 kommer dessutom insatser inom bland annat kultur som arbetsform och utomhuspedagogik, liksom neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar att ske. Detta görs för att möta den växande

menten med stråk och träblås på platserna där efter.

FRAMTID

Också under kommande år kommer flyktingmottagandet att ha en stor påverkan på barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden, detta även om flyktingströmmarna till Sverige skulle minska. Med den organisations- och finansieringsmodell som förvaltningen nu utgår från, är följsamheten gentemot starkt fluktuerande barn-/elevantal säkerställt. Dock kvarstår de stora svårigheterna att rekrytera utbildad personal. Om inflödet av flyktingar åter ökar, kommer dessutom lokalbrist att uppstå både inom förskola och skola.

grupp elever som har svårigheter att finna sig tillrätta i skolans traditionella arbetssätt.

Den planerade utbyggnaden av Tanumskolan skjuts upp ett år, sedan projektgruppen efter analys av det långsiktiga lokalbehovet kommit fram till att ytan behöver utökas från 1 400 kvadratmeter till cirka 1 800 kvadratmeter. I denna utökning ligger att den äldsta delen av Tanumskolan inte erbjuder tillräckliga ytor för en kommande elevantalsökning i Tanumshede. Lokalerna är heller inte ändamålsenliga, då källar- och vindsutrymmen måste tas i anspråk för reguljär verksamhet.

På kortare sikt kommer behovet av resurser till särskolan att öka eftersom elevantalet ökar. Varje elev har ett omfattande stödbehov varför en förstärkning av budgeten blir nödvändig. Ytterligare personal behöver också rekryteras, vilket är svårt, som nämnts tidigare. Den delvis utlokaliserade utbildning till specialpedagog/speciallärare som planeras inom Fyrbodals tillsammans med Göteborgs universitet kan här ha stor betydelse. En första antagning kan enligt planerna ske inför hösten 2017.

En slutsats i den granskning av verksamheterna inom Futura utbildning som gjordes under hösten 2015 är att marknadsföringsinsatserna måste förstärkas. Det måste vidare bli hela kommunens angelägenhet att stödja och stärka den egna gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Antalet studerande är för närvarande relativt lågt, förutom inom de verksamheter som riktar sig till invandrare. Det lokala näringslivets behov av utbildad arbetskraft behöver matchas av att fler unga och vuxna utbildas på hemmaplan. Slutrapporten från projektet *Kompetensplattform i Tanum* rekommenderar bland annat en förstärkt koppling mellan skola och arbetsliv samt en mäklarfunktion som ska arbeta med just matchningen av kompetensbehov och utbildningsutbud. Denna funktion bör ingå i uppdraget för Futuras studie- och yrkesvägledare.



BARNOMSORG

Barnomsorgen ska ge omsorg och pedagogisk verksamhet inom förskolan för barn i åldrarna ett till fem år, i pedagogisk omsorg för åldrarna ett till tolv år och i fritidshem för åldrarna sex till tio år.



MÅLSÄTTNING

Verksamheten ska i en miljö som präglas av trygghet, trivsel och respekt för allas lika värde erbjuda utbildning som ger varje elev möjlighet att utifrån sina förutsättningar ta ansvar för sitt lärande och nå kunskapsmålen samt bli behörig för nästa nivå.

MÅLUPPFYLLELSE

Barn- och utbildningsnämnden erbjuder olika barnomsorgsformer såsom pedagogisk omsorg, förskola och fritidshem. Därutöver erbjuds plats på fyra kooperativa förskolor inom kommunen. Samtliga skolområden erbjuder barnomsorg.

Föräldrarna är fortsatt nöjda med förskoleverksamheten. I den enkät som genomförs årligen blir värdet för *Förskolan fungerar som helhet bra eller mycket bra*, 8,6 på en tiogradig skala, marginellt högre än föregående år. Barnen känner sig trygga 5,4 (5,4 år 2014) på en sexgradig skala och trivs i förskolan 5,5 (5,5).

Barn- och utbildningsnämnden uppfyller samtliga kvalitetsgarantier. Det finns begränsningar i möjligheten att välja specifik förskola – dock erbjuds alltid förskola om föräldrarna önskar detta. Förskoleplats erbjuds också inom tremånadersgränsen.

EKONOMISK ANALYS

Verksamhetens nettokostnader ökar med 3 307 tkr jämfört med 2014.

Pedagogisk omsorgsverksamhet redovisar ett underskott då antalet barn per dagbarnvårdare är lägre än angivna resursfördelningsprinciper samt att antalet fritidshemsbarn har minskat, vilket ger en högre genomsnittlig placeringstid för verksamheten.

Den genomsnittliga placeringstiden fortsätter att minska något inom förskolan. Fritidshemmet redovisar också en minskning vilket är tredje året i följd. Från 15,0 2013 till 13,5 2014. En orsak till årets minskning är införandet av samlad skoldag hösten 2014.

Kostnaden per förskolebarn ökar med 4 058 kronor vilket motsvarar en ökning med 3,8 procent mot 2014. Kostnaden för 2013 var för förskoleverksamheten mycket hög vilket orsakades av höga kostnader för personal genom underskott i delar av verksamheterna. Dessa verksamheter har under 2014 och 2015 kommit tillrätta med sina underskott och redovisar nu överskott. Kostnaderna för fritidshemsverksamheten ökar med 899 kronor per barn.

Andelen barn som har någon form av barnomsorg uppgår till 86,3 procent 2015 vilket är en liten minskning sedan 2014. Antalet barn i verksamhet ökar med 14 stycken. Den pedagogiska omsorgsverksamheten fortsätter att minska vilket har varit en trend under de senaste 10 åren. 2003 redovisades 242 barn i verksamheten. År 2015 har detta minskat till 70 barn.



VERKSAMHET

Tanums kommun erbjuder barnomsorg inom kommunens förskolor, fritidshem, pedagogisk omsorg och genom kooperativa förskolor. Totalt erbjuds cirka 1 000 barnomsorgsplatser inom kommunen. Detta motsvarar en barnomsorgstäckning på cirka 86 procent.

Planeringsarbetet för en utökade förskolelokaler i Tanumshede har inletts genom tillbyggnaden av Tanumskolan.

Förskolorna arbetar mycket med att utveckla lärmiljöerna både utomhus och inomhus. En kompetensutvecklingsdag med lärgrupper ägnades åt att diskutera lärmiljöer och hur man kan förändra för ökat lärande. En utlokaliserad utbildning inom förskolelyftet i Natur och teknik genom Högskolan Väst har också satt stora avtryck i verksamheten.

Informations- och kommunikationsteknik (IKT) är ett annat utvecklingsområde inom förskolan. Ett antal pedagoger deltog i SETT-mässan (Scandinavian Educational Technology Transformation) i Stockholm våren 2015. På en kompetensutvecklingsdag för pedagogerna i förskolan hade man workshops

i användning av iPads och digital teknik. Barnen använder iPads och dokumenterar själva vad de arbetar med.

Tecken som stöd används men i olika grad på olika förskolor. Genom att stödja barns språkutveckling ges de möjlighet till ökat inflytande över verksamheten. Om man kan uttrycka vad man vill är det lättare att påverka.

Inom fritidshemmen fortsätter det förvaltningsövergripande samarbetet genom kompetensutveckling i form av lärgruppsarbete. Ett gemensamt arbete med att höja kvalitén pågår också kring att strukturera grupperna så att dessa inte blir för stora.

Antalet barn inom den pedagogiska omsorgen (familjedaghem) fortsätter att minska och är nu nere på en kritisk nivå. Organisationen förutsätter ett visst antal dagbarnvårdare för att arbetstidsscheman ska kunna utformas på ett avtalsenligt sätt.

FRAMTID

Som tidigare aviserats behöver fler förskoleavdelningar byggas både i Fjällbacka och Grebbestad. Ett förberedande arbete har inletts på fastighetsavdelningen med att undersöka lämplig lokalisering. Tidplanen för dessa sammanfaller och innebär byggstart under 2017. För Grebbestads del börjar det bli alltmer uppenbart att skolan är gammal och sliten samt ett resultat av flera inte helt optimala om- och tillbyggnader. En diskussion om framtida skollokaler behöver därför initieras.

Pedagogisk omsorg, familjedaghem, har under de senaste åren minskat kraftigt i volym. Den viktigaste anledningen till detta är införandet av allmän förskola från tre års ålder. Denna är avgiftsfri 15 timmar per vecka medan den pedagogiska omsorgen är avgiftsbelagd i sin helhet. En relativt stor grupp föräldrar föredrar dock denna barnomsorgsform med mindre barngrupper i hemmiljö, som har djupa traditioner i Tanum och som, inte minst på grund av kommuns geografi, även är ett bra komplement till förskola. För att det ska vara möjligt för dagbarnvårdarna att täcka upp för varandra de dagar någon måste vara ledig för att klara arbetstidsavtalet, krävs ett visst antal dagbarnvårdare som dessutom inte bor för långt från varandra. Kommunen behöver ta ställning till om denna omsorgsform ska finnas kvar och i så fall ge den de förutsättningar som krävs.

ÄLDREOMSORG

Äldreomsorgen är till för äldre personer och personer med funktionsnedsättning som bor och vistas i kommunen. Behovsanpassade insatser ges i form av omsorg, vård och service.

Äldreomsorgen tillhandahåller särskilda boendeplatser på sex olika platser i kommunen. Inom verksamheten ges också hemtjänstinsatser, serviceinsatser, matdistribution och trygghetslarm. Dessutom finns korttidsplatser och dagverksamhet med inriktning för somatik och för personer med demenssjukdom. Hälso- och sjukvård ges i form av sjuksköterske-, sjukgymnast- samt arbetsterapeutinsatser. Anhörigstöd ges i olika former.



MÅLSÄTTNING

Verksamheten ska präglas av en god och säker omsorg, vård samt service för att äldre och funktionshindrade ska ges möjlighet till ett gott liv med trygghet i sin livssituation. Alla ska bemötas med respekt och värdighet utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Respekt för den enskildes personliga integritet ska alltid beaktas. Insatserna ska vara individuellt utformade så att den enskilde stärks i att leva ett självständigt, aktivt och meningsfullt liv.

Patienterna ska ges en god och säker hälso- och sjukvård oberoende av vem som utför insatserna. Insatserna ska vara individuellt anpassade och ta tillvara patienternas egna resurser. Målet är att främja hälsa, förebygga sjukdom, återställa hälsa samt lindra lidande genom att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Målet är att bibehålla och förbättra förmågor hos den enskilde. Målet är att erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder.

MÅLUPPFYLLELSE

Sammanställning av kvalitetsgarantierna för särskilt boende, korttidsboende, hemtjänst, hemsjukvård, arbetsterapi och anhörigstöd har skett och målen har i stort nåtts. Förbättringsområden är att genomförandeplanerna ska slutföras inom angiven tid. Metoderna för att mäta måluppfyllelsen behöver ses över för att kunna implementera ett systematiskt arbetssätt med kvalitetsgarantierna.

Öppna jämförelser av kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre har presenterats för nionde gången. Kommunerna i norra Bohuslän har i brukarenkäterna inom öppna jämförelser även under 2015 fått mycket goda omdömen inom hemtjänst och särskilda boenden. Syftet med jämförelserna är att stimulera kommunerna till att utveckla och förbättra vården och omsorgen om äldre. Verksamheterna har arbetat vidare med områdena bemötande, trygghet och delaktighet bland annat vid upprättande av genomförandeplaner. Hemsjukvården i Tanum var 2014 bäst nationellt gällande genomförda efterlevnadssamtal och visar även goda resultat under 2015.

Samtliga särskilda boenden registrerar risker och avvikelser i det nationella kvalitetsregistret Senior Alert beträffande fall, trycksår och nutrition och i begränsad omfattning även inom munhälsa.

Man har under året arbetat med att förtydliga de interna rutinerna kring hälso- och sjukvårdsavtalet.

EKONOMISK ANALYS

Intäkterna har ökat med 2 081 tkr, vilket motsvarar 3,2 procent i jämförelse med föregående år. Ökningen av intäkterna beror på ökad volym inom hemtjänst, ökade antal portioner inom matdistribution och stimulansmedel som har tillförts från staten för ökad bemanning, vilket även genererar ökade kostnader.

Bruttokostnader har ökat med 4 434 tkr, 1,9 procent, och nettokostnaden med 2 353 tkr, 1,4 procent. På gruppboende för demenssjuka har en förstärkning av nattpersonal och förändrad inriktning på boende från somatik till demensplatser ökat kostnaderna. I början av året avvecklades avdelningen Parkhuset på Tärnegården som särskilt boende enligt fattade beslut, vilket har minskat kostnaderna.

Äldreomsorgsverksamheten uppvisar totalt sett ett överskott med 495 tkr. Ett underskott finns inom hemtjänst med totalt 3 446 tkr. Åtgärder för att öka effektiviteten genom förstärkt ledningsresurs med konsultstöd har haft fokus på planering av rutiner och personalbemanning, men har inte fått genomslag fullt ut under året.

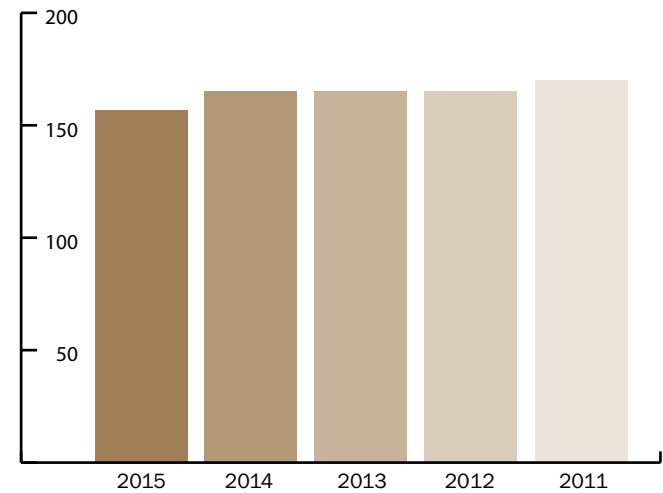
Hälso- och sjukvård har totalt ett överskott på 814 tkr, vilket beror på mer intäkter från uppdrag för samverkande sjukvård och överskott inom arbetstekniska hjälpmedel, bostadsanpassningsbidrag, anhörigstöd och kommunrehabilitering.

Volymen för utförd hemtjänst åt sommargäster ökade under 2015 med 442 timmar och ersättningen för sommargäster var 1 130 tkr, en ökning med 24,9 procent.

VERKSAMHET SÄRSKILDA BOENDEN

Det finns sex boendeenheter som vid utgången av året hade 156 särskilda boendeplatser, varav 72 platser för personer med demenssjukdom. Nyttjandegraden har under året varit i genomsnitt 153 platser, motsvarande 98 procents beläggning. Under 2014 var nyttjandegraden 152 platser motsvarande 92 procent (i relation till 165 platser).

Antal befintliga platser, särskilt boende 2015–2011



In- och utflyttning på de särskilda boendeplatserna har varit 62 personer, vilket motsvarar 40 procent. Sjukvårdens kortare vårdtider påverkar omvårdnadsbehovet, på vissa särskilda boenden har därför personalförstärkningar behövts under perioder.

Antalet personer som under året väntade på plats inom särskilt boende har ökat till i snitt tolv personer per månad, varav nio väntat på boende med inriktning för fysiskt sjuka. Under såväl 2014 som 2013 väntade i snitt sex personer per månad. Under året har tolv personer inte kunnat erbjudas plats inom 90 dagar. På grund av den vikande efterfrågan på boendeplatser, med främst somatisk inriktning under 2014 beslutade omsorgsnämnden att avveckla en avdelning vilket genomfördes under 2015.

På Fjällbacka service har en solsimulator med konstgjord sol och ofarlig strålning iordningställt i välkänd bohuslänsk miljö, för rekreation och social samvaro för de boende, besökare, anhöriga och personal.



ÄLDREOMSORG forts.

HEMTJÄNST

Kommunen tillämpar sedan 2011 kundval, enligt Lag om valfrihet (LOV), inom hemtjänst. Två externa utförare har varit godkända för serviceinsatser, ett av avtalen har upphört under året. Endast en av utförarna har valts för att utföra uppdrag med ett fåtal timmar per vecka.

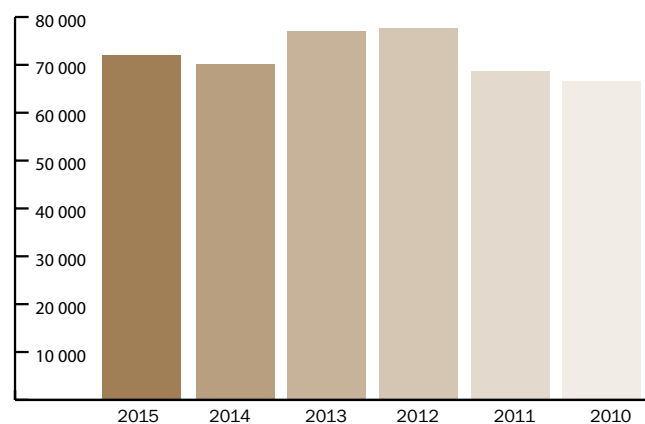
Under 2015 har ingen registrering av antalet besök inom hemtjänsten gjorts på grund av tekniskifte. Antal personer som i december hade beslut om hemtjänst har ökat med 15 personer till 218. Flödet av hemtjänsttagare (nyttillkomna och avslutade ärenden) har varit 318 personer, vilket är en minskning med 49 personer jämfört med 2014.

Antalet biståndsbedömda timmar inklusive sommargäster har varit 66 191 jämfört med 64 096 timmar 2014, en ökning med 2 095 timmar, 3 procent. Därtill kommer de delegerade hälso- och sjukvårdsinsatserna som har minskat med 7 procent till 5 636 timmar att jämföra med 6 065 timmar 2014.

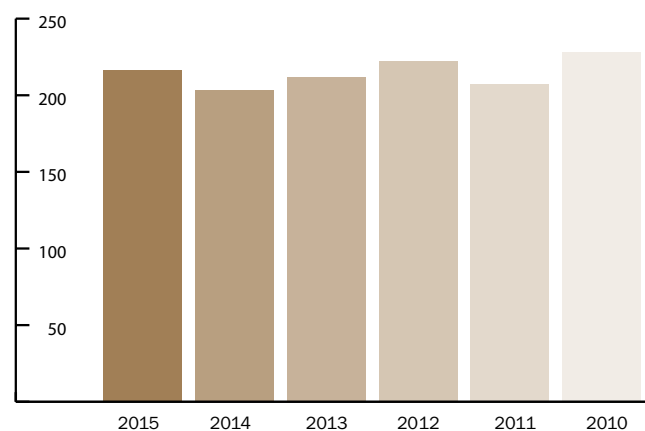
Antalet av hemtjänsten distribuerade portioner till brukare inom matdistributionen har ökat till 31 557. En ökning från 2014 med cirka 4 802 eller 18 procent distribuerade portioner och 9 453 eller 42 procent fler portioner än budgeterat (22 104).

Antalet sommargäster med hemtjänst som valt att tillbringa en period av året i Tanums kommun har ökat med sex personer och timmarna har ökat med 442 jämfört med 2014. Ersättningen från hemkommunen bestäms av lagar och överenskommelser och har under 2015 i genomsnitt fakturerats med 370 kr per timme

Hemtjänsttimmar inkl. delegerad hälso- och sjukvård 2015–2010



Antal hemtjänsttagare 2015–2010



att jämföra med 346 kr, 2014. Detta beror på att kommuner utanför Västkom har reviderat sin ersättning.

Det har under året gjorts en genomlysning av hemtjänsten och syftet har varit att ha en ändamålsenlig organisation med bra tekniskt stöd för att förbättra kvaliteten för brukarna, genom att se över effektivitet, kvalitet och ekonomi.

KORTTID-, DAG- OCH FRITIDSVERSAMHET

Behov av korttidsplatser har varierat och ökade kraftigt under senare delen av året. Korttids- verksamheten på Hedegården har 16 platser, fördelat på två avdelningar. Nyttjandegraden har i snitt varit 86 procent att jämföra med föregående år då det var 80 procent. Då beläggningen överstigit 100 procent utökades verksamheten med tre platser i november.

Dagverksamheter för personer med demenssjukdom finns både på Liden i Kville samt Heden i Tanumshede och har öppet fyra dagar per vecka och kan ta emot sex gäster per tillfälle. Dagverksamheten ska bidra till social gemenskap och meningsfullhet samt hjälpa de demenssjuka att få struktur på vardagen. Verksamheten ger också avlösning och stöd till de som vårdar sina närstående.

På kommunens alla särskilda boenden samt på Sjökantens i Hamburgsund finns träffpunkter med aktivitetsledare och det finns gårdsråd på samtliga träffpunkter. Samverkan med kommunens kulturverksamhet har utökats främst inom området musik.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Antal inskrivna vårdtagare i hemsjukvården har under 2015 varierat mellan 312 till 359 personer. Minskningen beror på att en genomgång och aktualisering av patientregistret genomförts samt en förändring i tolkning av ansvarsuppdelningen i förhållande till primärvården. Därutöver har 13 sommargäster fått hemsjukvård.

Antalet uppdrag inom samverkande sjukvård har varit totalt 138 stycken under 2015 vilket kan jämföras med 45 uppdrag under 2014. Detta beror på att det under året skedde en utbildningssatsning som innebar att hemsjukvårdens sjuksköterskor ryckte ut på larm även i de fall ambulansen hann före.

Anhörigstödet har under året anordnat en stor föreläsning och tillsammans med den uppsökande verksamheten för personer 75 år och äldre, har även ett öppet hus anordnats.

FRAMTID

Socialstyrelsen har sedan flera år aviserat om nya föreskrifter och allmänna råd gällande individuell behovsbedömning och bemanning inom särskilda boenden. Ikraftträdandet har skjutits upp och förslag ligger för beredning på regeringskansliet, tidpunkt för regeringsbeslut är oklart. De nya reglerna kommer att ställa ökade krav på bemanning och förändrade arbetssätt, vilket kan innebära ökade kostnader för handläggning och bemanning.

Stödet från regeringen med stimulansmedel för 2016 kommer att uppgå till cirka 3 400 tkr för genomförda personalförstärkningar inom äldreomsorg och funktionshindrade över 65 år.

En aviserad förändring i lagen kring kommunernas betalningsansvar till regionen för utskrivningsklara patienter kan innebära att betalningsansvaret inträder redan efter tre dagar. Enligt nu gällande lag är det fem dagar inom äldreomsorgen och 30 dagar inom psykiatrin innan betalningsansvaret inträder.

FUNKTIONSHINDER

Verksamheten för funktionshinder är till för personer med fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar med behov av omsorgsinsatser och meningsfull sysselsättning tillhörande personkretsen enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt för personer med rätt till boendestöd och daglig sysselsättning enligt socialtjänstlagen, SoL. Verksamheten ansvarar även för den förvaltningsgemensamma bemanningsenheten som servar de olika omsorgsverksamheterna inom förvaltningen med rekrytering av korttidsvikarier.



MÅLSÄTTNING

Verksamheten ska präglas av den enskildes självbestämmande och bygga på individuella behov. Den enskilde ska kunna leva ett tryggt, samhällsintegrerat och självständigt liv. Särskilt engagemang ägnas åt barns behov.

MÅLUPPFYLLELSE

Kvalitetsgarantierna för insatserna personlig assistans, bostad med särskild service, boendestöd och korttidsvistelse har uppfyllts. Inom daglig verksamhet är det ett beslut som inte verkställdes inom angiven tidsram på grund av platsbrist.

För ökad kvalitet inom daglig verksamhet och bostad med särskild service har funktionshinderverksamheten följt omsorgsnämndens handlingsplan. En brukarundersökning har genomförts under året rörande trivsel inom daglig verksamhet.

Målsättningen att tillgodose individuella behov har inte heller i år kunnat uppfyllas avseende boende i kommunen med psykiatrisk inriktning då boende med den inriktningen inte finns i kommunen, vilket medfört att platser måste köpas externt.

EKONOMISK ANALYS

Intäkterna har ökat med 537 tkr, 2,7 procent, största andelen är högre ersättning på grund av ökade behov avseende befintliga ärenden inom personlig assistans. Intäkter för försäljning av verksamhet inom korttidsboendet har minskat med 610 tkr.

Nettokostnaden har ökat med 7 820 tkr, 15,5 procent. Kostnaderna har ökat med 1 613 tkr avseende köp av plats inom LSS. Inom personlig assistans har utförda timmar ökat med 2 391, till en ökad kostnad med 930 tkr. Personalkostnader inom korttidsboendet har ökat med 1 050 tkr. På gruppboendena har nettokostnaden ökat med 1 080 tkr vilket beror på ökade personalkostnader. Inom daglig verksamhet har nettokostnaden ökat med 590 tkr.

I övrigt fördelas den ökade kostnaden på flera verksamheter med utökade behov bland annat utökad bemanningsenhet, köp av plats inom psykiatri, korttidsstillsyn samt kontaktpersoner.

Funktionshinderverksamheten uppvisar totalt ett underskott med 978 tkr före justering.

Underskottet beror på volymökning inom korttidsverksamheten på grund av att verksamheten fått bära kostnader i avvaktan på att ett boende

för barn kan tas i bruk. Det beror även på ökade kostnader inom personlig assistans. Båda verksamheterna har gjort personalförstärkningar av kvalitets- och arbetsmiljöskalet. Behoven som uppstod 2014 kvarstår avseende köp av plats inom psykiatri, vilket medför ett underskott med 1 688 tkr.

VERKSAMHET

Antal personer med insatser inom funktionshinderverksamheten har minskat men omfattningen av insatserna ökat. Trenden till ökad rörlighet och förändrade behov fortsätter. Under 2015 fick 74 personer med 172 beslut stöd och hjälp från funktionshinderverksamheten enligt LSS och socialförsäkringsbalken, att jämföra med 77 personer med 188 beslut under 2014.

Två nya ansökningar om bostad med särskild service har verkställts, ett genom köp av plats. Fyra nya ansökningar om daglig verksamhet har verkställts, en genom samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen. En ansökan har inkommit men insatsen har senarelagts på grund av omsorgstagarens sjukdom.

Tre beslut enligt LSS är inte verkställda inom tre månader som är Socialstyrelsens gräns för vite. Två beslut gäller boende för barn och ett gäller ledsagarservice. Behov av boende för barn är för närvarande två till tre platser. Då kommunen inte har någon bostad med särskild service för barn pågår förberedelser för att starta ett boende.

Sammanlagt har 17 personer haft insatsen personlig assistans och i december är 15 personer beviljade insatsen. Behov av insatser har ökat i förhållande till 2014. Sex personer har privat assistansanordnare och nio personer har kommunen som utförare.

Enligt SoL, socialpsykiatri, fick 44 personer stöd och hjälp i form av boendestöd och daglig sysselsättning.

Omvårdnadsbehovet fortsätter att bli mer omfattande för fler individer, i takt med en ökande grupp av äldre som

behöver utökade omvårdnadsinsatser. För ett utvecklat stöd till brukarna behövs förutom goda omvårdnadsfärdigheter och specialistkunskaper kring funktionsnedsättningar även stora kunskaper kring tekniska och informationstekniskt baserade kognitiva hjälpmedel.

Under 2015 har ett pilotprojekt kring teknik bedrivits inom daglig verksamhet och korttidsboende med fokus på kommunikation.

För att stärka rättssäkerhet och kvalitet har utveckling av social dokumentation prioriterats under året. Bemanningseenheten har utvecklats och utökats på grund av kraftig efterfrågan.

FRAMTID

Verksamheten väntar en fortsatt ökning av insatserna inom daglig verksamhet. Mellan tre till sex personer har aviserat behov av bostad med särskild service de kommande två åren. Bostad med särskild service för barn kommer att startas inom kommunen 2016.

Inom socialpsykiatri fortsätter målgruppen yngre med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och samsjuklighet att öka.

Den sociala dokumentationen kommer fortsatt att vara prioriterad och arbetet med utveckling av tekniskt stöd för brukarna fortsätter. Under 2016-2018 kommer verksamheten att delta i ett forskningsprojekt kring välfärdsteknik.

En stor utmaning för hela funktionshinderområdet är att möta allt mer komplexa behov. En förutsättning för att klara uppdraget är att kompetensen ökar för all personal i verksamheten.



INSATSER	2015	2014	2013	2012	2011
Personlig assistans, personer	15	17	17	17	16
Personlig assistans, timmar, kommunen som utförare	57 133	54 742	49 537	52 707	53 465
Personlig assistans personer, varav valt privata utförare	6	6	5	3	3
Korttidsboende stödfamiljer	11	13	12	13	13
Personer i gruppboende i Tanum	26	27	27	26	25
Arbetstagare daglig verksamhet	38	38	35	36	38

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Individ- och familjeomsorgen arbetar i huvudsak med utrednings- och biståndsinsatser riktade till barn, ungdomar och föräldrar samt till personer med missbruksproblem. Individ- och familjeomsorgen handlägger även ekonomiskt bistånd samt familjerättsärenden.



MÅLSÄTTNING

Verksamheten ska präglas av en hög servicenivå gentemot sökanden med ett fokus på den enskildes självbestämmande och individuella behov. Den som bor och/eller vistas i kommunen ska kunna leva ett tryggt, samhällsintegrerat och självständigt liv. Verksamheten ska inriktas mot förebyggande insatser. Särskilt engagemang ska ägnas åt behov som rör barn och unga. I målsättning ingår även att utveckla arbetet mot våld i nära relationer.

MÅLUPPFYLLELSE

Kvalitetsgarantierna har i stort sett uppfyllts men ett tydligt utvecklingsområde är att sökanden av övrigt bistånd till stor del inte hinner få beslut inom två månader efter inlämnad ansökan.

Individ- och familjeomsorgen har hållit en hög servicenivå gentemot de sökande. I biståndsarbetet har hänsyn tagits till den enskildes individuella behov. Verksamhetens förebyggande-insatser har utvecklats genom det arbete som sker på Möteshuset. Socialsekreterare från barn- och ungdomsgruppen har deltagit i utbildning i anknytningsteori för att bättre kunna möta barn och ungas behov.

EKONOMISK ANALYS

Nettokostnaderna ökade med 1 632 tkr, 5,14 procent.

Försörjningsstödet har fortsatt höga kostnader och har ökat med 314 tkr i nettokostnader i jämförelse med 2014. Placeringar för vuxna har ökat med 856 tkr i nettokostnader. Placeringar för barn och unga har minskat med 389 tkr. Övriga kostnader som har ökat är insatsen boende vuxna missbrukare samt personal- och konsultkostnader.

Verksamheten redovisar under 2015 ett underskott i förhållande till budget med 4 978 tkr. En av de största budgetavvikelsena uppvisar verksamheten för försörjningsstöd ett underskott med 2 186 tkr. Den andra stora delen av underskottet är placeringskostnader för barn och vuxna med 1 871 tkr.

VERKSAMHET

Det ökade antalet flyktingar som tagits emot av kommunen och de som genom Migrationsverkets asylboende vistas i kommunen, har påverkat antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgen. Organisationens inom individ- och familjeomsorgen har anpassats så att handläggare och arbetsledning har kunnat delta i arbetet med mottagandet av ensamkommande barn.

Arbetet med plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa (PRIO) har fortsatt genom att en psykiatrisamordnare projektanställts. Därigenom har en revidering av handlingsplanen och en kartläggning av förvaltningens arbete med samordnad individuell plan, så kallad SIP, kunnat genomföras.

Resurs- och behandlingsteamet arbetar på uppdrag av socialsekreterare med barn och unga, vuxna samt flyktingar med kvalitativa och kostnadseffektiva lösningar. De arbetar med förebyggande råd och stöd både individuellt och i grupp på Möteshuset. Teamets råd- och stödkontakter har ökat markant under 2015. Det har tillkommit en grupp för anhöriga till personer med missbruk/beroende och en grupp kring att upprätthålla egen nykterhet.

FÖRSÖRJNINGSTÖD

	2015	2014	2013	2012	2011
Bidragsmånader	998	1 036	779	758	794
Hushåll	186	223	176	188	186
Genomsnittlig bidragstid (mån)	5,4	4,6	4,1	4	4,3
Total nettokostnad (tkr)	7 611	7 297	5 344	5 723	5 184
Nettokostnad per hushåll (tkr)	41	33	30	30	28

Antal placeringar för barn, unga och vuxna på institution har fortsatt minskat medan placeringar i familjehem har ökat. Ökningen av antalet familjehemsplacerade barn påbörjades redan under hösten 2013. Orsaken är en ökad social problematik med bland annat psykisk ohälsa och bristande föräldraförmåga.

Anledningen till ökade placeringar för vuxna är framför allt ökning av ärenden med en tung missbruksproblematik. Det utvecklade arbetssättet inom Möteshuset har medfört att ytterligare placeringsdygn har kunnat undvikas.

Kostnaden för institutionsplaceringar för vuxna uppgår till 2 305 tkr eller ca 2 539 kr/dygn. Kostnaden för familjehems-vården för vuxna uppgår till cirka 743 tkr eller 2 036 kr/dygn.

Kostnaderna för försörjningsstöd är högre än under 2014. Nettokostnaden för försörjningsstödet har ökat med 4,3 procent till 7 611 tkr. Antalet hushåll har minskat medan genomsnittskostnaden per hushåll har ökat till 41 tkr. Antal hushåll utan andra inkomster har ökat och bland annat har det tillkommit nyinflyttade stora hushåll utan inkomst. Antal ärenden med språkhinder har ökat och flera ärenden omfattar ungdomar med psykisk ohälsa och missbruk.

FRAMTID

Den nationellt reviderade versionen av utredningsmodellen barns behov i centrum kommer att implementeras under 2016. Arbetet med att anpassa handläggning och dokumentation i enlighet med SOSFS 2014:5 kommer att fördjupas och den statliga satsningen PRIO kring psykisk ohälsa kommer att fortsätta.

Handläggningen av ekonomiskt bistånd inom flyktingverksamheten kommer 2016 samordnas med handläggning av övrigt ekonomiskt bistånd.

Rutiner för handläggning av ärenden som rör våld i nära relation kommer att utvecklas och för hur vuxnenheten ska beakta barnperspektivet i utredningar som rör vuxna med barn.

Implementeringsarbete kommer att ske för de nya nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende. När det gäller missbruksvården behöver samverkan med andra kommuner utökas. Det finns behov av att utveckla samverkan med hälso- och sjukvården, och då främst primärvård och specialistpsykiatri när det gäller personer med missbruksproblematik.



FLYKTINGVERKSAMHET

Flyktingverksamhet består dels av flyktingmottagning av vuxna och familjer, dels av verksamhet kring ensamkommande ungdomar, pojkar 14-17 år



MÅLSÄTTNING

Tanums kommun ska utifrån en solidarisk grundsyn ha ett årligt flyktingmottagande som motsvarar genomsnittet för riket samt verka för en god integration av de nyanlända.

EKONOMISK ANALYS

Intäkterna har ökat med 16 147 tkr, 65,0 procent. Anledningen är främst de ökade intäkter som det kraftigt ökade mottagandet under hösten av ensamkommande barn förde med sig.

Nettokostnaden har ökat med 2 086 tkr, 51,0 procent. Den största kostnadsökningen är personalkostnader som har ökat med 6 738 tkr, 86,3 procent. Andra ökade kostnader är det så kallade glappet vilket innebär utbetalningar av kompletterande försörjningsstöd till nyanlända som deltar i etableringen. Kommunens kostnad för det kompletterande försörjningsstödet har varit 1 801 tkr 2015 i jämförelse med 454 tkr 2014, vilket täcks under etableringstiden av schablondelen av statsbidraget. Övriga kostnader har ökat för bland annat lokalhyror, livsmedel förbrukningsmaterial och inventarier.

Flyktingverksamheten uppvisar ett överskott med 6 173 tkr. Tanums kommun har avtal med Migrationsverket om 18 permanent uppehållstillstånd (PUT)-platser. Kommunens schablonersättning består av 1 600 kr per dygn och plats oavsett beläggning. Utredningar från asyl till PUT har inte fortgått hos Migrationsverket i den takt man förväntat. Detta har inneburit ersättning för tomma platser, i genomsnitt cirka fem platser per dygn under 2015.

Under andra halvåret ökade asylmottagningen för att i slutet av 2015 uppnå sin kulmen. Vid årets slut hade kommunen 66 ensamkommande barn. Med anledning av situationen hittades lösningar inom det egna boendebeståndet, vilket inneburit lägre kostnader i förhållande till intäkter. För dessa extra asylplatser har återsökts 1 900 kr per dygn och barn.

Ungdomsboendet Vinbäck har i huvudsak haft pojkar med PUT. Under 2015 flyttade fler pojkar ut i egna boenden, så kallade utslussningsboenden. Totalt bor sju pojkar i utslussningslägenheter. Vinbäck ansvarar för pojkarnas vårdbeslut och har därmed fortsatt schablonintäkt, 1 900 kr per dygn. Kostnaderna för pojkarna i utslussade boenden har varit lägre än intäkt per dygn. Boendet har utökats med asylsökande pojkar. Vinbäck har därför ett ansvar för 22 pojkar varav 15 bor på Vinbäck.

VERKSAMHET

Under 2015 har den handlingsplan börjat tillämpas som antogs av kommunstyrelsen i december 2014. En av planens målsättningar är att ha ett för riket genomsnittligt flyktingmottagande och detta innebar att kommunens tidigare avtal med Migrationsverket om ett årligt mottagande av 20 personer med uppehållstillstånd inför 2015 skrevs upp till 83 personer. En styrgrupp bestående av representanter för olika förvaltningar utsågs till att följa arbetet med flyktingplanen. Kommunledningen tog i slutet av året över ansvaret för styrgruppen på grund av den extraordinära situationen.

Inför 2015 skrevs ett avtal mellan omsorgsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen som innebar att omsorgsförvaltningen skjuter till medel från schablonersättningen för att öka undervisningskvalitet för SFI och språkintröskning. En överenskommelse mellan parterna har gjorts på ett liknande sätt för undervisningen av ensamkommande barn inom grundskolan.

I december hölls en planeringsdag där beslut togs om olika åtgärder som ett led i att rusta sig inför 2016 års flyktingmottagande. I december genomfördes, på uppdrag av kommunrevisjonen, en granskning av kommunens samlade flyktingverksamhet.

Flyktingmottagande/familjer

Flyktingmottagningen har uppfyllt åtagandet i avtalet med Migrationsverket genom att under året ha tagit emot 43 personer via anvisning, samt ytterligare 36 personer som kommit som anhöriga eller som egna boenden. Till detta tillkommer tio ensamkommande barn som under året beviljades PUT.

Ensamkommande barn

Mottagande av ensamkommande barn är från 2014 tvingade. Under 2015 har avtal med Migrationsverket för mottagande av ensamkommande barn med PUT omfattat 18 platser. Migrationsverket fastställer löpande fördelningstal för varje kommun, som anger hur många platser för asylsökande barn varje kommun årligen ska tillhandahålla.

I slutet av året hade kommunen ansvar för 66 asylsökande och 15 ensamkommande ungdomar med PUT.

För förvaltningens mottagande av ensamkommande barn ansvarar ett myndighetsutövande socialsekreterarteam. Teamet handlägger samtliga ensamkommande ärenden för Tanums

kommun, samt för Lysekils, Munkedals, Sotenäs samt Strömstads kommuner. Från maj månad övertog Strömstads kommun handläggningen själva.

Ensamkommandeteamet fick under hösten så många ärenden att verksamheten inte kunde bedrivas rättssäkert. Styrgruppen för teamet beslutade att göra en Lex Sarah anmälan och att varje kommun från och med december skulle ansvara för nya ärenden. Till och med november var det cirka 280 ungdomar som anvisats till kommunerna. För ärenden som teamet fortsatt ansvarade för gjordes en plan, så att varje kommun under början av 2016 stegvis varaktigt skulle överta ansvaret för.

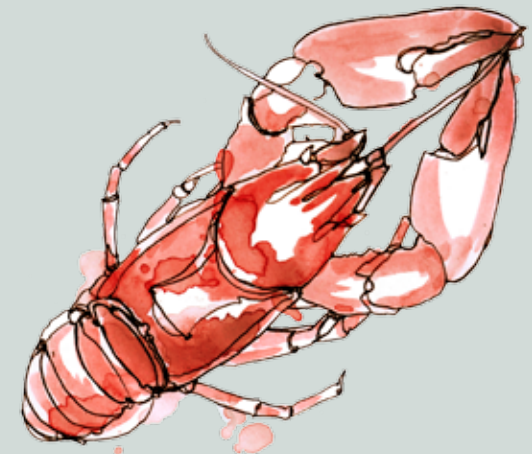
Under juli började Migrationsverket anvisa barn till kommunerna utöver gällande avtal. Ett tillfälligt boende startades under slutet av hösten på Park intill äldreboende Tärnegården i Grebbestad, som snabbt fylldes.

FRAMTID

Fokus för 2016 kommer att ligga på att hantera de stora volymerna av ensamkommande barn samt att fördjupa integrationsarbetet för flyktingar med PUT.

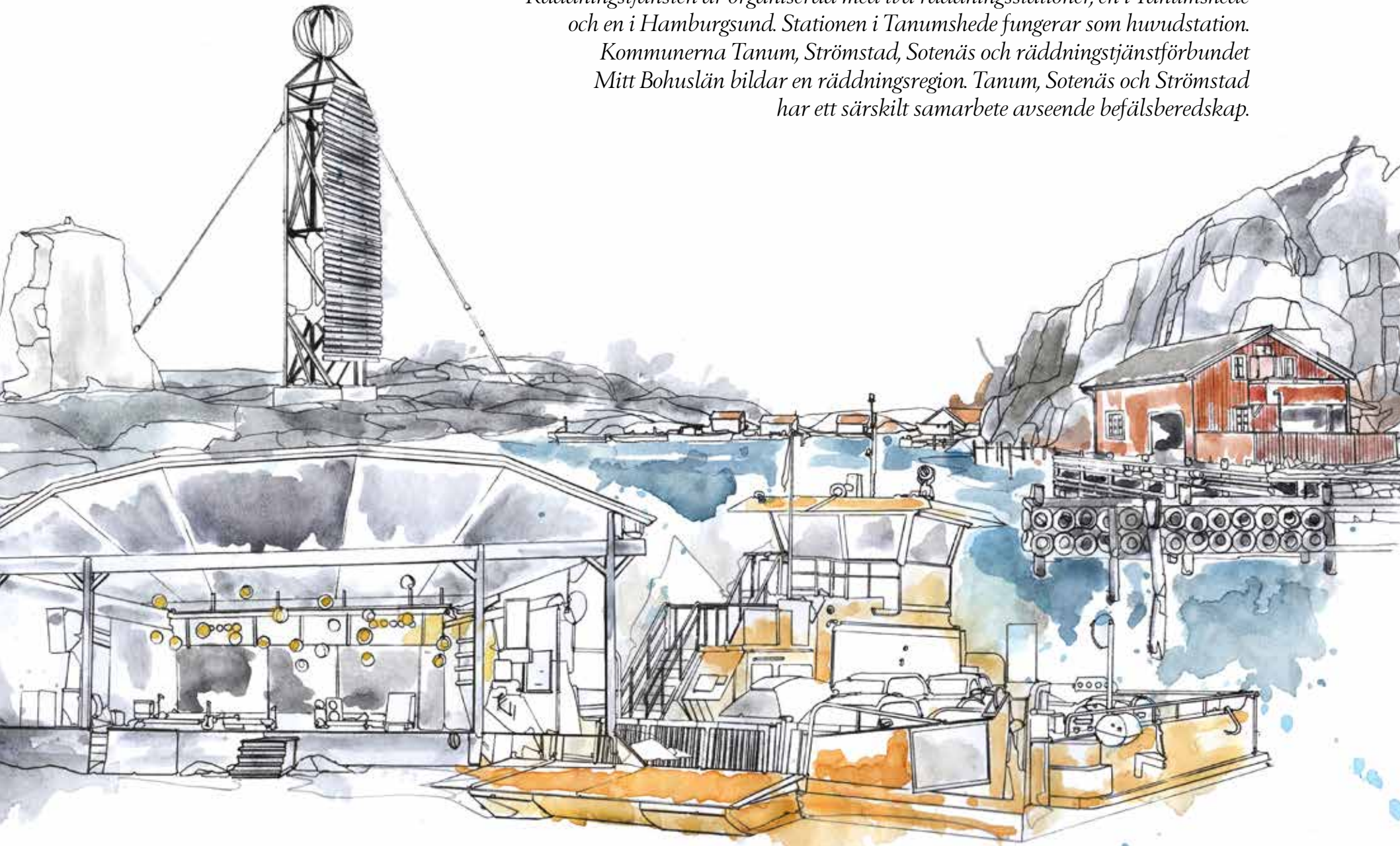
Migrationsverket har bestämt att kommunens fördelningstal för asylsökande ensamkommande barn ska vara 86 platser och ett avtal har tecknats om 80 platser från 15 januari 2016.

Det är svårt att bedöma hur högt flyktingmottagandet blir 2016. Under 2016 kommer en revidering och uppdatering av kommunens handlingsplan för flyktingverksamheten att ske.



RÄDDNINGSTJÄNST

Räddningstjänsten är organiserad med två räddningsstationer, en i Tanumshede och en i Hamburgsund. Stationen i Tanumshede fungerar som huvudstation. Kommunerna Tanum, Strömstad, Sotenäs och räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän bildar en räddningsregion. Tanum, Sotenäs och Strömstad har ett särskilt samarbete avseende befälsberedskap.



MÅLSÄTTNING

Räddningstjänsten i Tanums kommun ska arbeta för att minska risken för bränder och andra olyckor som kan leda till räddningsinsats. Då en olycka inträffat ska räddningstjänsten på ett professionellt sätt ingripa i kommunen och dess närhet.

MÅLUPPFYLLELSE

Kommunen har det övergripande ansvaret för skyddet mot olyckor. För att nå de mål som satts upp för att öka säkerheten samarbetar räddningstjänsten med andra myndigheter.

Kommunens räddningstjänst har utifrån gällande lagstiftning om skydd mot olyckor aktivt arbetat för att hindra, begränsa och förebygga skador på egendom och miljö.

Personal inom skolan och vård- och omsorg genomgår brandutbildning regelbundet. Merparten av alla elever i årskurs två, fem och åtta har genomgått brandutbildning under året.

Ökade krav på kompetensutveckling hos brandmännen nås genom högt ställda krav på utbildning och övningsverksamhet.

Rökdykarutbildning och värmeövningar har genomförts enligt gällande bestämmelser.

Räddningstjänsten har beredskap dygnet runt. Vid de insatser som räddningstjänsten genomförde under 2015 klarade man den i kvalitetsgarantin angivna målsättningen om en anspänningstid på maximalt fem minuter.

EKONOMISK ANALYS

Nettokostnaden för räddningstjänstens verksamhet uppgick till 12 238 tkr vilket innebär att kostnaden för räddningstjänsten i princip är oförändrad sedan 2013. Räddningstjänsten redovisar ett överskott mot budget på 203 tkr. Räddningstjänstens överskott beror på lägre personalkostnader än beräknat på grund av vakanta tjänster under del av året, svårigheter att tillsätta tjänster samt färre räddningsinsatser.

Räddningstjänstens investeringsutgifter under 2015 uppgår till 226 tkr.

VERKSAMHET

Räddningstjänsten är organiserad med två räddningsstationer, en i Tanumshede och en i Hamburgsund. Stationen i Tanumshede fungerar som huvudstation.

Kommunerna Tanum, Strömstad, Sotenäs och räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän bildar en räddningsregion.

Tanum, Sotenäs och Strömstad har ett särskilt samarbete avseende befälsberedskap.

Under året har ett nytt handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor arbetats fram efter riktlinjer från räddningstjänstutskottet där den politiska viljeinriktningen och ambitionsnivån för räddningstjänsten i Tanums kommun anges. Till grund för handlingsprogrammet ligger riskanalysen som är uppbyggd av dimensionerande händelser, riskbild och statistik.

Antalet insatser som räddningstjänsten genomförde under 2015 uppgick till 355. Under 2014 genomfördes 399 insatser. Minskning av antalet händelser är jämt fördelat på alla typer av händelser förutom trafikolyckor som fortsätter att öka. Det är en ökning med nio olyckor till 90 stycken 2015 jämfört med 81 under 2014.

Tillsyn har utförts enligt räddningstjänstens tillsynsplan. Det innebär att tillsyn genomförts på objekt skyldiga att lämna in skriftlig redogörelse för brandskyddet, samt verksamheter med tillståndspliktig mängd brandfarlig eller explosiv vara.

Att erbjuda information och utbildning är en del i räddningstjänstens arbete att stötta den enskilde i att skydda sig mot brand och andra olyckor. De utbildningar som har prioriterats är brandkunskap, hjärt- och lungräddning, systematiskt brandskyddsarbete. I enlighet med kommunens handlingsprogram så ges information till skolelever i årskurs två, fem och åtta. För eleverna i årskurs åtta ges det enligt Brandskyddsförningskoncept "Upp i rök" där målet är att motverka skadegörelse och anlagda bränder.

Under en längre tid har rekryteringssvårigheter av brandpersonal funnits med som ett hot mot deltidskårer i mindre orter. Räddningstjänsten har under de senare åren haft problem med rekrytering av deltidsbrandmän. Detta kan innebära ändrade anställningsformer för brandpersonalen, vilket kan leda till ökade kostnader.

Ökade krav på kompetensutveckling hos brandmännen nås genom högt ställda krav på utbildning och övningsverksamhet. Rökdykarutbildning och värmeövningar har genomförts enligt gällande föreskrifter.

SOTNINGSVERSAMHET

Sotningsverksamheten i Tanums kommun bedrivs på entreprenad. En upphandling av sotningsverksamheten genomfördes under 2014. Verksamheten regleras av bestämmelser i Statens Räddningsverks föreskrifter om sotning. I lag om skydd mot olyckor och därtill hörande förordning anges vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll. Under 2015 beviljades nio ansökningar om egen sotning. Medgivande om egen sotning kan ges om sotningen kan ske på ett betryggande sätt.

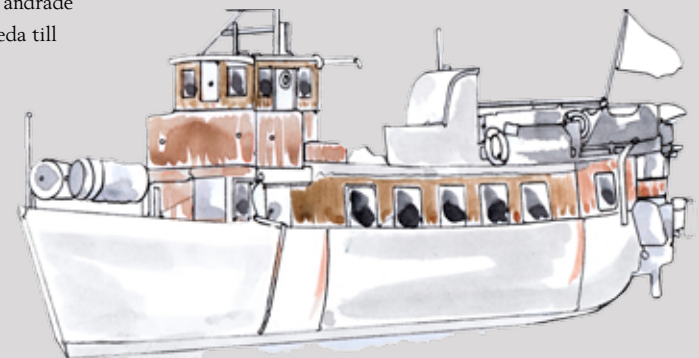
FRAMTID

I takt med att kommunen expanderar och utvecklas ställs det större krav på en snabb och effektiv räddningstjänst. En effektiv räddningstjänst innebär dessutom en trygghet för den enskilde kommuninvånaren.

Räddningstjänsten har under de senare åren haft problem med rekrytering av deltidsbrandmän.

Under en längre tid har rekryteringssvårigheter av brandpersonal funnits med som ett bekymmer främst beroende på att rörligheten i det ordinarie arbetet hos brandmännen har ökat vilket gör att många är borta från orten dagtid.

En viktig fråga de närmaste åren är det skadeförebyggande arbetet för kommuninvånarna. I "Lagen om skydd mot olyckor" infogas skydd mot olyckor i ett större sammanhang.



TEKNISK SERVICE

Teknisk service innefattar fastighetsavdelningen, markförvaltning kart och mät, gator och trafik samt energi.



MÅLSÄTTNING

Kommunens lokaler ska vara ändamålsenliga och uppfylla verksamheternas krav och skötas på ett sådant sätt att kapitalförstöring undviks. Kommunen ska förvalta sitt kulturarv väl. Minst tre badplatser som är tillgänglighetsanpassade för funktionshindrade ska finnas i Tanums kommun. Helårsboende kommuninvånare utanför tätort ska erbjudas kommunal snöröjning.

Kommunen ska erbjuda villatomter i hela kommunen. Tomtpriserna ska vara marknadsanpassade. Förvaltningen av skogen ska ske med avsikt att nå en långsiktig ökad avkastning kombinerad med hänsyn taget till natur-, rekreation-, och kulturvärden. Primärkartan ska kontinuerligt uppdateras. Det kommunala gatu- och vägnätet ska erbjuda trafikanterna en säker trafikmiljö och en tillfredsställande vägstandard.

Kommunen ska arbeta för besparing och effektivisering inom energiområdet samt omställning till förnyelsebara energikällor. Energiplanen ska revideras eller aktualitetsförklaras minst varje mandatperiod. Energirådgivning ska erbjudas privatpersoner, företag, kommunal förvaltning, föreningar och organisationer.

MÅLUPPFYLLELSE

Fastighetsverksamhetens mål bedöms bara delvis vara uppfyllt eftersom underhållet i vissa delar är eftersatt. Tillgänglighetsanpassade badplatser finns på följande platser; Edsvik, Tanum-Strand och Fjällbacka.

Värdering av tomtmark görs vid varje nyexploaterat område. En översyn av alla tomtpriser görs varje år. Skogen förvaltas enligt skogsbruksplanens intentioner. Målen bedöms vara uppfyllda. Ajourhållningen av primärkartan har länge varit eftersatt och uppdatering pågår kontinuerligt genom inmätning från egen personal samt externa konsulter. Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Framtagen underhållsplan ligger till grund för drift och underhåll av det kommunala gatu- och vägnätet. Målet bedöms vara uppfyllt.

Energi- och miljömål i energiplanen bedöms vara uppfyllda.

EKONOMISK ANALYS

Kostnaden för kommunens lokalförsköning uppgår till 62 000 tkr, vilket är en ökning jämfört med 2014. Verksamheten redovisar ett underskott på cirka 700 tkr. Underskottet beror på kostnaderna för att ta fram en underhållsplan på fastighetsbeståndet. Kostnadsökningen beror på framtagande av underhållsplan och externt inhyrd förvaltningslokal.

Skötseln av yttre miljö uppgår till cirka 18 300 tkr och redovisar ett resultat som är bättre än budget med ett överskott på 730 tkr. Överskottet beror på lägre kostnader för snöröjningen. Jämfört med 2014 så har kostnaderna ökat, vilket beror på utökad bemanning i december 2014 som har fått full effekt 2015.

Markförvaltningen redovisar ett överskott med 378 tkr som beror främst på högre intäkter från skogsverksamheten. Kart och mät redovisar ett resultat som är bättre än budget på grund av intäkterna för utförda mättjänster som varit högre. Kostnaden för gatu- och trafikverksamheten uppgår till 10 707 tkr, vilket är en oförändrad nivå jämfört med 2014.

VERKSAMHET

Hög prioritet har under 2015 varit att genom inventering av vårt fastighetsbestånd skapa en övergripande underhållsplan och därigenom få en helhetsbild av hela fastighetsbeståndets skick. Arbetet med underhållsplanen fortskrider och beräknas vara klar med analyser i mars 2016. Tillströmningen av flyktingar till kommunen har påverkat avdelningens arbete i hög grad. Fastighetsavdelningen representerar tekniska förvaltningen i den kommunövergripande styrgrupp som tillsattes under hösten 2015. Avdelningens primära uppdrag är att skapa boendeplatser för ensamkommande barn.

Vid kommunala badplatser har sand lagts ut på vissa stränder dessutom har bottnarna blivit undersökta av dykare på de platser där det finns hopptorn och trampoliner. Resö har fått ett nytt hopptorn och Havstensund har fått ny trampolin och nytt soldäck. Arbetet med att få upp statusen på kommunala lekplatser har fortsatt. Avdelningen har köpt in och monterat ett antal nya lekredskap och gungställningar på skolor och förskolor. Solsegel har monterats på de förskolor som önskat detta. Fallskyddsand har blivit fräst och påfylld för att uppnå godkänd standard. Årlig besiktning av lekplatser av certifierad besiktningsman har också blivit gjord.

Strandstäd har gjorts med egen personal och med personal från arbetsmarknadsenheten. Bara städningen på Bukten (referensstrand i Edsvik) resulterade i 15 ton skräp. Dessutom satsades det i år på en punktinsats vid Tjurpannan som resulterade i att 230 säckar med skräp samlades in samt ett antal hinkar med krossat glas. Flera ideella föreningar hjälper också till med strandstäd.

Försäljning av kommunala småhustomter sker kontinuerligt och under året har flest tomter sålts i Tanumshede. I tomtlagret fanns vid utgången av året 39 tomter klara för försäljning, fördelade inom de flesta tätorterna i kommunen. I den kommunala tomtkön var cirka 200 personer registrerade vid årsskiftet.

Tanums kommun är ett populärt besöksmål och behovet av parkeringsytor, främst i kustsamhällena, är stort sommartid. För att främja omsättningen av bilar på centrala parkeringsplatser i Grebbestad, Fjällbacka och Hamburgsund så används systemet med p-skivor under semesterperioden.

Det är fortsatt stor efterfrågan av kommunal energi- och klimatrådgivning från både företag och allmänhet i kommunen.

FRAMTID

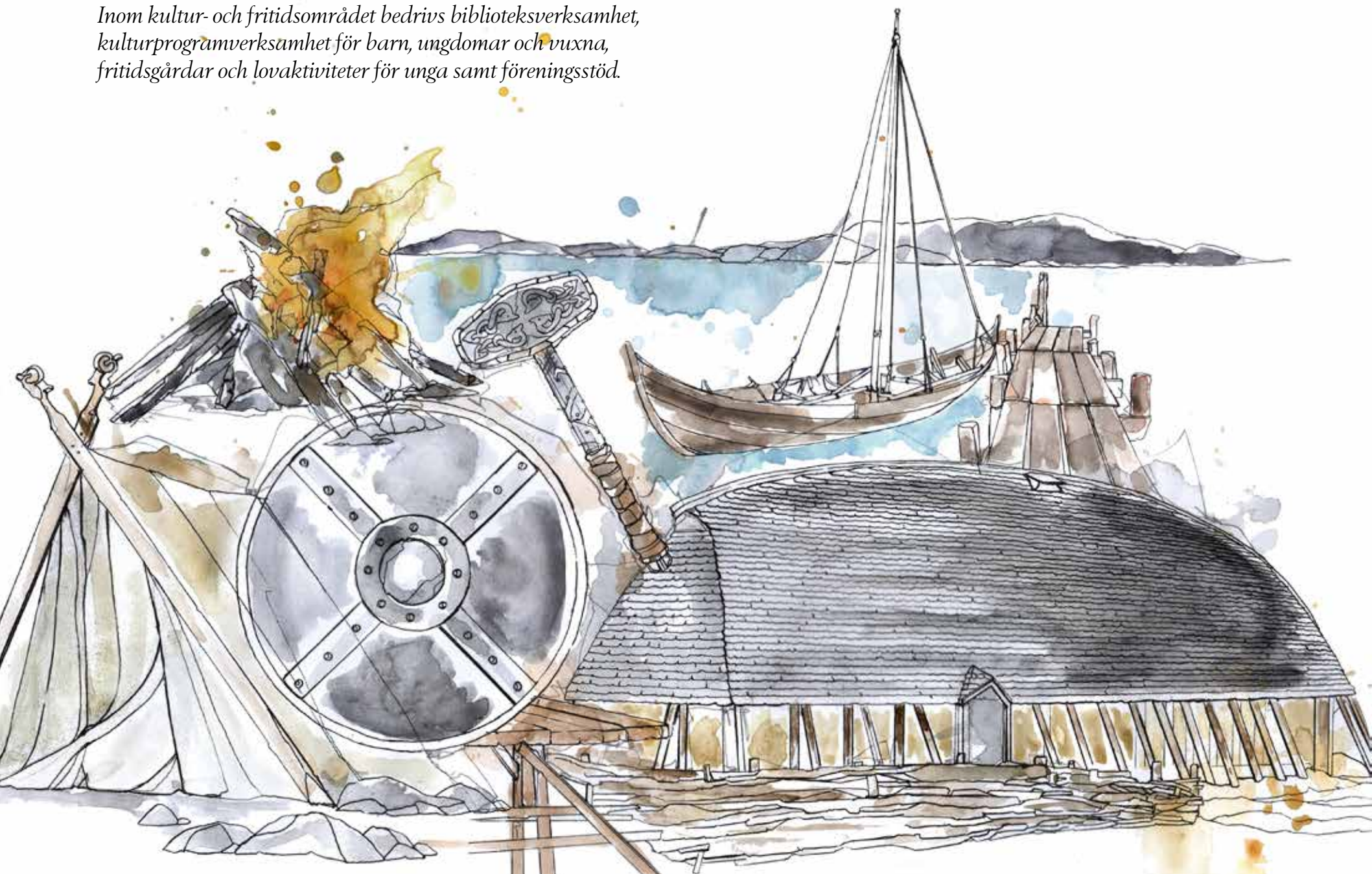
För att klara målsättningen att kommunens lokaler ska vara ändamålsenliga och uppfylla verksamheternas krav och skötas på ett sådant sätt att kapitalförstöring undviks, behöver vi ha en bättre kontroll på statusen på våra lokaler och en långsiktig planering för att kunna möta upp våra hyresgästers krav och förväntningar.

Utbyggnad av Barberarvägen på Vinbäcksområdet i Tanumshede kommer att ske under 2016, vilket innebär att nio nya villatomter kan erbjudas till försäljning. Utvecklingen av gång- och cykelvägsnätet i tätorterna och dess närområden pågår kontinuerligt. Avsikten är att teckna avtal med Trafikverket för att starta arbetet med vägplan för att åstadkomma gång- och cykelväg mellan Hamburgsund och Slottet. En långtidsparkering på Kornhagen i Hamburgsund planeras inför sommarsäsongen 2016.



KULTUR OCH FRITID

Inom kultur- och fritidsområdet bedrivs biblioteksverksamhet, kulturprogramverksamhet för barn, ungdomar och vuxna, fritidsgårdar och lovaktiviteter för unga samt föreningsstöd.



MÅLSÄTTNING

Tanums kommun ska i samarbete med föreningar och andra aktörer på lokal och regional nivå erbjuda en bredd av aktiviteter inom bibliotek, kultur och fritid för alla kommuninvånare med särskild betoning på aktiverande och motiverande verksamhet för barn och ungdomar

MÅLUPPFYLLELSE

Barn- och utbildningsnämnden gör bedömningen att verksamheten lever upp till målsättningarna och kvalitetsgarantierna. Verksamheten har dock ännu inte nått ända fram när det gäller att bygga fritidsgårdsaktiviteterna på de ungas initiativ.

EKONOMISK ANALYS

Intäkterna ökar med 906 tkr. Kostnaderna minskar med 1 242 tkr. Ett särskilt investeringsanslag till Grebbestads IF för utveckling av Siljevi uppgick till 1 700 tkr och avser endast verksamhetsåret 2014. Kostnaden för drift av Sparvallen uppgår till 670 tkr vilket kraftigt överstiger budgeten. Fritidsverksamheten i övrigt inklusive föreningsbidragen redovisas inom ram. Den allmänna kulturverksamheten, vilket drivs genom kommunen, redovisar ett underskott medan bidragen till kulturföreningarna redovisar ett överskott. Biblioteksverksamheten redovisar ett underskott på 290 tkr. Under 2015 har många nyanställningar skett och kostnaderna per tjänst är högre vilket gör att lönekostnaderna redovisar ett underskott mot budget. Utöver detta har fasta kostnader tillkommit eller ökat för datorer, program och bibliotekstransporter som inte tidigare har varit finansierat i budgeten.

VERKSAMHET

Fjällbacka bibliotek har ökat öppethållandet till tre dagar i veckan. De fyra biblioteken har varit öppna både dagtid och kvällstid. Huvudbiblioteket är öppet var fjärde lördag under terminerna. Under sommaren ökades öppethållandet på Fjällbacka och Hamburgsund för att möta efterfrågan, medan Futura stängdes ner måndagar. Bokprat och visningar för barn har ökat, liksom boklånen.

Besökarenkäten sätter mycket höga betyg på service och bemötande men önskar i hög grad, framför allt på filialerna, mer öppethållande och i någon mån utvecklad programverksamhet. Norra Bohusläns biblioteksförbund (NBBF) arbetar med gemensamma utbildningar, delvis finansierade av Västra Götalandsregionen, och projekt för att tillsammans utveckla den digitala servicen och samarbetet kring datasystem och marknadsföring.

Kultur och fritid fortsätter stödja ett stort antal arrangemang genom ekonomiskt bidrag, marknadsföring och samarbete. Samordning, utbildning och inspiration har gett fler kulturhändelser i kommunen. Fyra uppdrag ges till kulturinstitutioner och kulturaktörer, vilket även ökar möjligheten för dessa att söka stöd på regional och nationell nivå. Genom exponering på www.tanum.se/kulturkalendarium ges invånare och besökare en överblick av kommunens utbud. Med projektpengar genomfördes två läsfrämjandeuppdrag, en förstudie om konst som besöksmål, Hitta konsten, som ska leda vidare till konkret projekt. Kulturpoolen startades, även den delvis finansierad med projektmedel. Kulturpoolen är ett stöd för skolor och förskolor i arbetet med att använda kulturpedagoger i det dagliga arbetet för att uppnå målen.

Den årliga mötesplatsenkäten genomfördes på fritidsgårdarna under hösten 2015 och visar fortsatt goda resultat vad gäller trygghet och stöttning.

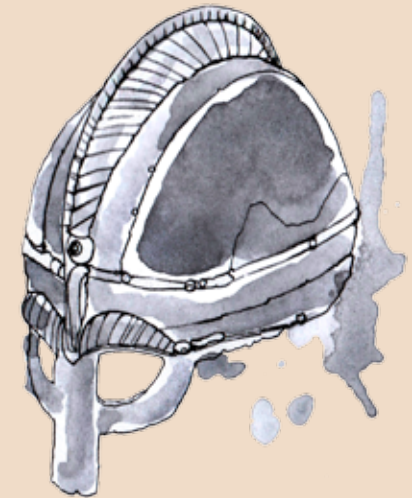
LUPP-enkäten (lokal uppföljning av ungdomspolitik) följdes upp under året. I Ungdomsrådet har ett förslag till ungdomspolitiskt program tagits fram på grundval av enkäten.

Som tidigare år har Sparvallen inte genererat tillräckliga intäkter. Fotbollsverksamheten är mycket stor medan friidrottsdelen behöver utvecklas.

Utbildningar i föreningskunskap, sociala medier med mera har erbjudits samtliga föreningar under hösten. Särskilda möten har erbjudits samtliga föreningar kring aktuella frågor. Idrottskola i samarbete med sex föreningar som vänder sig till yngre barn samt ungdomar med särskild tanke på nyanlända startade under vintern.

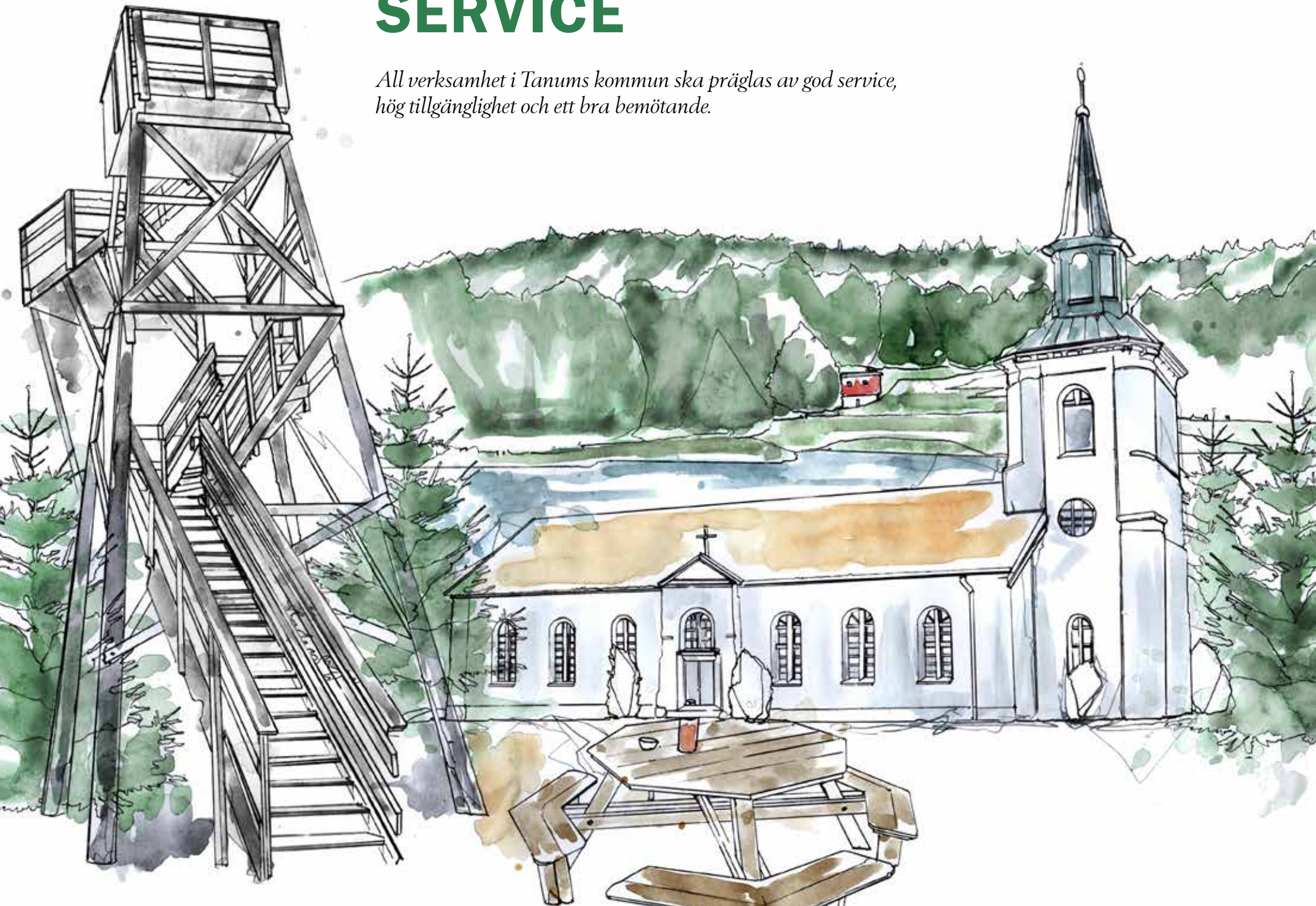
FRAMTID

Kultur och fritid brottas med två strukturella bekymmer som behöver hanteras snarast. Dels har kostnaden för personal ökat kraftigt de senaste åren. Detta beror på att lönerna för nyanställd personal ligger högre än för den personal som slutat, dock inte högre än i jämförbara kommuner i södra Sverige. Dels ökar kostnaderna för Sparvallen medan intäkterna ligger stilla eller minskar. Tillsammans har dessa två faktorer byggt upp ett underskott som verksamheten har försökt parera genom att minska på föreningsbidrag och andra bidrag, men också genom att minska inköp. Inför kompletteringsbudgeten krävs därför en genomgång även av förutsättningarna för dessa verksamheter samt av vilken ambitionsnivå kommunen vill ha när det gäller exempelvis bidragsnivåer, biblioteksfilialer och fritidsgårdar.



SERVICE

All verksamhet i Tanums kommun ska präglas av god service, hög tillgänglighet och ett bra bemötande.



MÅLSÄTTNING

Alla ärenden behandlas sakligt, korrekt, snabbt och med ett gott bemötande. Genom att aktivt kommunicera med invånare och intressenter ska kommunen underlätta och påskynda ärendehantering.

MÅLUPPFYLLELSE

Den 1 januari 2015 öppnades ett kundcenter. Tanken med kundcenter är att förbättra tillgänglighet och service för invånarna samtidigt som det frigörs tid för handläggarna, vilket i sin tur innebär snabbare besked till invånarna. Servicemätningen i oktober 2015 visar att kommunen tagit ett stort steg i rätt riktning och kommunen ligger på femte plats i landet när det gäller hur stor andel av medborgarna som får ett direkt svar på en fråga via telefon. Tillgängligheten har ökat från 47 procent 2014 till 69 procent 2015.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör en årlig granskning av samtliga kommuners webbplatser. Tanums webbplats (tanum.se) får ett bra betyg i undersökningen 2015.

I 2015 års granskning blev Tanums resultat 89 procent, vilket är en förbättring jämfört med mätningen 2014.

VERKSAMHET

Kundcenter

Den 1 januari 2015 öppnades ett kundcenter. Syftet med ett kundcenter är att förbättra tillgänglighet och service för invånarna samtidigt som det frigörs tid för handläggarna, vilket i sin tur innebär snabbare besked till invånarna. Den bärande idén med kundcenter är att en så stor del som möjligt av inkommande frågor ska besvaras här. Upp till 80 procent av alla inkommande frågor till kommunen ska besvaras i kundcenter med en hög innehållsmässig kvalitet och gott bemötande. Samtidigt får handläggarna mer tid för handläggning av kvalificerade ärenden. De mätningar som gjorts visar att 78 procent av inkomna ärenden hanteras i kundcenter. I begreppet god service ligger också att den som vänder sig till kommunen inte ska behöva ha kännedom om den interna organisationen, det ska räcka med en kontakt och därav myntades begreppet "En väg in". Kundcenter har öppet måndag till fredag 8.00-16.30 utan avbrott för lunch, vilket i sig ger en ökad tillgänglighet.

Tillgänglighetsmätning

Tanums kommun deltar årligen i mätningar av servicenivån avseende svenska kommuners hantering av telefoni- och e-post-kontakter. Mätningen sker inom ramen för Kvalitet i Korthet där totalt 144 kommuner deltog 2015 vilket ger möjlighet att ställa den egna kommunens resultat i relation till andra kommuners resultat. Syftet med den genomförda mätningen var att ta reda på i vilken omfattning och med vilken kvalitet kommunerna svarade på de frågor som ställdes.

Tanum får i 2015 års mätning ett betydligt bättre utfall än tidigare år. När det gäller tillgänglighet per telefon har den ökat från 47 procent 2014 till 69 procent 2015. Tanums resultat är det femte bästa av de kommuner som deltog i mätningen.

Även när det gäller svarkvalitet, informationsinnehåll och bemötande får Tanum betydligt bättre resultat i 2015 års mätning än tidigare. Tanums betyg ligger väsentligt över genomsnittet för de kommuner som deltog i mätningen. I samtliga samtal som ingick i mätningen bedömdes bemötande vara bra.

Svarstiderna för ärenden som inkommit via e-post har förbättrats. Kommunen besvarar 99 procent av e-posten inom två dygn, snittet för andra kommuner är 88 procent. Tanums resultat är betydligt högre än genomsnittet.

E-tjänster

Tanums kommun erbjuder medborgarna 22 olika e-tjänster inom de flesta av kommunens verksamhetsområden, bland annat ges möjlighet att söka bygglov via en e-tjänst. E-tjänsterna innebär en ökad tillgänglighet och förbättrad service.

www.tanum.se

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör årligen en granskning av samtliga kommuners webbplatser. Tanums webbplats (tanum.se) får ett bra betyg i undersökningen 2015. Resultatet har stigit från 87 procent 2014 till 89 procent. Tanum kommer på 20:e plats av Sveriges 290 kommuner. Bäst betyg för informationsinnehållet får verksamheterna förskola, grundskola och äldreomsorg.

Hemsidan har under året byggts om för att bli responsiv, det vill säga att layouten förändras beroende på vilken skärmstorlek och skärmapplösning som besökaren har. Detta gör hemsidan mer läsvänlig och tillgänglig.

Medborgarundersökning

Medborgarundersökningar och mätningar av kommunens näringslivsklimat visar att invånarna och företagarna är nöjda med kommunens information och sin möjlighet till inflytande. Mest nöjda är man med kommunens informationsarbete, tillgänglighet och kommunens webbplats tanum.se.

Myndighetsutövning

Servicenivå, handläggningstider med mera inom kommunens myndighetsutövning följs upp i regelbundna mätningar. I den mätning som gjordes 2015 får Tanum bättre betyg för tre av fyra myndighetsområden. Bygglov och serveringstillstånd står för de största förbättringarna med fem enheter högre värden. Brandtillsyn är det enda område som ges ett lägre betyg än i förra mätningen. Det serviceområde som företagarna totalt sett är mest nöjda med är tillgänglighet och bemötande, som får ett betyg på 67.

För att förbättra servicen inom bygglovshandlingen har funktionen jourhavande bygglovshandläggare införts.

FRAMTID

Förbättrad service är ett prioriterat område. Framtagande av en ny servicepolicy pågår. Resurser kommer att avsättas för att policyn omsätts i handlingsplaner och implementeras på samtliga arbetsplatser. Tillsammans med Tanum Turist kommer Tanums kommun att arbeta med ett förbättrat värdskap. Under 2016 kommer fler e-tjänster att införas.



AFFÄRSVERKSAMHET

Belopp i tkr	VA-VERKSAMHET	
	2015	2014
RESULTATRÄKNING		
Verksamhetens intäkter	55 434	52 097
Verksamhetens kostnader	-29 602	-27 340
Avskrivningar	-17 998	-16 357
Verksamhetsresultat	7 834	8 400
Finansnetto	-7 834	-8 400
Resultat efter finansnetto	0	0
Periodens resultat	0	0
BALANSRÄKNING		
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar:		
Mark, byggnader och anläggningar	378 847	346 900
Summa anläggningstillgångar	378 847	346 900
Omsättningstillgångar:		
Kundfordringar	3 718	5 316
Övriga fordringar	98 019	72 694
Summa omsättningstillgångar	101 738	78 010
Summa tillgångar	480 585	424 910
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsskuld	211	666
Avsättningar	211	666
SKULDER		
Kommunlån	378 847	346 900
<i>Ingående värde resultatfond</i>	-428	-260
<i>Upplöst/avsatt resultatfond</i>	2 644	-168
Utgående värde resultatfond	2 216	-428
Periodiserade anslutningsavgifter	92 915	74 844
Summa långfristiga skulder	473 978	421 316
Leverantörsskulder	2 512	1 671
Övriga kortfristiga skulder	3 884	1 257
Summa kortfristiga skulder	6 396	2 928
Summa avsättningar och skulder	480 585	424 910
Pensionsförpliktelser, som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	3 643	4 020

VA-VERKSAMHET

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 55 434 tkr, vilket är en ökning med 3 337 tkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av att bruksavgifterna har höjts med sex procent. Antalet abonnenter har ökat med 192 till 5 313 abonnenter.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader ökar med 2 262 tkr och uppgår till 29 602 tkr. Av verksamhetens kostnader utgör 1 163 tkr fördelade kostnader från tekniska nämnden och dess förvaltning. Kostnader för förvaltningsadministration fördelas utifrån uppskattad tid. Nämndskostnader fördelas utifrån andelen ärenden i nämnden. Av kostnaderna utgör 436 tkr fördelade kommuncentrala kostnader. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen samt kommunkansliet fördelas efter andelen ärenden. IT-kostnader fördelas efter antalet PC. Personalkontoret fördelas efter antalet anställda. Ekonomikontoret, kundcenter och tryckeri fördelas efter andel av bruttokostnader.

Avskrivningar

Kostnader för planenliga avskrivningar ökar med 1 641 tkr till 17 998 tkr. Detta beror på en fortsatt hög investeringsvolym.

Finansnetto

VA-verksamhetens tillgångar är helt finansierade via kommunlån. Verksamheten belastas med finansiella kostnader avseende ränta på kommunlånet. Räntesatsen motsvarar kommunens medelränta på låneskulden. VA-verksamheten får intäktsränta på det likviditetsöverskottet verksamheten skapar. Finansnettot förbättrades med 566 tkr till -7 834 tkr, vilket beror på lägre räntenivå samt en ökning av inbetalda anslutningsavgifter.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna uppgår till ett värde av 378 847 tkr. Tillgångarna har ökat med gjorda investeringar på 49 274 tkr. Ett stort projekt under 2015 var omvandlingsområdet Krossekärr, 16 741 tkr. Ett 70-tal fastigheter kommer att anslutas och arbetet beräknas vara klart våren 2016. För att öka kapaciteten sommartid vid Hamburgsunds avloppsreningsverk har 7 214 tkr investerats i bland annat en aktiv slambassäng med högre kapacitet.

Avsättningar

Verksamhetens upparbetade pensionsskuld motsvarar 1,4 procent av kommunens pensionsskuld och uppgår till 211 tkr. Beräkningen är gjord enligt VA-verksamhetens andel av kommunens lönekostnader.

Resultatfond

2015 års verksamhet innebar ett överskott med 2 644 tkr. Avsättning görs till resultatfond med samma belopp. Då det ingående värdet var negativt på grund av tidigare års underskott blir det utgående värdet på resultatfonden därmed 2 216 tkr.

Skulder

Verksamhetens anläggningar finansieras med kommunlån och uppgår till 378 847 tkr, en ökning med 31 947 tkr jämfört med 2014.

Årets inbetalda anslutningsavgifter uppgår till 22 639 tkr och dessa fördelas bokföringsmässigt över 25 år. De ackumulerade anslutningsavgifterna är nu 92 915 tkr.

MÅLSÄTTNING

Alla abonnenter ska ha tillgång till hälsosamt och gott vatten i tillräcklig mängd. Spillvattnet ska renas så att det minst uppfyller tillsynsmyndighetens villkor för utsläpp. Inkoppling av enskilda avlopp på det kommunala nätet ska ske i så stor utsträckning som möjligt med avseende på ekonomi för VA-kollektivet och miljön. Verksamheten ska helt finansieras genom taxor. Elförbrukningen inom VA-verksamheten samt även mängden ovidkommande vatten i avloppsreningsverken ska minska.

MÅLUPPFYLLELSE

Hälsosamt och gott dricksvatten har levererats till alla abonnenter under hela året. Även under den mest pressade sommarperioden fick alla abonnenter vatten med fullgott tryck. Prover på dricksvattnet tas kontinuerligt och dessa har under hela året uppfyllt Livsmedelsverkets krav.

Det kommunala verksamhetsområdet för VA utvidgas varje år. Under 2015 har anläggning av kommunalt VA till cirka 80 fastigheter på Hamburgö och 25 fastigheter i Kämpersvik anslutits. Utbyggnad av VA pågår i Krossekärr, utanför Grebbestad, där cirka 70 fastigheter ansluts. VA-verksamheten finansieras helt genom taxor.

Elförbrukningen per abonnent har årligen minskat med cirka fem procent under ett par år. Mängden tillskottsvatten i avloppsreningsverken var under 2015 cirka 59 procent, vilket är på samma nivå som tidigare år.

Målen bedöms vara i hög grad uppfyllda och kvalitetsgarantierna för VA-verksamheten har uppfyllts under året.

VERKSAMHET

Under 2015 har kommunen sålt cirka 525 000 kubikmeter vatten till sina abonnenter. Antalet abonnenter var vid årets slut 5 313 stycken. Antalet abonnenter som anslutits under året är 192 stycken. Under de senaste åren har antalet abonnenter ökat med cirka tre till fyra procent per år.

Avloppsreningen har överlag fungerat bra under året. Undantag är driften under ombyggnads- och inkörningstiden i Hamburgsunds reningsverk samt att driften i Lurs reningsverk tidvis varit lite ostadig. Vattenförsörjningen har fungerat bra under året. Högsommaren var inte så torr och het som föregående år, vilket troligtvis var en bidragande orsak till att vattenförbrukningen inte var lika hög som förra året. Inför årets högsäsong anlades en ny, grövre vattenledning genom Hamburgsund som kopplar samman inkommande ledning från Fjällbacka med Hamburgsunds högreservoar. Fortsatt utökning av kapaciteten behövs under kommande år.

Arbetet med att ersätta enskilda avlopp med kommunal VA-anlutning har fortsatt under 2015. Det innebär en miljövinst att ersätta enskilda avlopp med kommunalt i den här typen av områden, så kallade omvandlingsområden. Omläggning av ledningar för att minska ovidkommande vatten har gjorts i Fjällbacka. Flera projekt av större omfattning, till exempel anläggning av överföringsledningar från Kämpersvik till Bodalens reningsverk och ny huvudvattenledning genom Hamburgsund, har avslutats.

FRAMTID

Det händer mycket inom VA i Sverige. Kommunernas ansvar för att anlägga VA i bebyggelsegrupper har skärpts i och med Lagen om allmänna vattentjänster från 2007, samtidigt som högre krav ställs i vattendirektiv och miljömål. Det krävs också stora investeringar eftersom de anläggningar som finns i form av ledningar och reningsverk börjar bli gamla. Många kommuner, däribland Tanum, står inför stora investeringar. I Tanum sker också en omfattande exploatering i kommunen, som gör att stora investeringar krävs under de kommande åren. Detta gör att taxan kommer att behöva höjas ytterligare.

Under kommande år fortsätter arbetet med omvandlingsområden där fastigheter ansluts till det kommunala VA-nätet. Ytterligare projekt är anläggande av överföringsledningar mellan Bodalsverket och Fjällbacka, där den första sträckan, mellan Bodalsverket och Kämpersvik, färdigställdes under 2015. Syftet är att dels förstärka vattenförsörjningen samt överföra Fjällbackas spillvatten till Bodalsverket. Projektet möjliggör planering och byggnation för nya bostäder och verksamheter i Fjällbacka. Det stora antalet anslutningar under de kommande åren medför ett behov av att i grunden förstärka VA-försörjningens infrastruktur, till exempel utbyggnad av vattenverk, nya eller utbyggda reservoarer, nya överföringsledningar för vatten och spillvatten och ökade kapaciteter i pumpstationer.

PERSONALREDOVISNING

SÄRSKILT VIKTIGT UNDER 2015

Under året har arbetet med kompetensförsörjning, hälsa och ledarskap fortsatt. Ett viktigt led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare och nå goda resultat i kommunens verksamheter är implementeringen av den nya personalpolicyn som genomförts på samtliga arbetsplatser. Ett nytt pensions- och omställningsavtal för förtroendevalda har antagits som ger samtliga förtroendevalda rätt till pensionsinbetalningar. KIA är ett system för registrering och hantering av tillbud och arbetsskador som införts under 2015. Antalet anställda ökade med 50 personer på grund av flyktmottagningen, som medfört en betydande ökning av den kommunala verksamheten.

MÅLSÄTTNING

Kommunens personalstrategi syftar ytterst till att skapa förutsättningar för att kunna rekrytera, behålla, utveckla och belöna kompetent personal. Detta krävs för att kunna tillgodose kommuninvånarnas krav på kommunala tjänster och service av god kvalitet. Det personalstrategiska arbetet kräver aktiva insatser inom områdena kompetensförsörjning, lönepolitik, arbetsmiljö, ledarskap och organisation. Under 2015 har tyngdpunkten legat på hälsa, kompetensförsörjning och ledarskap.

LÖNEPOLITIK

Kommunens långsiktiga lönestrategi utgår från intentionerna i de centrala löneavtalen. Individuell lönesättning ska stimulera medarbetarna och därigenom bidra till en effektiv verksamhet. Särskilda satsningar på lönesamtalsutbildning har gjorts för att öka kvaliteten i lönesamtalen och individuella löner har införts för samtliga medarbetare. Löneökningarna för 2015 innebar en höjning av lönenivån med totalt 3,1 procent.

LEDARSKAP

Ledarutvecklingsprogrammet fortsätter och under året har ett program genomförts för åtta chefer/blivande chefer. Fyra av deltagarna kom från Sotenäs kommun och fyra från Tanums kommun. Syftet är att förbättra chefers ledarskap på arbetsplatsen.

REKRYTERING

För att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare måste Tanums kommun vara en attraktiv arbetsgivare med en god personalpolitik. Under året har 134 personer med tillsvidareanställning slutat sin anställning och 173 personer har nyrekryterats. Det har under året varit svårt att rekrytera chefer, sjuksköterskor, förskollärare, socialsekreterare, vissa lärarkategorier och vissa handläggare med teknisk kompetens, främst till tekniska förvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Ett avtal om företagshälsovård finns med Hälsobolaget. Avtalet om personalstöd med SOS International gäller fortfarande. Under året har 57 personer konsulterat SOS International. Andelen arbetsrelaterade problem var 26 procent och andelen privatrelaterade problem var 74 procent. En allt större andel efterfrågar juridisk och ekonomisk rådgivning och tio personer sökte hjälp för att hantera stress i arbetet.

Arbetsmiljö- och hälsoenkät

Vartannat år görs en kartläggning av den psykosociala arbetsmiljön genom att alla medarbetare svarar på en enkät om arbetsmiljö och hälsa. Därigenom kan mer kraft läggas på återkoppling och framtagande av handlingsplaner på arbetsplatserna år två. Hösten 2015 genomfördes en ny mätning med enkäten. Små förbättringar har uppnåtts på de flesta frågor.

Arbetsmiljö

Jämförelser med tidigare års mätningar av HME-frågorna visar på mycket positiva resultat. Vad gäller hälsokorset, som mäter subjektivt upplevd hälsa, är värdena också mycket positiva. Skattningarna på en niogradig skala ligger på 7,56 att de är friska och på 7,29 att de mår bra. Detta mått har förbättrats under de år mätningar gjorts och ger en god upp-

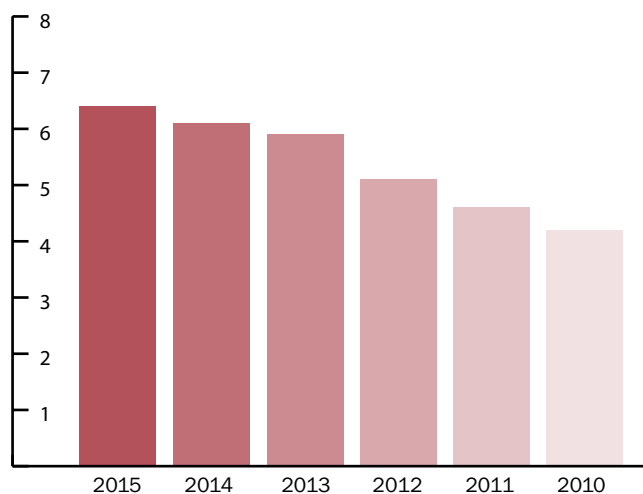
fattning om den subjektivt upplevda hälsan bland medarbetarna och som är avgörande för prestationen i arbetet.

Tillbud och anmälningar av arbetsskador sammanställs årligen. Under 2015 anmälde totalt 122 arbetsskador, att jämföra med 147 under 2014, varav 112 stycken inom omsorgsförvaltningen. 96 av dem är förorsakade av våld från brukare/omsorgstagare. Övriga är lyft-, bär- eller fallolyckor. 841 stycken tillbud har rapporterats, 471 under 2014, 795 av dem från omsorgsförvaltningen. Vanligast förekommande är verbala hot, våld eller skrik från brukare, omsorgstagare och elever. När det gäller våldssituationer så är det, liksom förra året, uteslutande brukare/omsorgstagare som är orsak till anmälningarna.

Långtidsfrisk

Med långtidsfrisk avses anställd som inte har någon sjukfrånvaro under ett år. Andelen långtidsfriska har ökat från 36,3 procent till 37,8 procent. Andelen långtidsfriska har ökat inom kommunstyrelsen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Sjukfrånvaro, procent



Sjukfrånvaro

Under 2015 har sjukfrånvaron ökat, från 6,1 procent 2014, till 6,4 procent. Av den totala sjukfrånvaron är 49 procent frånvaro kortare än 60 dagar. Sett över de senaste åren är det både den långa och den korta frånvaron som ökat.

SJUKFRÅNVARO						
Procent	KS	TN	MBN	BUN	ON	Totalt
> 59 dagar	1,8	1,6	2,9	3,5	3,4	3,3
<59 dagar	2,1	2,3	1,6	2,6	4,2	3,1
Totalt	3,9	3,9	4,5	6,1	7,2	6,4

Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor än bland män. Lägst är sjukfrånvaron bland män över 50 år.

SJUKFRÅNVARO (procent av avtalad tid)	2015		2014		2013	
	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor
0-29 år	3,7	3,0	1,5	4,2	1,4	4,1
30-49 år	6,1	7,9	6,6	6,9	3,4	6,2
50-65 år	2,6	7,3	3,0	7,0	3,5	7,2
Totalt	3,9	7,1	4,0	6,6	3,3	6,5

Sjuklönekostnad

Sjuklönekostnaden har under 2015 ökat med 940 tkr och uppgick därmed till 6 090 tkr, jämfört med 5 150 tkr under 2014. Sjuklönekostnaden uppgick till 1,6 procent av den totala lönekostnaden exklusive sociala avgifter, vilket är samma nivå som under 2014.

Långtidssjukfrånvaro

De långa sjukskrivningarna, längre än 59 dagar, har ökat något under 2015 jämfört med 2014. Av den totala sjukfrånvaron utgör de långa sjukskrivningarna cirka 51 procent.

SJUKFRÅNVARO procent (andel långtidssjukskrivna av total sjukfrånvaro)	2015	2014	2013	2012
	0-29 år	9,7	15,2	13,7
30-49 år	54,8	49,8	38,9	38,2
50-65 år	51,9	56,1	52,4	48,1
Totalt	51,3	51,1	45,2	42,7

Rehabiliteringsomsättning

Med rehabiliteringsärende avses en person som varit sjukfrånvarande i mer än 59 dagar i följd. Omsättningen redovisas genom antal nyttillkomna rehabiliteranden i relation till antal avslutade rehabiliteranden. Här anges förändringen i antal rehabiliteringsärenden under 2015 (1 januari jämfört med 31 december). I slutet av 2015 var 58 personer långtidssjukskrivna att jämföra med 43 personer den 1 januari. Under året har 27 personer lämnat gruppen långtidssjukskrivna, av dessa har 16 personer återgått i arbete.

LÖNER OCH ARVODEN

Kostnader för löner och arvoden inklusive personalomkostnader uppgick till 496,9 mkr, att jämföra med 461,9 mkr för år 2014. Ökningen på 35,0 mkr utgjordes av höjda löner till följd av nya löneavtal och ökad volym inom omsorg samt barn och utbildning.

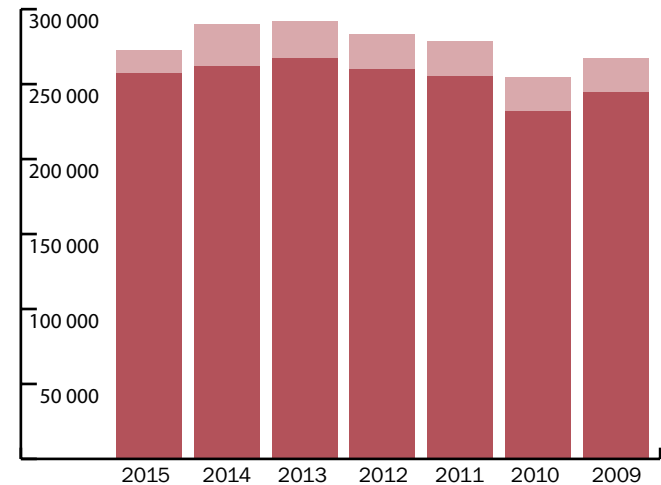
LÖNER OCH ARVODEN tkr	2015	2014	2013
Arvode	4 694	4 144	3 699
Lön	377 391	350 975	334 649
Personalomkostnader	114 835	106 830	100 732
Totalt	496 920	461 949	439 079

Semester- och övertidslöneskuld

Semester- och övertidslöneskuld består av ej uttagen semester och ej uttagen ersättning för arbetad övertid. Skulden har ökat med 2,4 mkr till 33,7 mkr främst beroende av att många anställda under hösten och sparat semesterdagar till 2016.

SEMESTER- OCH ÖVERTIDSSKULD tkr	2015	2014	2013
Semesterskuld	32 857	30 352	30 147
Övertidsskuld	857	790	785
Totalt	33 714	31 142	30 932

Total pensionsförpliktelser, tkr



Pensioner

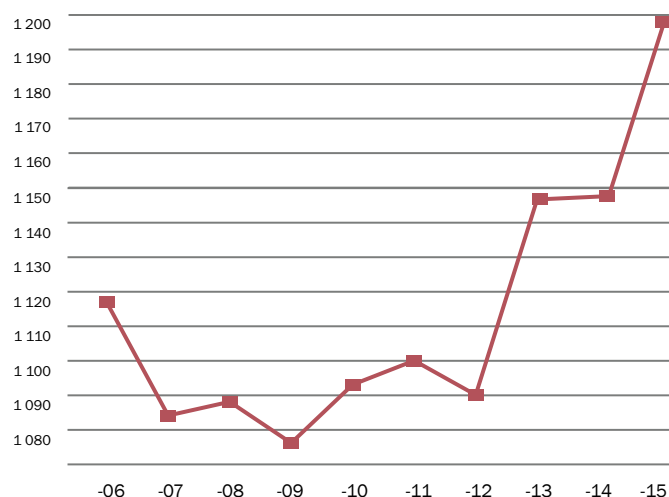
Kommunens totala pensionsskuld har minskat med 19,2 mkr och uppgår till 271 mkr. Av pensionsskulden avser 14,8 mkr pensioner enligt kollektivavtal intjänande under 1998 och 1999. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och uppgår till 256,1 mkr.

Pensionsavtal

Genom centrala kollektivavtal har kommunens anställda rätt till tjänstepension grundad på anställningen hos arbetsgivaren. Förtroendevalda erhåller pension enligt kommunens reglemente om pensioner till förtroendevalda. Rätten till pension förutsätter att arbetsinsatsen är fastställd till minst 40 procent av heltid och omfattar minst en mandatperiod. Pensionen samordnas med eventuell inkomst av tjänst. För närvarande har ordförandena i barn- och utbildningsnämnden och omsorgsnämnden rätt till pension för förtroendevalda enligt det gamla avtalet. Från 2015 gäller ett nytt pensionsavtal och ett nytt omställningsavtal som ersätter det gamla pensionsavtalet för förtroendevalda.

PERSONALREDOVISNING

Antal anställda 2006–2015



Pensionsavtalet är avgiftsbestämt och ger pensionsinbetalningar för alla nya förtroendevalda som inte omfattats av det gamla avtalet. Omställningsavtalet ger hjälp vid en omställningssituation under en begränsad tid.

PERSONAL

Personalstatistiken baseras på uppgifter vid mätpunkten den 1 november och avser såväl tillsvidare- som visstidsanställd personal. Redovisningen av arbetad tid och frånvaro avser kalenderåret.

Anställda - tillsvidare och visstid

Antalet anställda har ökat med 50 personer under året från 1 149 till 1 199. Av de anställda var 88 procent tillsvidareanställda, vilket är en minskning med två procent under året. Av det totala antalet anställda arbetar 641 personer på omsorgsförvaltningen, 53 procent, medan 418 personer, 35 procent, arbetar på barn- och utbildningsförvaltningen.

Sysselsättningsgrad

Av kommunens anställda arbetar 618 personer, 52 procent, heltid. Andelen anställda som arbetar heltid har ökat med tre procent jämfört med förra året. Av de deltidsanställda har 381 personer, 32 procent, en sysselsättningsgrad mellan 75 och 99 procent. Resterande 211 personer, 18 procent, arbetar mindre än 75 procent. Av de 618 personer som arbetar heltid är 74 procent kvinnor.

Ålder och pensionsavgångar personal

Medelåldern bland de anställda var 48 år, oförändrat sedan 2013. I jämförelse med 1998 har medelåldern ökat med fyra år, från 44 år till 48 år. Av de anställda är 580 personer, 50 procent, över 50 år, och 243 personer, 20 procent, är över 60 år. Av de anställda är 113 personer under 30 år, jämfört med 99 personer 2014. Under året har 36

personer gått i pension, jämfört med 30 personer 2014. Antalet pensionsavgångar kommer att ligga på cirka 30 per år under många år framöver.

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Medelålder	48,0	48,0	48,0	49,0	48,1	49,3

Könsfördelning personal

Av kommunens anställda är 997 personer, 84 procent, kvinnor. Det är främst inom vård och omsorg, skola, barnomsorg samt kostverksamhet som andelen kvinnor är särskilt hög. Andelen kvinnor har i stort sett varit oförändrad sedan 1988. Högst andel kvinnor, 93 procent, har omsorgsförvaltningen och lägst andel kvinnor, 28 procent, har tekniska förvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen. Av det totala antalet chefer var 31 procent män. Vid årsskiftet var åtta förvaltnings- och bolagschefer män och två kvinnor.

Arbetad tid och frånvaro

Den totala arbetade tiden minskade under året från 82,6 procent till 82,1 procent. Sjukfrånvaron ökade från 6,1 procent 2014 till 6,4 procent 2015. Uttaget av föräldraledighet ökade från 1,5 procent 2014 till 2,0 procent 2015.

Fördelning arbetstid i procent

	2015	2014	2013	2012
Arbetad tid	82,1	82,6	81,3	80,5
Semester/ferier	7,8	8,0	8,0	8,0
Sjukfrånvaro	6,4	6,1	5,9	5,1
Föräldraledighet	2,0	1,5	2,6	3,8
Övrig ledighet	2,0	1,8	2,2	2,6

FÖRTROENDEVALDA

Av de förtroendevalda är 11,4 procent under 40 år jämfört med 10,5 procent år 2014. 13,7 procent är 70 år eller äldre. Antalet förtroendevalda upp till 49 år har minskat något under året, medan antalet 50 år och äldre ökat något, från 74,3 procent till 74,4 procent

Åldersfördelningen förtroendevalda i procent

	2015	2014	2013	2012
0-29 år	2,8	2,4	3,9	3,8
30-39 år	8,6	8,1	11,6	11,5
40-49 år	13,7	15,2	13,5	13,5
50-59 år	23,1	23,5	29,0	29,5
60-69 år	37,6	29,5	28,4	29,5
70-w	13,7	21,3	13,6	12,2

MILJÖREDOVISNING

Tanums kommuns övergripande miljömålsättning är ett långsiktigt uthålligt samhälle. Kommunens ska i all sin verksamhet och i alla beslut bidra till att miljösituationen förbättras genom att främja biologisk mångfald, hushållning av naturresurser och ett förstärkt kretslopp. I Tanums kommun fokuseras arbetet på tre områden; energi, transporter och livsmedel.

ENERGI

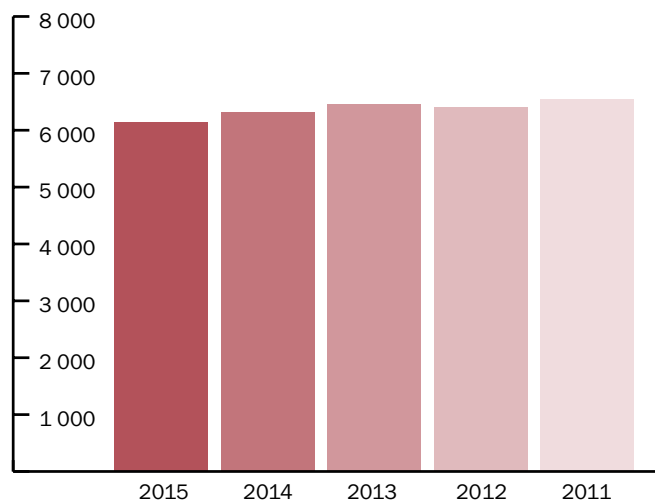
All energianvändning påverkar miljön och klimatet. För att främja hushållningen med energi och verka för en säker och tillräcklig energitillförsel har Tanums kommun utformat en energiplan och klimatstrategi.

Vindkraft

Tanums kommun har tillsammans med RAMBO AB och Tanums Bostäder AB uppfört ett vindkraftverk på Tyft återvinningscentral. Investeringskostnaden för verket uppgick till totalt 41 mkr. Tanums kommun äger 63 procent av verket medan Tanums Bostäder äger 32 procent och Rambo resterande fem procent. Verket togs i bruk i mitten av februari 2015.

Verket har under året producerat sex miljoner kilowattimmar vilket är på budgeterad nivå. Produktionen täcker hela

**Total elförbrukning, kommunala fastigheter
Tanums kommun 2015–2011, MWh**



Tanum Bostäders och RAMBOs elförbrukning och cirka 40 procent av Tanums kommuns elförbrukning.

Priserna för elförsäljning och elcertifikat har legat på en låg nivå under hela 2015. Tanums kommun redovisar för sin andel av vindkraftverket ett överskott med 0,1 mkr under 2015.

Elförbrukning

Kommunen har bedrivit ett energieffektiviseringsprojekt, EPC, i åtta utvalda fastigheter. En entreprenör genomför ett antal åtgärder och garanterar en viss energibesparing. Projektet har nu avslutats och gått in i en tre-årig garantifas med mätning och uppföljning av energiförbrukningen. Målsättningen är att minska värmeförbrukningen med 20 procent och elförbrukningen, fastighetsel, med tio procent.

I de fastigheter som ingår i EPC-projektet har energiförbrukningen minskat med 29 procent.

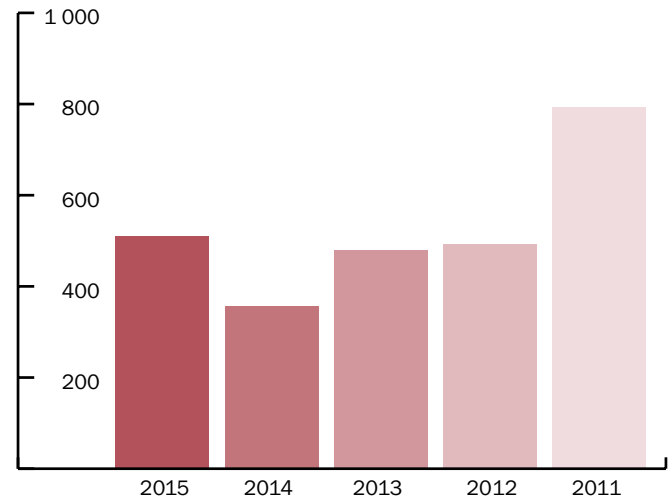
I övriga fastigheter har energiförbrukningen minskat med en procent sedan 2007. Totalt sett har energiförbrukningen minskat med tolv procent.

Elförbrukningen har minskat med åtta procent sedan 2007. Dock inte lika mycket i EPC-fastigheterna som i övriga fastigheter. Det företag som genomfört EPC-åtgärderna utreder nu tillsammans med kommunens fastighetsavdelning vad man kan göra för att minska förbrukningen ytterligare.

Oljeförbrukning

Målsättningen enligt energiplanen var att oljeförbrukningen under 2008-2010 skulle minska med 50 procent jämfört med 2007 och att inga fastigheter skulle ha olja som huvudsaklig värmekälla. Dessutom skulle oljeförbrukningen 2012 vara nere på noll.

**Oljeförbrukning, kommunala fastigheter
Tanums kommun 2015–2011, MWh**



Målsättningen är delvis uppnådd. Oljeförbrukningen har minskat med 98 procent i EPC-fastigheter och 67 procent i övriga, jämfört med förbrukningen 2007. Fortfarande har två fastigheter olja som enda uppvärmningskälla.

Energibesparande åtgärder i VA-anläggningar

Elförbrukningen per abonnent har årligen minskat med cirka fem procent under ett par år. Den totala energiförbrukningen har varit på samma nivå som tidigare år, men eftersom verksamheten byggts ut och antalet abonnenter ökat så har energiförbrukningen minskat i förhållande till antalet abonnenter.

I Ranebos pumpstation har en äldre pump ersatts med en nyare med bättre verkningsgrad.

I prästgårdens pumpstation har pumparna bytts ut mot nya med bättre verkningsgrad. Energibesparingen är normalt cirka 30 procent.

MILJÖREDOVISNING

Gatubelysning

Kommunen arbetar med att byta ut all gatubelysning. Hittills har man bytt cirka 75 procent av kvicksilverlamporna på 125 W främst mot högtrycknatrium på 50 W. I områdena Östad, Backa och Kville har man dock kunnat byta till 30 W LED-belysning. Mätning av energiförbrukningen sker av lamporna i de samhällen som är ombyggda. Nattsläckningen av gatubelysningen upphörde 2015.

Energi- och klimatrådgivning

Allmänhet, småföretag och organisationer kan använda kommunernas energi- och klimatrådgivning som ger opartisk och lokalt anpassad information och rådgivning om energi- och klimatfrågor.

Under 2015 har 70 privatpersoner varit i kontakt med energi- och klimatrådgivningen. Ett tydligt intresse att installera solceller har märkts under sista halvan av 2015. Ytterligare insatser som gjorts är bland annat temadagar och föreläsningar.

TRANSPORTER

Samordning och styrning av kommunens fordonspark ligger under gemensam bilenhets. Bilvård av de kommunala fordonen sköts av kommunens arbetsmarknadsenhet.

Under 2015 var antalet bilar 111 stycken, vilket var en ökning med fyra bilar jämfört med 2014. Antalet körda mil har ökat med cirka 14 000 mil till 215 000 mil. Bränsleförbrukningen har ökat med cirka 13 000 liter till 146 000 liter. Den genomsnittliga drivmedelsförbrukningen uppgick därmed till 0,68 liter per mil.

Det finns i kommunens fordonspark 34 bilar som släpper ut mindre än 95 gram koldioxid per kilometer. Andelen miljöbilar uppgick därmed till cirka 31 procent. Det är en minskning jämfört med föregående år med fyra procentenheter.

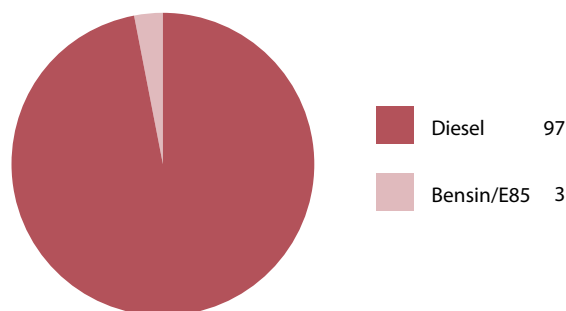
Antal tjänstemil per anställd var 217 mil under 2015, varav 180 mil var med kommunbilar och 37 mil med privatbilar.

Tjänsteresor med privatbil 2015 har ökat med cirka 500 mil jämfört med föregående år.

LIVSMEDEL

Det nationella målet är att uppnå 25 procent ekologiska livsmedel av det som produceras i offentliga storkök och restauranger. Tanums kommun arbetar vidare med att uppnå målet om

Drivmedel kommunbilar, andel av totalförbrukning, procent



Tjänstemil per anställd	2015	2014	2013	2012	2011
Kommunbilar	180	171	168	161	158
Privatbilar	37	38	34	39	39
Summa	217	209	202	200	197

50 procent ekologiska/KRAV-märkta livsmedel år 2020.

Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 41 procent, från 37 procent föregående år. För att Tanums kommun ska nå målet måste samarbetet utökas mellan omsorgsförvaltningens kostenhet och barn- och utbildningsförvaltningens kökspersonal. Andelen ekologisk mat som producerades inom kostenhetens organisation var 51 procent.

Kostenheten levererar mat till skola, förskola, äldreomsorg och funktionshinderverksamheten.

Verksamheten arbetar aktivt med att öka andelen ekologiska livsmedel för nå upp till målsättningen.

Kommunens kostpolicy handlar om att inspirera till sunda matvanor på ett lustfyllt sätt där smak, kvalitet och måltidsmiljö är viktiga komponenter. Under 2015 har en utbildning i "Bra mat för äldre/Bra mat för alla" genomförts. Utbildningen var riktad till både vårdpersonal och personal inom kostenheten.

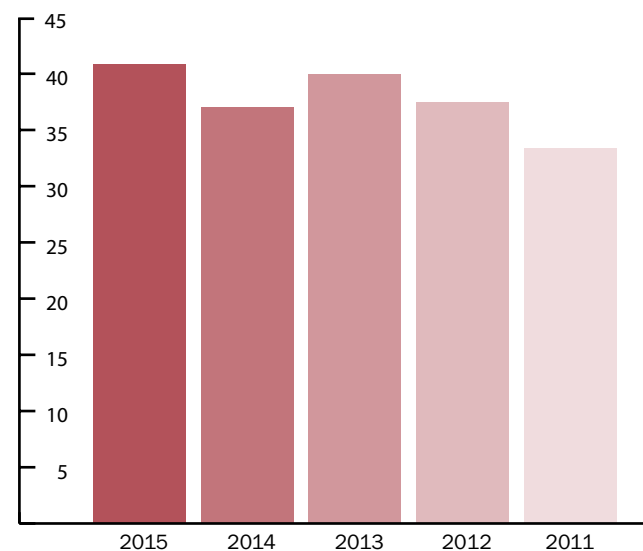
RENHÅLLNING

Verksamheten ska arbeta för att minska avfallsmängden som behandlas via förbränning och deponi. Detta genom att stimulera till källsortering och kretsloppstänkande och öka utsorteringen av farligt avfall samt ha full kostnadstäckning för den del av verksamheten som regleras enligt miljöbalken.

Behandlingen via förbränning har ökat med 550 ton jämfört med 2014. Mängden avfall som återvinns har minskat med cirka 175 ton. Förändringen beror på ökad mängd hushålls- och industriavfall, samt fortsatt ökade mängder trä som flisas till förbränning. Minskningen av återvunnet material beror till största delen av minskad pappersåtervinning samt minskad vikt av insamlad elektronik. Mängden farligt avfall har ökat med cirka 90 ton. Förändringen består framför allt av ökade mängder impregnerat trä.

Andelen nyttiggörande/återvinning av den totala avfallsmängden som tas omhand är fortsatt mycket hög, 99,9 procent. Andel fastighetsägare som källsorterar matavfall till hemkompost eller insamling för utvinning av biogas uppgår till 67 procent.

Ekologiska livsmedel, kommunala verksamheter 2015–2011, procent



De ställda kvalitetsgarantierna har till största delen uppfyllts. Alla hushåll och verksamheter erbjuds möjlighet att källsortera för kompostering. Återvinningsgårdar för tidningar och förpackningar finns i varje samhälle. Någon av återvinningscentralerna i kommunen ska ha öppet under dagtid alla vardagar samt minst en vardagskväll och en lördag i varje månad.

Förutsättningarna för miljöstationerna för farligt avfall har förändrats. De gamla miljöstationerna har under 2015 tagits bort, bland annat på grund av att befintliga behållare inte uppfyller dagens miljökrav för mellanlagring av farligt avfall. Kompletterande insamlingssystem där hushållen kan lämna mindre el-avfall, inklusive batterier och ljuskällor, placeras ut vid livsmedelsbutiker i kommunen.

NATURVÅRD

Verksamheten ska bidra till att uppfylla de nationella miljömålen och övriga direktiv inom miljöområdet. De projekt som bedrivits under 2015 rör miljöbalkens område och har varit inventering av enskilda avlopp samt arbete med VA i bebyggelsegrupper.

Kalkning och vattenvård

Försurande nedfall har gjort att många av Sveriges sjöar och vattendrag behöver kalkas för att upprätthålla en godtagbar ekologisk status.

Tanums kommun har sedan 2002 samordningsansvaret för all kalkning inom Enningdalsälvens avrinningsområde. Under 2015 spreds 1 278 ton kalk i sjöar, vattendrag och vissa våtmarker inom området. 159 vattenprov har tagits för att följa upp kalkningseffekten.

MYNDIGHETSUTÖVNING

MILJÖBALKEN OCH LIVSMEDELSTILLSYN

Kommunen har myndighetsansvar för ett antal områden avseende tillståndsgivning och tillsyn. Inom miljöområdet ansvarar miljö- och byggnadsnämnden för miljötillsyn och livsmedelstillsyn.

Målsättning

Verksamheten inom miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling och på så sätt tillförsäkra levande och kommande generationer en hälsosam och god livsmiljö. Verksamheten ska i detta syfte arbeta mot de nationella miljömålen. Åtgärder som berör havet, vattendrag och den bebyggda miljön ska prioriteras.

Livsmedelstillsynen ska verka för att livsmedel är säkra för konsumenten och att märkning och presentation av livsmedel är korrekt.

För verksamheten finns kvalitetsgarantier för rådgivning vid otjänliga vattenprov samt garanti för påbörjad handläggning inom tre veckor vid ansökan om enskilt avlopp. Kvalitetsgarantin för livsmedel säger att inspektion av en anläggning, efter inlämnande av anmälan om registrering, i normalfallet ska göras inom fyra veckor.

Målen bedöms var uppfyllda. Kvalitetsgarantierna är i hög grad uppfyllda. I vissa fall har handläggning vid ansökan om enskilt avlopp tagit längre tid. Även livsmedelsinspektion av en anläggning har tagit längre tid än utlovade fyra veckor.

Verksamhet

Under året har man arbetat med bland annat hälsoskyddstillsyn på skolor och förskolor, miljötillsyn på företag med drivmedelsförsäljning och miljötillsyn vid E6-bygget. Inventeringen av enskilda avlopp har fortsatt inom Överbyåns-Strömsåns avrinningsområde omfattande 138 fastigheter.

Inventeringarna av enskilda avlopp ger konkreta resultat. Andelen godtagbara wc-avlopp har ökat inom flera av de områden som inventerats. Hogar har gått från 84 procent godtagbara WC-avlopp 2014 till 88 procent och Joreälvens avrinningsområde från 54 till 65 procent.

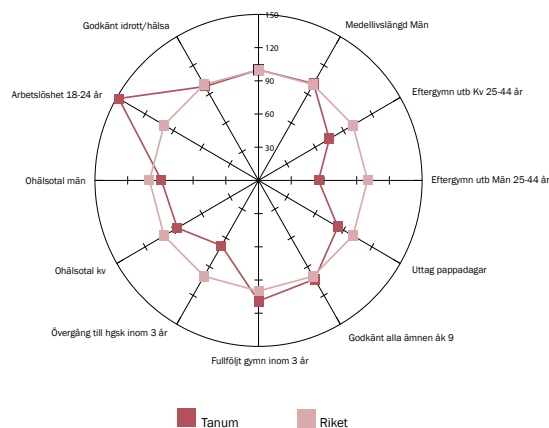
Livsmedelskontroll har utförts som planerat, inklusive uppföljande besök, där det har varit behov av det. Då det finns behov av uppföljning före nästa ordinarie inspektion ska detta i så stor utsträckning som möjligt göras inom fyra veckor från det datum som anges i inspektionsrapporten. Mest intensivt har arbetet varit under sommarsäsongen.

Ärenden inom tillsyn	2015	2014	2013
Meddelande nr 1 till fastigheter som behöver åtgärda avlopp	89	253	284
Ansökningar/anmälningar enskilt avlopp	260	213	312
Anmälningar bergvärme	61	71	65
Remisser om bygglov och förhandsbesked	56	48	44
Renhållning, eget omhändertagande av slam	44	65	58
Totalt antal ärenden	1 037	1 299	1 208
Livsmedelsobjekt	231	224	205
Inspektioner, livsmedel	218	225	150
Godkännande/registrering av anläggning	32	52	23

VÄLFÄRDSREDOVISNING

Välfärdsredovisningen bygger på Västra Götalandsregionens folkhälsopolitiska policy med sex utmaningar. Områdena är jämlika och jämställda livsvillkor, trygga och goda uppväxtvillkor, livslångt lärande, ökat arbetsdeltagande, åldrande med livskvalitet och goda levnadsvanor. Utmaningarna har tagits fram tillsammans med folkhälsoaktörer i regionen och de grundar sig på regionala och lokala förhållanden som påverkar människors livsvillkor. Policyn ligger också till grund för Folkhälsoplanen i Tanums kommun som finns på hemsidan www.tanum.se/folkhalsa. Där finns också välfärdsbokshuset i sin helhet att läsa.

För att få en samlad bild av hälsoläget i Tanum presenteras här ett spindeldiagram som redogör för de viktigaste förutsättningarna för folkhälsan. Tanum jämförs här med riket som har index 100 och består av den ljusare cirkeln. När Tanum, som är den mörkare cirkeln, befinner sig utanför index är det positiva värden och när det är innanför är det negativa.



JÄMLIKA OCH JÄMSTÄLLDA LIVSVILLKOR

Inkomst

Medelinkomsten utgörs av den sammanräknade förvärvsinkomsten i åldrarna 20-64 år. I redovisningen ingår inkomst av anställning, företagande, pension och andra skattepliktiga transfereringar. Inkomst av kapital ingår däremot inte i redovisningen. I ett tioårigt perspektiv har medelinkomsten i Tanum ökat från att ligga på en plats i botten i norra Bohuslän till en plats i mitten. Mellan 2004 till 2014 har Tanum en utveckling av medelinkomsten som är något lägre än för riket, men som något överstiger utvecklingen i regionen som helhet samt flera av de närliggande kommunerna.

Medelinkomst (tkr) 2004 och 2014 (20-64 år)

Inkomstår	Riket	Länet	Tanum	Sotenäs	Strömstad	Munkedal	Lysekil
2014	302	295	270	262	266	299	289
2004	231	229	208	214	207	224	225
Utveckling	131	129	130	122	129	133	128

Källa: Statistiska centralbyrån

I jämförelse med riket och regionen har Tanum en något jämnare fördelning av medelinkomst mellan kvinnor och män. Kvinnornas andel av männens medelinkomst uppgick 2014 till 78 procent i riket och regionen. I Tanum uppgick kvinnornas andel av männens medellön till 83 procent. Den jämnaste fördelningen av medelinkomst, i norra Bohuslän, fanns i Strömstad.

Nationell folkhälsoenkät – "Hälsa på lika villkor"

Varje år genomför Folkhälsomyndigheten (tidigare Statens folkhälsoinstitut) enkätundersökningen "Hälsa på lika villkor" i åldrarna 16-84 år. Västra Götalandsregionen deltar vart fjärde år med ett utökad urval för att få underlag för planering av folkhälsoinsatser i länet för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Under 2015 har en sådan utökad undersökning genomförts, där folkhälsoenkäten skickades ut till 95 000 personer i Västra Götaland. 52 348 personer besvarade enkäten, vilket motsvarar 55,5 procent av urvalet. Här redovisas några av de områden som undersökts:

Otrygghet

Otryggheten i Tanum ligger långt under regionen, för arbetare hälften och för tjänstemän åtta procent under. Mellan 2011 och 2015 har otryggheten för tjänstemän sjunkit med fyra procent, men ökat med två procent för arbetare. Arbetare i Lysekil ligger högst bland kommunerna och även jämfört med regionen. Tanum och Sotenäs visar de lägsta andelarna otrygga 2015.

God hälsa

Tjänstemän uppger genomgående god hälsa jämfört med arbetare. Tanum är den enda kommun som sänkt sina värden mellan 2011 och 2015. Bland arbetare har Lysekil de högsta värdena 2015 och som enda kommun lika höga värden som för tjänstemän. Munkedal har de lägsta värdena för tjänstemän.

Otrygghet, procent

År	2015		2011		2007	
	Arbetare	Tjänstemän	Arbetare	Tjänstemän	Arbetare	Tjänstemän
Västra Götaland	25	21	25	23	24	20
Tanum	13	13	11	17	11	15
Strömstad	19	14	14	15	13	15
Munkedal	17	19	18	24	18	17
Sotenäs	13	14	13	12	15	12
Lysekil	27	18	16	18	16	19

God hälsa, procent hälsa, procent

År	2015		2011		2007	
	Arbetare	Tjänstemän	Arbetare	Tjänstemän	Arbetare	Tjänstemän
Västra Götaland	67	77	65	77	64	75
Tanum	65	75	69	80	56	71
Strömstad	68	77	65	76	70	75
Munkedal	66	69	62	69	58	69
Sotenäs	69	74	64	73	58	77
Lysekil	71	71	65	73	62	73

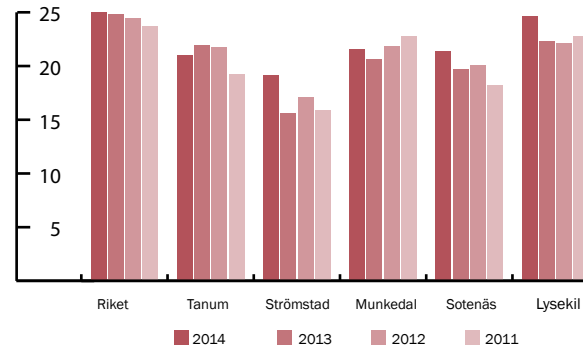
Källa: Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten

TRYGGA OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR

Föräldraledighet pappor

Pappornas procentuella uttag av föräldraledighetsdagar har minskat i Tanum under 2014. De övriga kommunerna har ökat. Strömstad är den kommun som har lägst uttag men också den som ökat mest 2014. Lysekil är den enda kommun som ligger upp mot rikets nivå. Om man tittar på fördelningen av mottagare av föräldraledigheten mellan mammor och pappor ser det bättre ut. I Tanum har 43 procent av papporna tagit ut något av föräldraledigheten. Strömstad ligger också här lägst med 38 procent. Övriga kommuner ligger på 45 procent vilket är i nivå med riket. Det är ändå anmärkningsvärt lite då två månader är lästa för pappor.

Uttag pappadagar i procent



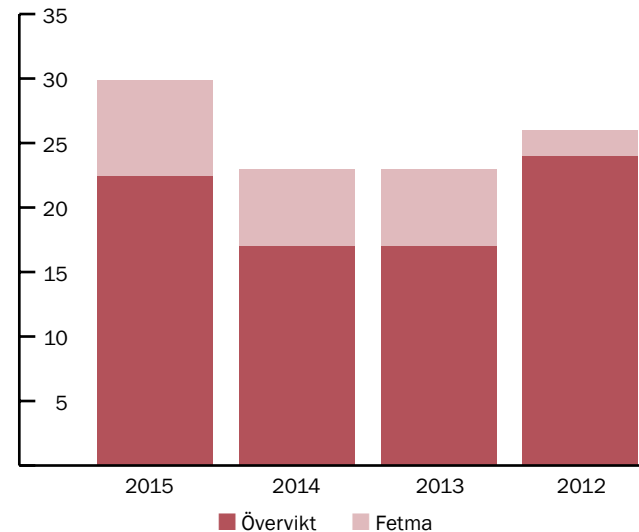
GODA LEVNADSVANOR

Övervikt hos barn och ungdomar

BMI (Body mass index) är det sätt som allmänt används för att räkna fram kroppsvikt i förhållande till längd och på så sätt kunna avgöra om man har övervikt eller undervikt. Som övervikt för barn som är tio år räknas BMI över 19,86 för flickor och 19,84 för pojkar, fetma BMI över 24,11 för flickor och 24,00 för pojkar. Det kan förekomma individuella variationer till exempel när barnet har en tidig fysisk utveckling, men måttet anses ändå relativt tillförlitligt.

I välfärdsbokslutet har övervikt och fetma i årskurs 4 redovisats sedan 2004. Den sammanlagda andelen överviktiga och feta 10-åringar varierar under åren men ligger i allmänhet mellan 20 och 30 procent. 2015 var 25 procent av 10-åringarna och 26 procent av 14-åringarna feta eller överviktiga. 2015 var det fler överviktiga flickor än pojkar i båda grupperna, 2014 var det tvärtom fler överviktiga pojkar. Andelen överviktiga och feta i årskurs 8 hade minskat från 2011 då eleverna gick i årskurs 4. Då var hela 31 procent överviktiga eller feta.

Övervikt och fetma årskurs 4, procent



Källa: Skolhälsovården i Tanums kommun, Folkhälsoinstitutet
www.fhi.se

TILLGÄNGLIGHET

Tanums kommun har antagit en handikapplan som gäller 2009–2018. Samtliga förvaltningar och bolag har medverkat i kommunens övergripande arbete med tillgänglighet enligt handikapplanen.

Tillgängligheten har förbättrats genom riktad och förbättrad information på hemsidan som bland annat har mobilanpassats. Ett antal e-tjänster finns nu på kommunens hemsida. E-tjänsterna ökar tillgängligheten.

Kommunen har ett avtal med Inläsningstjänst som gör att alla elever får tillgång till inläst material vilket framförallt gynnar de som har lässvårigheter men stärker inläring för alla genom fler studietekniker.

I alla kommunens skolor och förskolor finns likabehandlingsplaner, dessa uppdateras årligen.

Utbyte av trygghetslarm i ordinärt boende i hela kommunen har genomförts där teknikskifte skett från analoga till digitala larm.

Fortsatt satsning på seniorkort. Seniorkortet ger invånarna 75 år och äldre fria resor med kollektivtrafiken inom kommunen. Tillgänglighetsanpassningen av busshållplatsen vid Tanum Shoppingcenter är färdig.

DRIFTREDOVISNING

Belopp i tkr	BUDGET FÖR PERIODEN			REDOVISNING			BUDGETAVVIKELSE		
	INTÄKTER	KOSTNADER	NETTO	INTÄKTER	KOSTNADER	NETTO	INTÄKTER	KOSTNADER	NETTO
Kommunstyrelsen	25 333	-71 757	-46 424	30 707	-80 475	-49 769	5 374	-8 718	-3 345
Tekniska nämnden	154 622	-184 070	-29 448	160 238	-189 409	-29 171	5 616	-5 339	277
Miljö- och byggnadsnämnden	21 154	-26 031	-4 877	19 405	-25 934	-6 529	-1 749	97	-1 652
Barn- och utbildningsnämnden	32 340	-316 161	-283 821	42 271	-317 858	-275 587	9 931	-1 697	8 234
Omsorgsnämnden	134 145	-401 511	-267 366	157 376	-421 612	-264 235	23 231	-20 101	3 131
Kommunrevisionen		-839	-839		-688	-688		151	151
Summa nämndsverksamhet	367 594	-1 000 369	-632 775	409 997	-1 035 976	-625 979	42 403	-35 607	6 796
Pensionskostnader		-35 200	-35 200		-37 584	-37 584		-2 384	-2 384
Semesterskultsförändring o timvik dec					-3 648	-3 648		-3 648	-3 648
Kompletteringspension	24 200		24 200	25 358		25 358	1 158		1 158
Personalomkostnader	10 000		10 000	5 243	5 343	10 587	-4 757	5 343	587
Kapitalkostnad	73 015		73 015	72 953		72 953	-62		-62
Tomtförsäljning	6 800		6 800	4 158	-1 030	3 128	-2 642	-1 030	-3 672
Avskrivningar		-47 700	-47 700		-47 350	-47 350		350	350
Ränta VA kollektiv					-2 904	-2 904		-2 904	-2 904
Kommunstyrelsens förfogande		-250	-250					250	250
Övrigt	3 000	-750	2 250	1 031	-1 544	-513	-1 969	-794	-2 763
Summa verksamhet	484 609	-1 084 269	-599 660	518 740	-1 124 693	-605 954	34 131	-40 424	-6 294
Skatteintäkter och generella statsbidrag	625 800		625 800	622 743		622 743	-3 057		-3 057
Finansnetto		-13 300	-13 300	1 675	-12 457	-10 783	1 675	843	2 517
Summa efter finansiering	1 110 409	-1 097 569	12 840	1 143 157	-1 137 151	6 007	32 748	-39 582	-6 833
Extraordinära poster									
Total	1 110 409	-1 097 569	12 840	1 143 157	-1 137 151	6 007	32 748	-39 582	-6 833

Kommunens resultat uppgår till 6,0 mkr vilket är ett budgetunderskott med 6,0 mkr. Nämndernas samlade resultat är däremot ett överskott mot budget som uppgår till 6,8 mkr. Jämfört med 2014 har nämndernas nettokostnader ökat med 18,0 mkr, 3,1 procent. Det är främst barn- och utbildningsnämnden, 8,2 mkr, samt omsorgsnämnden, 3,1 mkr, som redovisar överskott i bokslut 2015. Tekniska nämnden gör ett marginellt överskott på 0,3 mkr. Kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden redovisar planerade underskott som finansieras av tidigare års överskott. Pensionskostnaderna ger ett underskott på 2,4 mkr som främst förklaras av ökad personalvolym. Semesterlöneskullen ökar och ger ett underskott på 3,6 mkr. Tomtförsäljningen ger ett budgetunderskott på 3,7 mkr till följd av minskad efterfrågan. Räntenettot blev 2,5 mkr bättre än budgeterat beroende

på lägre räntor än budgeterat. Skatteintäkter och statsbidrag redovisar ett underskott på 3,0 mkr.

Kommunen har uppvisat positiva resultat under hela 2000-talet och därmed även klarat balanskravet. Resultatet är dock inte tillräckligt för att uppnå det ekonomiska mål som kommunfullmäktige fastställt. De främsta orsakerna är något sämre skatteintäkter än förväntat, svagare tomtförsäljning, ökad semesterlöneskuld samt ökade pensionskostnader. Positivt är dock att nämndernas verksamhet har en budget i balans.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott mot budget på 3,3 mkr. Underskottet beror främst på att kommunstyrelsen disponerat medel ur sitt balanserade överskott för att finansiera

utbyggnad av bredband, det fortsatta arbetet med översiktsplanering samt utbetalning av tidigare beslutade projektmedel till Skraddö rastplats.

Räddningstjänst och kommunledning redovisar överskott medan framförallt serviceenheter och turism redovisar underskott mot budget. Övriga verksamhetsområden redovisar endast mindre avvikelser mot budget.

Nämndens preliminära balanserade resultat den 31 december 2015 uppgår till 2,3 mkr

TEKNISKA NÄMNDEN

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamheter redovisar i stort sett ett nollresultat men både intäkter och kostnader är högre än budget. Budgetavvikelseberor på intäkter och

kostnader för Sparvallen, hyresintäkter och kostnader för externt inhyrd förvaltningslokal, bidrag (löne- och lovabidrag), kostnader för framtagande av underhållsplan för fastighetsbeståndet och uttag av sparade semesterdagar. VA-verksamheten redovisar ett överskott på 2,6 mkr som sätts av till resultatfond och finansiering av tidigare års underskott. Överskottet beror på högre bruksintäkter medan kostnaderna följer budget. Från och med 2015 är kommunen delägare i ett vindkraftverk tillsammans med Tanums Bostäder AB och RAMBO. Vindkraftverket redovisar ett överskott med 0,1 mkr. Nämndens preliminära balanserade resultat den 31 december 2015 uppgår till 9,2 mkr.

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Förvaltningen som helhet redovisar ett underskott mot tilldelad ram med 1,7 mkr. Nämnden budgeterade ett underskott på 1,5 mkr för att ianspråka en del av tidigare års överskott för att finansiera arbete med va-grupp, inventering enskilda avlopp, skanning bygglovsarkivet och kulturhistorisk bebyggelseinventering. Intäkter och kostnader är lägre än budget. Detta förklaras främst av personalbrist som sänker kostnaderna men även minskar intäkterna. Nämndens preliminära balanserade resultat den 31 december 2015 uppgår till 0,5 mkr.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

För 2015 redovisar nämnden ett positivt resultat mot budget med 8,2 mkr. Ökade resurser i kompletteringsbudget, statsbidrag och bidrag från migrationsverket har gett stora överskott då det under hösten dels varit svårt att rekrytera personal dels att bidragen kom sent in på terminen. Arbetsmarknadsnheten redovisar negativa resultat då finansieringsgraden för deltagarna successivt under åren har blivit lägre. Kultur och fritid redovisar också underskott dels genom något för stor personalvolym dels genom underskott i finansieringen av Sparvallen. Nämndens kostnader har ökat med 6,8 mkr, 2,2 procent. Personalkostnaderna ökar med 3,8 procent, en relativt låg kostnadsökning som bland annat orsakas av fortsatt minskning av elevantalet inom gymnasiet samt en låg kostnadsökning för köp av utbildningsplatser utanför kommunen. Nämndens preliminära balanserade resultat den 31 december 2015 uppgår till 5,8 mkr.

OMSORGSNÄMNDEN

Omsorgsnämnden visar ett överskott med 3,1 mkr för 2015. Individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott med totalt 4,9 mkr. De mest framträdande delarna i underskottet är försörjningsstöd med 2,2 mkr samt placeringskostnader för barn och vuxna med 1,9 mkr.

Flyktingverksamheten uppvisar ett överskott med 6,2 mkr. Överskottet beror på att kommunen haft avtalade platser avseende permanent uppehållstillstånd som varit tomma. På grund av flyktingtillströmningen av ensamkommande asylsökande barn har inte utredningar kunnat fortgå hos Migrationsverket från asyl till permanent uppehållstillstånd i den takt som förväntats. Det kraftigt ökade asylmottagandet har medfört ökade intäkter. Då boendebehovet har ordnats delvis genom det egna boendebeståndet, har kostnaderna varit lägre i förhållande till intäkterna.

I äldreomsorgen finns ett underskott inom hemtjänst med totalt 3,4 mkr, då behoven av insatser har ökat i jämförelse med föregående år. Åtgärder för att öka effektiviteten inom hemtjänst har skett där nytt arbetssätt, ny organisation och nytt tekniskt stöd har införts men inte fått full genomslagskraft under året.

Hälso- och sjukvård har totalt ett överskott med 0,8 mkr, vilket bland annat beror på överskott avseende arbetstekniska hjälpmedel, bostadsanpassningsbidrag, anhörigstöd samt kommunrehabilitering som har varit mindre kostnadskrävande.

Funktionshinderverksamheten uppvisar totalt sett ett underskott med cirka 1 mkr, de stora delarna består av underskott inom korttidsboendet och underskott för köp av plats inom psykiatri. Underskottet beror även på högre kostnader inom personlig assistans samt inom två av gruppboendena.

Nämndens preliminära balanserade resultat den 31 december 2015 uppgår till 2,0 mkr.

REVISION

Kommunrevisionen redovisar ett överskott mot budget med 0,2 mkr. Under året har kommunrevisionen genomfört löpande granskningar av räkenskaper och verksamhet. Granskning har vidare skett av delårsrapporter och årsredovisning utifrån god redovisningssed och bestämmelserna om god ekonomisk hushållning. Den granskning som gjorts utifrån risk- och väsentlig-

hetsanalys för 2015 är flyktingverksamheten inom omsorgsverksamheten, strategisk planering av långsiktig finansiering och VA-försörjning samt kompetensförsörjning. Revisorerna har genom uppföljningsmöten och på annat sätt granskat nämndernas verksamhet. Kommunrevisionens balanserade resultat uppgår till 1,3 mkr.

FRAMTID

För budget 2016 sänks resultatet tillfälligt till 6 mkr exklusive reavinster. Detta görs framförallt på grund av ökade verksamhetskostnader till följd av volymökningar inom främst omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden. Resultatet innebär att kommunen lever upp till balanskravet men når inte upp till det ekonomiska målet på två procent av skatteintäkter och statsbidrag och uppfyller därmed inte bestämmelserna för god ekonomisk hushållning.

I budgeten för 2016 finns investeringar upptagna med 130 mkr. Totalt för perioden 2016-2018 uppgår investeringsvolymen till cirka 370 mkr varav 178 mkr avser VA-verksamhet och 36 mkr en tillbyggnad av Tanumskolans mellanstadiedel.

För att finansiera de investeringar som finns upptagna i den ekonomiska planen för 2016-2018 behövs en upplåning med cirka 145 mkr. Av VA-investeringarna finansieras cirka 55 mkr genom anslutningsavgifter.

På sikt är det viktigt att kunna internfinansiera investeringsverksamheten för att inte ökade räntekostnader ska ta en för stor del av det tillgängliga verksamhetsutrymmet i anspråk. En hög upplåning innebär också en exponering vid framtida räntehöjningar.

SAMMANSTÄLLNINGAR VERKSAMHETSOMRÅDEN

Belopp i tkr

KOMMUNSTYRELSEN

	KOMMUNSTYRELSEN			KOMMUNLEDNING			SERVICE			KOLLEKTIVTRAFIK		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	30 707	33 304	26 774	4 912	4 684	4 066	10 733	11 546	11 464	5	39	-
Kostnader	-80 476	-78 802	-65 954	-24 560	-24 194	-21 674	-19 740	-16 715	-15 651	-35	-85	-
Resultat	-49 770	-45 498	-39 180	-19 648	-19 510	-17 608	-9 008	-5 169	-4 187	-30	-46	-
Kommunbidrag	46 425	45 201	40 999	19 757	19 408	16 984	8 513	5 032	4 634	100	46	-
Förändring eget kapital	-3 345	-297	1 819	109	-102	-624	-495	-137	447	70	0	-
Justering		1200										
Balanserat resultat	2 264*	5 609	4 706									

TEKNISKA NÄMNDEN

	TEKNISKA NÄMNDEN			ADMINISTRATION			ENERGI			STAD		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	160 238	153 562	148 565	5 219	4 700	6 064	559	698	606	10 115	9 162	9 081
Kostnader	-122 434	-112 771	-110 265	-6 050	-5 541	-5 969	-559	-698	-606	-10 115	-9 162	-9 081
Kapitalkostnader	-66 976	-65 146	-59 869	-85	0	-47				0	0	0
Resultat	-29 171	-24 355	-21 569	-916	-841	48	0	0	0	0	0	0
Kommunbidrag	29 448	26 766	24 171	875	1392	700	0	0	0	0	0	0
Förändring eget kapital	277	2 411	2 602	-41	551	748	0	0	0	0	0	0
Justering - avsatt till målning 2015	-2 000											
Balanserat resultat skattefinansierad verksamhet	7 018*	8 741	6 162									
VA resultatfond	2 216	-428	-260									

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

	MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN			ADMINISTRATION			FYSISK PLANERING			BYGGLOV		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	19 405	18 268	14 542	1 635	1 646	443	3 160	2 522	2 053	7 239	6 510	4 838
Kostnader	-25 934	-23 076	-18 765	-3 469	-2 945	-1 196	-4 282	-3 674	-3 184	-8 205	-5 886	-5 605
Resultat	-6 529	-4 808	-4 223	-1 834	-1 299	-753	-1 122	-1 152	-1 131	-966	624	-494
Kommunbidrag	4 877	5 085	3 716	1264	1218	449	743	740	509	673	937	789
Förändring eget kapital	-1 652	277	-507	-570	-81	-304	-379	-412	-622	-293	1 561	295
Justering												
Balanserat resultat	494*	2 146	1 869									

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

	BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN			ADMINISTRATION			BARNOMSORG			GRUNDSKOLA		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	42 271	38 195	35 103	0	124	-165	12 535	12 489	11 523	7 468	4 076	2 794
Kostnader	-317 859	-311 016	-307 045	-6 302	-6 298	-5 664	-87 396	-84 043	-83 357	-117 876	-111 595	-111 978
Resultat	-275 587	-272 821	-271 942	-6 302	-6 174	-5 829	-74 861	-71 554	-71 834	-110 408	-107 519	-109 183
Kommunbidrag	283 821	271 342	265 123	6 823	6 941	6 514	76 521	70 474	71 970	113 989	110 116	105 844
Förändring eget kapital	8 234	-1 479	-6 819	521	767	685	1 660	-1 080	136	3 581	2 597	-3 339
Justering	-500											
Balanserat resultat	5 805*	-1 928	-449									

	KULTUR			FRITIDSVERKSAMHETEN		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	771	268	496	552	486	354
Kostnader	-3 457	-3 315	-2 955	-7 445	-9 500	-7 204
Resultat	-2 686	-3 047	-2 459	-6 893	-9 014	-6 850
Kommunbidrag	2 770	2 646	2 557	6 438	9 122	6 854
Förändring eget kapital	84	-401	98	-455	108	4

OMSORGSNÄMNDEN

	OMSORGSNÄMNDEN			ADMINISTRATION, NÄMND OCH MAS			INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG			FUNKTIONSHINDER		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter	157 376	136 979	120 487	2 037	1 525	1 576	2 561	2 167	1 738	20 652	20 115	17 849
Kostnader	-421 611	-391 754	-368 290	-10 028	-10 346	-9 460	-35 970	-33 944	-30 439	-78 779	-70 422	-63 895
Resultat	-264 235	-255 748	-247 803	-7 991	-8 821	-7 884	-33 409	-31 777	-28 701	-58 127	-50 307	-46 046
Kommunbidrag	267 366	256 081	245 262	10 235	10 639	10 226	28 431	27 206	26 836	57 149	50 962	46 860
Förändring eget kapital	3 131	333	-2 541	2 244	1 818	2 342	-4 978	-4 571	-1 865	-978	655	814
Justering	-128	-298										
Balanserat resultat	2 042*	-960	-995*									

*Beslut om eventuella justeringar och fastställande av balanserade resultat tas av kommunfullmäktige den 11 maj.

SAMMANSTÄLLNINGAR VERKSAMHETSOMRÅDEN

NÄRINGSLIV			CIVILA FÖRSVARET			KOMMUNGEMENSAM VERKSAMHET			RÄDDNINGSTJÄNST			TURISM			HAMN		
2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
229	258	-	150	150	150	10 344	6 398	6 889	1 286	7 185	1 333	732	728	717	2 317	2 316	2 155
-1 829	-1 815	-1 430	-188	-219	-262	-16 831	-12 653	-9 965	-13 523	-19 371	-13 515	-1 355	-1 285	-1 105	-2 416	-2 465	-2 352
-1 600	-1 557	-1 430	-38	-69	-112	-6 486	-6 255	-3 076	-12 238	-12 186	-12 182	-623	-557	-388	-99	-149	-197
1 500	1 600	1 600	-	-	-	3 715	6 387	5 325	12 440	12 353	12 098	400	350	300	0	25	58
-100	43	170	-38	-69	-112	-2 771	132	2 249	202	167	-84	-223	-207	-88	-99	-124	-139

MARKFÖRVALTNING			GATOR OCH TRAFIK			FASTIGHETSFÖRVALTNING			VATTEN OCH AVLOPP			KART OCH MÅT			VINDKRAFT	
2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014
3 099	2 629	2 752	1 089	957	1 053	77 876	79 353	79 732	58 383	54 688	48 730	1 688	1 258	547	2 209	
-2 735	-2 461	-2 563	-5 549	-6 447	-5 265	-64 307	-59 868	-61 225	-29 602	-27 341	-24 465	-1 981	-1 180	-922	-821	
-1 782	-1 636	-1 456	-6 247	-5 140	-4 715	-28 661	-30 764	-29 117	-28 781	-27 515	-24 525	-50	-46	-9	-1 315	
-1 418	-1 468	-1 267	-10 707	-10 630	-8 927	-15 092	-11 279	-10 610	0	-168	-260	-343	32	-384	73	0
1 796	1 650	1 305	10 857	10 775	9 480	14 857	12 925	12 494	0	0		300	24	23		0
378	183	38	150	145	553	-235	1 646	1 884	0	-168	-260	-43	56	-361	73	0
									2 644	-168	-316					
									2 216	-428	-260					

MILJÖVERKSAMHET		
2015	2014	2013
6 622	7 590	6 359
-9 294	-10 571	-8 204
-2 672	-2 981	-1 845
2 197	2 190	1 969
-475	-791	124

SÄRSKOLA			ARBETSMARKNADSENHET			GYMNASIESKOLA			VUXENUTBILDNING			MUSIKSKOLA			BIBLIOTEK		
2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
1 713	2 092	2 229	10 588	10 680	10 127	5 300	4 586	4 189	1 384	2 138	2 139	840	473	397	1 121	785	1 020
-12 746	-12 278	-11 885	-15 351	-15 713	-15 265	-47 153	-49 107	-51 163	-9 105	-9 317	-7 849	-3 587	-3 079	-3 085	-7 442	-6 772	-6 640
-11 033	-10 186	-9 656	-4 763	-5 033	-5 138	-41 853	-44 521	-46 974	-7 721	-7 180	-5 710	-2 747	-2 606	-2 688	-6 320	-5 987	-5 620
10 431	10 584	9 112	4 268	4 510	3 954	45 879	41 555	44 464	8 134	5 919	5 719	2 537	2 403	2 381	6 030	5 773	5 753
-602	398	-544	-495	-523	-1 184	4 026	-2 966	-2 510	413	-1 261	9	-210	-203	-307	-290	-214	133

ÄLDREOMSORG			KOSTENHETEN			FLYKTINGVERKSAMHETEN		
2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
66 237	64 156	63 960	24 914	24 189	22 825	40 975	24 828	12 540
-237 293	-232 859	-230 814	-24 739	-24 416	-22 582	-34 802	-20 741	-11 102
-171 056	-168 703	-166 854	175	-227	243	6 173	4087	1438
171 551	167 274	161 340	-	-	-	0	0	0
495	-1 429	-5 514	175	-227	243	6 173	4087	1438

REVISION

	2015	2014	2013
Intäkter	-	-	-
Kostnader	-688	-767	-538
Resultat	-688	-767	-538
Kommunbidrag	839	828	669
Förändring eget kapital	151	61	131
Justering			
Balanserat resultat	1 243*	1 092	1031

TIOÅRSÖVERSIKT

I tioårsöversikten redovisas kommunens ekonomiska ställning och utveckling över en tioårsperiod. Siffermaterialet är justerat utifrån förändringar i organisation och redovisningsprinciper för att underlätta jämförelser. Materialet presenteras dels i form av resultat- och balansräkningar och dels i form av några viktiga nyckeltal.

Kommunen har redovisat positiva resultat och klarat balanskravet varje år den senaste tioårsperioden. För 2014 och 2015 har kommunen inte levt upp till det finansiella målet, ett resultat på två procent av skatteintäkter och statsbidrag. Dessförinnan har resultaten sedan 2005 legat på en sådan nivå att kommunen uppfyllt målen för god ekonomisk hushållning. Resultaten förklaras framförallt av kraftigt ökade skatteintäkter och statsbidrag samt sänkta räntekostnader. Intäktsökningarna de senaste åren har skapat utrymme för förhållandevis stora kostnadsökningar. Ökat flyktingmottagande de senaste två åren är en förklaring till intäkt- och kostnadsökningen. Verksamhetsresultat som andel av skatteintäkter och statsbidrag har ökat fyra år i rad, från 91,7 procent till 97,3 procent.

I balansräkningen framgår att anläggningstillgångarna ökat med cirka 371 mkr under perioden 2006-2015 medan det egna kapitalet ökat med 117 mkr under samma period. Detta innebär att kommunen har fått öka sin länefinansiering det senaste året.

Investeringsvolymen uppgår under perioden till 776 mkr. Stora investeringar de senaste åren försämrar dock soliditeten med 6,8 procentenheter sedan 2010. Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden har dock ökat från 9,8 procent till 10,8 procent under samma period. De goda resultaten i kombination med relativt låga investeringsvolymen gjorde att låneskulden kunde amorteras med nära 40 mkr fram till och med 2007. Den ökade investeringsvolymen sedan 2008 innebär att låneskulden ökar med 321 mkr till totalt 507 mkr. Detta är den högsta lånevolymen under tioårsperioden. Investeringar i VA-anläggningar är den främsta förklaringen till den ökade lånevolymen.

I nyckeltalssammanställningen framgår att utdebiteringen sänkts med 43 öre, från 21,99 till 21,56 kronor och invånarantalet ökar med 203 personer till 12 455 jämfört med för tio år sedan. Tanums kommun har den lägsta utdebiteringen bland de nordbohuslänska kommunerna men ligger över genomsnittet i Västra Götaland.

Belopp i tkr	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING			
Verksamhetens intäkter	239 347	218 939	192 794
Verksamhetens kostnader	-797 695	-760 971	-708 461
Avskrivningar	-47 309	-45 580	-43 152
Verksamhetsresultat	-605 657	-587 612	-558 819
Skatteintäkter och generella statsbidrag	622 743	607 145	578 918
Finansnetto	-11 079	-10 402	-11 057
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	6 007	9 131	9 041
Årets resultat	6 007	9 131	9 041
BALANSRÄKNING			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	911 142	856 637	821 504
Fordringar	87 215	91 163	93 746
Förråd	5 898	6 774	231
Likviditet	28 908	22 948	39 159
Summa omsättningstillgångar	122 021	120 885	133 136
Summa tillgångar	1 033 163	977 522	954 640
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	360 389	360 662	350 030
varav Resultatutjämningsreserv (RUR)	15 000	15 000	-
Justering	1 306	-9 403	1 590
Årets resultat	6 007	9 131	9 041
Summa eget kapital	367 702	360 389	360 662
Avsättningar	14 844	33 309	32 193
SKULDER			
Långfristiga skulder	506 686	455 679	445 783
Kortfristiga skulder	143 931	128 144	116 002
Summa skulder	650 617	583 823	561 785
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 033 163	977 522	954 640
NYCKELTAL:			
Verksamhetsresultat/skatteintäkter	97,3%	96,8%	96,5%
Soliditet	35,6%	36,9%	37,8%
Soliditet inkl pensionsförpliktelser	10,8%	10,1%	9,8%
Bruttoinvesteringar, tkr	94 604	97 941	55 454
Antal invånare	12 455	12 346	12 303
Utdebitering, kr	21,56	21,56	21,56

TIOÅRSÖVERSIKT

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
RESULTATRÄKNING							
Verksamhetens intäkter	207 746	164 983	176 868	169 751	155 921	148 914	162 619
Verksamhetens kostnader	-678 686	-676 135	-668 415	-640 443	-624 316	-593 711	-579 358
Avskrivningar	-40 620	-34 065	-32 493	-31 114	-29 666	-29 569	-31 006
Verksamhetsresultat	-511 560	-545 217	-524 041	-501 806	-498 061	-474 366	-447 745
Skatteintäkter och generella statsbidrag	558 066	559 294	543 859	522 760	516 216	498 165	477 973
Finansnetto	-8 997	-4 076	-3 400	-4 702	-6 025	-6 980	-7 844
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	37 510	10 001	16 418	16 252	12 130	16 819	22 384
Årets resultat	37 510	10 001	16 418	16 252	12 130	16 819	22 384
BALANSRÄKNING							
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar	808 276	760 251	627 732	597 140	574 922	538 023	539 976
Fordringar	79 443	65 853	72 728	55 055	34 818	30 148	30 545
Förråd	745	282	628	704	639	693	872
Likviditet	35 885	26	11 478	38 919	35 192	26 464	34 325
Summa omsättningstillgångar	116 073	66 161	84 834	94 678	70 649	57 306	65 742
Summa tillgångar	924 350	826 412	712 566	691 818	645 571	595 328	605 718
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER							
Eget kapital	311 958	301 950	296 043	279 775	267 627	250 797	228 405
varav Resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-	-	-	-	-
Justering	562	7	-10 511	15	17	11	8
Årets resultat	37 510	10 001	16 418	16 253	12 130	16 819	22 384
Summa eget kapital	350 030	311 958	301 950	296 043	279 775	267 627	250 797
Avsättningar	36 106	38 588	38 805	39 253	37 448	35 709	30 928
SKULDER							
Långfristiga skulder	430 955	356 007	241 118	226 854	215 443	185 524	225 881
Kortfristiga skulder	107 259	119 859	130 692	129 667	112 905	106 468	98 112
Summa skulder	538 213	475 866	371 810	356 521	328 348	291 993	323 993
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	924 350	826 412	712 566	691 818	645 571	595 328	605 718
NYCKELTAL:							
Verksamhetsresultat/skatteintäkter	91,7%	97,5%	96,4%	96,0%	96,5%	95,2%	93,7%
Soliditet	37,9%	37,7%	42,4%	42,8%	43,3%	45,0%	41,4%
Soliditet inkl pensionsförpliktelser	10,5%	6,9%	9,8%	7,5%	6,5%	5,2%	8,2%
Bruttoinvesteringar, tkr	94 407	170 216	61 978	62 978	68 463	33 813	36 279
Antal invånare	12 270	12 320	12 370	12 253	12 271	12 246	12 253
Utdebitering, kr	21,56	21,99	21,99	21,99	21,99	21,99	21,99

PRESENTATION AV KOMMUNSTYRELSEN

*Kommunstyrelsens
sammansättning
avser mandatperioden
1 januari 2015 – 31 december 2018.*



**Lennart
Larson (M)**

Byggkonsult, född 1954, Bullaren, ledamot i kommunstyrelsen sedan 1999. Tidigare ledamot i kommunstyrelsen 1992-1994.



**Karl-Erik
Hansson (C)**

Lantbrukare, född 1952, Lur, ledamot i kommunstyrelsen sedan 1999. Även ledamot i miljö- och byggnadsnämnden. Tidigare ordförande i miljö- och byggnadsnämnden.



**Liselotte
Broberg (M)**

Säljare, född 1966, Grebbestad, ledamot i kommunstyrelsen sedan 2011, ordförande i kommunstyrelsen från och med 2015.



**Paul
Carlsson (L)**

Lärare, född 1956, Tanumshede, ledamot i kommunstyrelsen sedan 2011. Även ordförande i barn- och utbildningsnämnden sedan 2013.



**Magnus
Roessner (S)**

Elektriker, född 1977, Tanumshede, ledamot i kommunstyrelsen från och med 2015. Även ledamot i barn- och utbildningsnämnden.



**Roger
Wallentin (C)**

Jordbrukare, född 1960, Bullaren, ledamot i kommunstyrelsen från och med 2011. Även ordförande i omsorgsnämnden sedan 2007.



**Benny
Svensson (L)**

Kyrkvaktmästare, född 1957, Grebbestad, ledamot i kommunstyrelsen från och med 2015. Även ledamot i tekniska nämnden.



**Ingrid
Almqvist (S)**

Habiliteringspersonal, född 1957, Fjällbacka, ledamot i kommunstyrelsen från och med 2015.



**Louise
Thunström (S)**

Arbetsmarknadssamordnare, född 1973, Havstensund, ledamot i kommunstyrelsen från och med 2014. Även ledamot i omsorgsnämnden.



**Clas-Åke
Sörkvist (C)**

Polis, född 1947, Hamburgsund, ledamot i kommunstyrelsen sedan 1990. Tidigare ordförande i kommunstyrelsen.



**Håkan
Elg (MP)**

Lärare, född 1958, Rabbalshede, ledamot i kommunstyrelsen sedan 2016. Även ledamot i omsorgsnämnden.

BESLUT

Kommunstyrelsen överlämnar genom bokslut och sammanställd årsredovisning sin redovisning för 2015 till kommunfullmäktige.

Med anledning av årsredovisningen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- att nämndernas balanserade överskott överförs i ny räkning år 2016,
- att fastställa resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse för år 2015,
- att uppdra till kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden att göra en utvärdering av modellen för prestationsanslag, utvärderingen ska redovisas i samband med behandlingen av bokslut 2016.

Liselotte Broberg
Kommunstyrelsens ordförande

Karl-Erik Hansson
Ledamot i kommunstyrelsen

Paul Carlsson
Ledamot i kommunstyrelsen

Louise Thunström
Ledamot i kommunstyrelsen

Benny Svensson
Ledamot i kommunstyrelsen

Håkan Elg
Ledamot i kommunstyrelsen

Ingrid Almqvist
Ledamot i kommunstyrelsen

Lennart Larson
Ledamot i kommunstyrelsen

Magnus Roessner
Ledamot i kommunstyrelsen

Clas Åke Sörkvist
Ledamot i kommunstyrelsen

Roger Wallentin
Ledamot i kommunstyrelsen

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2015

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Enligt kommunallagen ska det finnas en uppföljning av målen som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunen har på ett tydligt sätt definierat vilka mål som ska följas upp avseende god ekonomisk hushållning. Uppföljning och analys i årsredovisningen har gjorts utifrån mål och definitioner som antagits av fullmäktige i budget 2016, men inte för 2015. Balanskravet är uppfyllt men det finansiella målet bedöms inte vara uppfyllt. Utav de nio prioriterade verksamhetsmålen anses fem vara uppfyllda och fyra delvis uppfyllda.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Tanums kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, övriga nämnder och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att kommunen stärkt arbetet med uppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning. Kommunen bör utveckla

indikatorer kopplade till verksamhetsmålen samt tydligare fastställa vad som krävs för att ett mål ska anses vara uppfyllt.

Tanums kommun uppnår inte god ekonomisk hushållning när det gäller det finansiella perspektivet medan kommunen uppnår det verksamhetsmässiga perspektivet av god ekonomisk hushållning. För att sammantaget uppnå god ekonomisk hushållning krävs att båda perspektiven av god ekonomisk hushållning är uppfyllda vilket innebär att kommunen inte uppnår god ekonomisk hushållning 2015.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2015.

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.

Bilaga: Redogörelse för revisionen år 2015

Tanums kommun den 22 april 2016

Jan Qvillby
Ordförande

Anita Älgemom
Vice ordförande

Bertil Engdahl

Per Danielsson

Johan Ulriksson

KOMMUNENS ORGANISATION

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige är den högsta beslutande instansen i Tanums kommun. I fullmäktige finns 41 ledamöter och 25 ersättare som väljs direkt av väljarna i allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige leds av ett presidium som består av ordförande Rune Hermansson (c), 1:e vice ordförande Claes G Hansson (m) och 2:e vice ordförande Ronny Larsson (s).

Mandat i kommunfullmäktige

(1 november 2014 – 31 oktober 2018)

Moderaterna	9
Centerpartiet	9
Liberalerna	5
Kristdemokraterna	1
Socialdemokraterna	9
Miljöpartiet de gröna	3
Vänsterpartiet	2
Sverigedemokraterna	3

POLITISK MAJORITET

Centerpartiet, liberalerna, moderaterna och kristdemokraterna samarbetar och utgör den styrande majoriteten. Dessa partier har tillsammans 24 av kommunfullmäktiges 41 mandat.

Majoriteten innehar samtliga ordförandeposter i fullmäktige, nämnder och styrelser. Moderaterna innehar posten som kommunstyrelsens ordförande/kommunalråd.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

KOMMUNALA NÄMNDER

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilket ansvarsområde varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt och

det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.



KONCERNEN TANUMS KOMMUN

Förutom kommunen omfattar "koncernen" följande bolag:

TANUMS BOSTÄDER AB

Tanums Bostäder AB bildades 1995 då merparten av de fastigheter som ägdes av Stiftelsen Tanums Bostäder överfördes till Tanums Bostäder AB. Bolaget som är helägt av Tanums kommun ska äga, förvalta och hyra ut bostäder och fastigheter i Tanums kommun. Tanums Bostäder har totalt 630 lägenheter i Tanumshede, Fjällbacka, Grebbestad och Östad.

TANUMS HAMNAR AB

Bolaget, som är helägt av Tanums kommun, bildades 2006 för att från och med 2007 sköta kommunens hamn- och turismfrågor. Bolaget har tecknat ett förvaltningsavtal med Tanums kommun i vilket verksamhetsuppdraget preciseras.

Från och med 2011 är Tanums Hamnar AB ett renodlat hamnbolag då turismfrågorna överförts till Tanum Turist ekonomiska förening.

RAMBO AB

Regional avfallsanläggning i Mellersta Bohuslän AB (RAMBO) är ett kommunalt avfallsbolag som ägs gemensamt av Lysekils, Sotenäs, Tanums och Munkedals kommuner. Bolaget bildades 1981. Tanums kommun gick in som ägare 2002. Tanums ägarandel uppgår till 20 procent.

RAMBO AB har uppdrag att skapa en långsiktig hållbar och miljöriktig avfallshantering. Målsättningen är att minimera och begränsa mängden avfall samt återvinna och återanvända avfall från företag och invånare i RAMBO-regionen så långt det är möjligt.

TANUMS BOSTÄDER AB

Belopp i tkr	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING			
Intäkter	45 216	44 610	41 689
Fastighetsförsäljningar	240	5 182	
Kostnader	-29 516	-28 231	-28 125
Av- och nedskrivningar	-6 619	-10 875	-5 609
Rörelseresultat	9 321	10 687	7 955
Finansiella poster	-8 577	-8 503	-7 366
Resultat före skatt och dispositioner	744	2 184	589
Bokslutsdispositioner och skatt	-155	-1 584	-248
Resultat	589	600	341
Låneskuld	295 000	275 000	235 000
Investeringar	34 403	66 890	51 710
Soliditet, procent	10,0	10,0	11,0

Tanums Bostäder AB är ett av Tanums kommun helägt bostadsbolag. Bolagets uppdrag är att tillhandahålla bra bostäder för helårsboende i attraktiva lägen och till rimliga priser för alla grupper av invånare i Tanum.

Bolaget har 630 lägenheter. Byggnation av 26 nya lägenheter i Fjällbacka färdigställdes under 2014. Planering pågår som ger möjlighet att bygga ytterligare cirka 500 lägenheter i främst Tanumshede och Grebbestad.

Ombyggnation och renovering av 60 lägenheter i Tanumshede påbörjades under våren 2014. Ombyggnationen slutförs under 2016.

Efterfrågan på bostäder är fortsatt stark. Samtliga lägenheter har varit uthyrda under hela året.

ÖVERSKOTT FÖR FJORTONDE ÅRET I FÖLJD

Årets resultat uppgår till 589 tkr efter skatt och bokslutsdispositioner. Resultatet förklaras främst av fortsatt god uthyrning och lägre kostnader för drift och underhåll än budgeterat. De finansiella kostnaderna är i stort oförändrade jämfört med 2014. Årets resultat är i stort sett likt resultatet för föregående år. Det är fjortonde året i följd som Tanums Bostäder AB redovisar vinst. Under perioden 2002-2015 uppgår den samlade vinsten till cirka 19 000 tkr.

INVESTERINGAR

Årets investeringar uppgår till 34 403 tkr, merparten av investeringarna avser om- och nybyggnation av bostäder samt köp av markområde. För att finansiera investeringsverksamheten har nyupplåning skett med 20 000 tkr varvid låneskulden i bokslut 2015 uppgår till 295 000 tkr. Bolagets soliditet uppgår till 10,0 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Det egna kapitalet har genom årets resultat ökat med 589 tkr och uppgår i bokslut 2015 till 34 024 tkr.

VERKSAMHET

Arbete pågår med detaljplaner som kommer att möjliggöra byggnation av ytterligare cirka 500 lägenheter främst i Grebbestad och Tanumshede. Byggnation av 30 nya lägenheter i Tanumshede kommer att påbörjas under våren 2016. Ytterligare en stor renovering av 66 lägenheter på Hedeskogsvägen i Tanumshede påbörjades i slutet av 2015 och beräknas vara färdig hösten 2016.

Bolaget förvärvade under året ett markområde med tio villatomter i Grebbestad. Bolaget har även förvärvat en fastighet som kommer att hyras ut till Tanums kommun som boende för ensamkommande flyktingbarn.

Ombyggnationen av 60 lägenheter på Bergsvägen i Tanumshede, påbörjades våren 2014 och kommer att slutföras under 2016.

Efterfrågan på bostäder i Tanum är fortsatt stor. Efterfrågan på nya lägenheter till höga hyror är dock inte lika stor. Den senaste tioårsperioden har i princip samtliga lägenheter varit uthyrda under hela året. Under 2015 har det i princip bara varit vakans i samband med omflyttningar.

Hyrorerna för 2015 höjdes med 1,0 procent medan hyreshöjningen för 2016 blir 0,5 procent.

Den kvalitetsmätning som genomfördes under 2015 visade att flertalet av hyresgästerna är nöjda med sitt boende hos Tanums Bostäder AB. Som sammanfattande omdöme om sitt boende gav hyresgästerna betyget 4,1, maxbetyg 5,0.

Den nya lagstiftningen för de allmännyttiga bostadsföretagen, som gäller sedan 2011, ställer krav på att verksamheten drivs enligt affärsmässiga principer.

MILJÖARBETE

Tanums Bostäder AB arbetar målmedvetet och långsiktigt för att minska bolagets belastning på miljön. Genom att ställa om uppvärmningssystem från olja till andra energislag och energibesparande åtgärder har bolagets oljeförbrukning kunnat minskas med nära 800 kubik per år.

De fastigheter som bolaget byggde 2011 i Grebbestad är så kallade passivhus. Passivhus innebär att fastigheternas energiförbrukning är mycket låg. Under 2011 har energideklarationer framtagits för samtliga fastigheter i beståndet.

Tillsammans med RAMBO AB och Tanums kommun har Tanums Bostäder byggt ett vindkraftverk som gör Tanums Bostäder självförsörjande på miljömässigt närproducerad el. Vindkraftverket invigdes och togs i bruk i februari 2015.

FRAMTID

Efterfrågan på lägenheter är fortsatt stor i Tanums kommun i och med att antalet arbetstillfällen och invånare ökar. Tanums Bostäder har de senaste åren klarat av att bygga nya hyresrätter, trots att de ekonomiska förutsättningarna för nyproduktion av hyresrätter varit hämmande. Målsättningen är att även i framtiden kunna nyproducera 10-20 hyresrätter varje år. Bolaget arbetar för närvarande med olika detaljplaner i Grebbestad, Tanumshede och Östad. Sammantaget möjliggör planarbetet nybyggnation av cirka 500 lägenheter.

De ekonomiska förutsättningarna att producera hyresrätter är fortsatt besvärlig. Det är viktigt att hyresrätten får samma förutsättningar som bostadsrätten och egenägda småhus har.

Tanums Bostäder har genomfört ombyggnation och renovering av merparten av de fastigheter som byggdes på 1960- och 70-talen. Det finns dock fortfarande drygt 50 lägenheter i Tanumshede, där en ombyggnation är nödvändig inom en tioårsperiod. En ombyggnad av 60 lägenheter slutförs under 2016.

De senaste årens hyreshöjningar har inte varit tillräckliga för att täcka bolagets kostnadsökningar. På sikt måste kostnadsökningarna kunna täckas genom hyreshöjningar om inte bolagets ekonomiska situation ska försämrats.

Det är nödvändigt att fortsätta arbetet med effektiviseringar för att sänka bolagets driftskostnader.

TANUMS HAMNAR AB

Belopp i tkr	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING			
Intäkter	13 417	13 460	13 155
Kostnader	-12 130	-11 853	-12 562
Avskrivningar	-991	-990	-875
Rörelseresultat	296	617	593
Finansiella poster	-2	-16	-22
Resultat före skatt och dispositioner	294	601	572
Bokslutsdispositioner och skatt	-223	-526	-501
Årets resultat	71	75	71
Investeringar	37	875	2 180
Soliditet, procent	54	50	48

Tanums Hamnar AB är ett kommunalägt hamnbolag som genom avtal förvaltar kommunens småbåtshamnar, gästhamnar och handelshamnar. Bolaget hyr även ut lokaler och arrenderar ut mark och vatten som har anknytning till hamnarna.

ÖVERSKOTT FÖR FEMTE ÅRET I FÖLJD

Årets resultat uppgår till 294 tkr före skatt och bokslutsdispositioner, vilket är cirka 300 tkr sämre än 2014 års resultat. Det försämrade resultatet förklaras främst av engångskostnader i samband med personalrekryteringar.

Totalt uppgår intäkterna till 13 417 tkr, vilket är oförändrat jämfört med 2014. Intäkterna från småbåts- och gästhamnar är den enskilt klart största intäktsposten. För året 2015 uppgick denna intäkt till 10 347 tkr. Intäkter från hyror och arrenden uppgick till 2 248 tkr.

Rörelsekostnader uppgår till totalt 12 130 tkr, en ökning med cirka 280 tkr jämfört med 2014.

SOLIDITET OCH INVESTERINGAR

Bolagets soliditet uppgår till 53 procent. Årets investeringsverksamhet uppgår till 37 tkr. Det egna kapitalet har genom årets resultat ökat med 71 tkr. Det egna kapitalet uppgår i bokslut 2015 till 5 866 tkr.

VERKSAMHET

Bolaget har gästhamnar på sju platser i Tanums kommun; Hamburgsund, Fjällbacka, Grebbestad, Havstensund, Kalvö, Sannäs och Resö. Anläggningarna är av varierande standard och storlek, alltifrån den naturhamnslika hamnen på Kalvö med tio platser och cirka 300 gästhamnsnätter per år, till Fjällbackas och Grebbestads anläggningar med cirka 180 platser per anläggning och cirka 5 500 gästhamnsnätter vardera.

Under 2015 har beläggningen i gästhamnarna varit något lägre än under 2014. Antalet gästhamnsnätter har uppgått till 15 500. De största gästhamnarna; Grebbestad, Fjällbacka, Hamburgsund och Resö, drivs av lokala entreprenörer medan övriga hamnar drivs av egen personal.

Bolaget har småbåtshamnar på nio platser; Spånslätt, Hamburgsund, Sälvik, Fjällbacka, Kämpersvik, Grebbestad, Edsvik, Havstensund och Resö.

Beläggningen är i princip hundra procentig på samtliga småbåtsbryggor. Andelen låneplatser har ökat jämfört med tidigare år, vilket innebär att fler tillfälligt avstått från att använda sin plats. Kön till båtplats är fortsatt mycket lång.

Antalet fasta småbåtsplatser uppgår till 1 775 stycken. Efterfrågan är mycket stor och cirka 800 personer står i kö. Bolaget arbetar ständigt med att försöka hitta nya lösningar i de befintliga hamnarna samt även att försöka utveckla helt nya hamnlägen i Tanums kommun.

Bolaget har fiskehamnar i Hamburgsund, Fjällbacka, Grebbestad, Havstensund och Resö.

Tanums kommun är en av landets största kommuner när det gäller fiske, nummer ett räknat efter antalet registrerade fiskebåtar och nummer tre räknat efter antalet licensierade yrkesfiskare.

Utöver fiskeriverksamheten finns även annan havsanknuten yrkesverksamhet i de större hamnarna i Hamburgsund, Edsvik, Fjällbacka, Grebbestad och Resö, till exempel dykföretag, kajakcenter och charterföretag.

Behovet av underhåll och investeringar av hamnanläggningarna som bolaget förvaltar är fortsatt mycket stora. Under det gångna året har bolaget åter gjort en hel del insatser när det gäller både underhåll och ombyggnader.

Bolaget har under 2015 fortsatt arbetet med att förbättra standard, service och säkerheten i hamnarna. Vaktmästarna har

gjort ett mycket fint arbete när det gäller det löpande underhållet och kanske än mer när det gäller arbetet med att förbättra säkerheten i hamnområdena.

Arbetet med att införa fler sugtömningsstationer har fortsatt och det har tillkommit en ny sugtömningsstation i Fjällbacka. I Fjällbacka har också Badholmspiren renoverats samt att nya flytstockar tillkommit på småbåtplatser. I Grebbestad har Jonsebryggan renoverats. Under året har det också renoverats i hyreslokalerna på Grebbestadbryggan.

FRAMTID

Hamnverksamheten i Tanums kommun utgör en viktig del i kommunens målsättning när det gäller att öka antalet besökare och invånare. För att bidra till detta har Tanums Hamnar AB ambitionen att ständigt leverera en bra produkt till våra besökare samt att fortsätta arbetet med att utveckla hamnverksamheten till det bättre.

När det gäller handels- och fiskekajerna, så är dessa i behov av stora underhållsåtgärder.

Under året har bland annat ett antal utredningar företagits när det gäller kvalitén på T-piren i Grebbestad.

Planarbetet pågår allt jämnt när det gäller Fjällbacka hamns framtida utseende. Tanums Hamnar AB kommer att fortsätta sitt arbete med att försöka skapa fler båtplatser längs kommunens kustremsa.

RAMBO AB

Belopp i tkr	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING			
Intäkter	158 123	152 427	155 547
Kostnader	-140 710	-141 991	-143 589
Avskrivningar	-10 257	-10 439	-10 968
Rörelseresultat	7 156	1 246	991
Finansiella poster	119	-27	244
Resultat före skatt och dispositioner	7 275	1 219	1 235
Bokslutsdispositioner	-956	-526	-298
Skatt	-1 475	-187	-383
Resultat	4 844	506	553
Investeringar	16 958	6 121	17 021
Soliditet, procent	58,0	55,0	60,1

RAMBO AB bildades 1981 och ägs gemensamt av de fyra kommunerna Lysekil, Munkedal, Sotenäs och Tanum. Tanums ägarandel uppgår till cirka 20 procent.

MÅLSÄTTNING

RAMBO verkar för ett långsiktigt hållbart samhälle med god resurshushållning. Detta görs genom att tillhandahålla avfalls- och återvinningslösningar samt miljötjänster till invånare och verksamheter i mellersta och norra Bohuslän. RAMBO ska erbjuda konkurrenskraftiga priser utan att göra avkall på kvalitet och leveranssäkerhet, allt utan att äventyra miljö och arbetsmiljö.

EKONOMI

Före bokslutsdispositioner och skatt uppgår årets resultat till 7 275 tkr, vilket är en förbättring med cirka 6 050 tkr jämfört med 2014 års resultat. Förbättringen beror bland annat på att bolagets transport- och insamlingsverksamhet, som de senaste åren redovisat betydande underskott, har avyttrats. Årets vinst har ökat det egna kapitalet som tillsammans med obeskattade reserver uppgår till 77 946 tkr. Bolaget har inga långfristiga lån. Soliditeten uppgår till 58 procent. Årets investeringsverksamhet uppgår till 16 958 tkr.

Det nya insamlingssystemet som införts i Lysekils kommun, tillsammans med en ny återvinningscentral som kommer att

byggas på Tyft i Tanums kommun och ytterligare investeringar inom bolaget, innebär en ökad investeringsvolym kommande år. Beslut har därför tagits att det nya insamlingssystemet i Lysekil ska lånefinansieras.

VERKSAMHET

RAMBO erbjuder sina ägarkommuner och dess invånare miljöriktig avfallshantering genom en nära och effektiv infrastruktur. På avfallsanläggningarna tillhandahålls enklare sortering och behandlingsanordningar. EU:s beslutade avfallshierarki utgör utgångspunkten i miljöarbetet och bolaget drivs enligt affärsmässiga och långsiktigt hållbara principer. Bolaget ansvarar också för framtagande av underlag till respektive ägares kommunfullmäktiges beslut om renhållningsordning, avfallsplan och renhållningstaxa.

RAMBO AB driver idag fyra avfallsanläggningar, sju återvinningscentraler, tretton miljöstationer och ett 60-tal återvinningsstationer. Under 2015 hanterade RAMBO 86 420 ton avfall, vilket är en minskning med åtta procent jämfört med 2014. Det beror i första hand på att mindre mängder schakt och jordmassor togs emot på Tyft eftersom deponiavslutning slutfördes under året.

Under hösten beslutade kommunfullmäktige i Lysekil att införa ett nytt insamlingssystem för hushållsavfall i Lysekils kommun. RAMBO kommer i egen regi att ersätta dagens säck med fyrfackskärl och matavfallsinsamling i kommunen. Införandet är ett viktigt led i bolagets arbete för ett hållbart samhälle. Övriga ägarkommuner kommer under 2016 att ta ställning till införande av ett nytt insamlingssystem.

Miljötillstånden för anläggningar är inte tidsbegränsade, men utfärdades för relativt många år sedan och därför föreligger behov av omprövning. Först ut är Siviks avfallsanläggning i Lysekil där RAMBO under hösten 2015 inlett ett arbete med att söka ett nytt miljötillstånd. RAMBO räknar med att länsstyrelsen fattar beslut om nytt tillstånd för Sivik tidigast i slutet av 2017 eller under 2018.

Sluttäckningen av deponierna på Hästesked, Tyft och Hogenäs innebär en förändring av verksamheten, vilket också kommer innebära att nya miljötillstånd behövs även för dessa anläggningar. Som ett första steg kommer dock endast kontrollprogrammen för respektive anläggning att förnyas. Arbetet med nya kontrollprogram har påbörjats.

RAMBO mottar slam från ägarkommunernas avloppsreningsverk, vilket i huvudsak används för tillverkning av massor för sluttäckning av deponier. RAMBO mottar och komposterar även industriellt avloppsslam på Sivik i Lysekil samt fiberslam på Hästesked.

RAMBO har tidigare deponerat avfall på alla sina fyra avfallsanläggningar. För närvarande är endast Siviks avfallsdeponi i aktivt bruk. Deponin på Siviks återvinningsanläggning i Lysekils kommun är en av få kvarvarande aktiva deponier i Sverige och en viktig resurs för RAMBO och ägarkommunerna. Idag behövs särskilda tillstånd för deponier och runt om i landet pågår arbete med sluttäckningar. Under 2015 färdigställdes RAMBO sluttäckningen av deponin på Tyfts återvinningsanläggning i Tanum. Deponin på Hästesked är sluttäckt sedan 2013.

RAMBO har sedan 2008 verksamhetsansvaret för renhållningsverksamheten i Lysekils kommun. År 2010 övertog RAMBO verksamhetsansvaret för renhållningsverksamheten även för Munkedal, Sotenäs och Tanums kommuner. Bolaget har tidigare erhållit certifiering enligt det internationella miljöstyrningssystemet ISO.

FRAMTID

I samband med regeringsförklaringen i oktober 2014 gavs en tydlig bild av att kommunerna sågs som en viktig del för nå nationellt uppsatta mål kring ökad återvinning i enlighet med avfallshierarkin. Det arbete RAMBO gör tillsammans med kunder och leverantörer är viktigt för en hållbar värld idag och i framtiden. Sverige anses världsledande inom hantering av avfall och inom RAMBO-regionen nyttiggörs hela 99 procent. Detta är ett resultat av samverkan mellan kunder, leverantörer och RAMBO samt ägare som stödjer detta miljöarbete. Långsiktiga investeringar i en nära infrastruktur för återvinning, kundanpassade lösningar samt ett nära och gemensamt källsorteringsarbete gynnar miljön och alla som bor och verkar här. Nästa steg är att alla tillsammans behöver minimera avfallsmängderna, källsortera mera och maximera återvinningen för att på så vis flytta resurserna uppför trappan.

För att fortsatt kunna ta hand om avfallet på ett alltmer miljöriktigt sätt måste RAMBO kontinuerligt uppgradera och förbättra anläggningar, processer och arbetssätt, detta arbete pågår kontinuerligt. Bolaget står inför fortsatt stora investeringar, exempelvis slamavvattningsanläggning på Sivik och förbättrad sortering.

BEGREPPSFÖRKLARING

- **Anläggningskapital**

Skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder plus avsättningar. Utgör en del av det egna kapitalet.

- **Anläggningstillgångar**

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

- **Ansvarsförbindelser**

Förpliktelser i form av borgensåtagande, ställda panter och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias så belastar den resultatet.

- **Avskrivningar**

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde som ska spegla värdeminskningen.

- **Avsättningar**

Förpliktelser som är säkra eller högst sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp och infriandetidpunkt. När förpliktelsen uppstår belastas resultatet. I kommunen gäller detta bland annat pensionsåtagande.

- **Balanserat resultat (I nämndernas resultattablåer)**

Visar nämndernas egna kapital.

- **Balanskrav**

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

- **Balansräkning**

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället. Här framgår hur kommunen använt respektive anskaffat sitt kapital.

- **Derivat**

Ett värdepapper vars värde beror på värdet av den underliggande tillgången. Olika former av derivat är optioner, terminer och swappar. De vanligaste formerna av underliggande tillgångar är valutor, aktier, obligationer, räntor, råvaror och index.

- **Driftredovisning**

Redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

- **Eget kapital**

Kommunens förmögenhet, det vill säga alla tidigare års ackumulerade överskott. Består dels av rörelsekapital dels av anläggningskapital.

- **Exploateringsverksamhet**

Åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier.

- **Kapitalkostnader**

Periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning dels av ränta. Är en intern post.

- **Kassaflödesrapport**

Visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringen.

- **Kommunbidrag**

Tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

- **Komponentavskrivning**

Avskrivningsmetod som används när skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter är väsentlig. Respektive komponent skrivs av separat.

- **Likviditet**

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

- **Långfristiga fordringar och skulder**

Skulder och fordringar som har förfallodag senare än ett år efter balansdagen.

- **Omsättningstillgångar**

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

- **Pension**

Från och med 1998 redovisas pensionskulden enligt blandmodellen som innebär att skuld upparbetad till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensionsskuld upparbetad från och med 1998 redovisas som en avsättning. Beviljade garantipensioner redovisas som avsättning från och med 1998 även om beslut tagits tidigare.

- **Periodisering**

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod där de uppstått.

- **Resultatfond**

Taxeuttag för vatten och avlopp får inte överstiga kommunens självkostnad för verksamheten. Om ett överuttag sker ett år så avsätts detta i en resultatfond och ska återföras till taxekollektivet.

- **Resultatutjämningsreserv**

Kommunerna kan bygga upp en reserv för att kompensera perioder med sämre skatteintäktsutveckling. Tanums kommun kan bara reservera den del av resultat som överstiger en procent av skatteintäkter och statsbidrag. Reserven får bara användas när skatteunderlaget växer mindre än genomsnittet den senaste 10-årsperioden.

- **Ränteswap**

Avtal mellan två parter om en utväxling eller ett byte av räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

- **Rörelsekapital**

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

- **Soliditet**

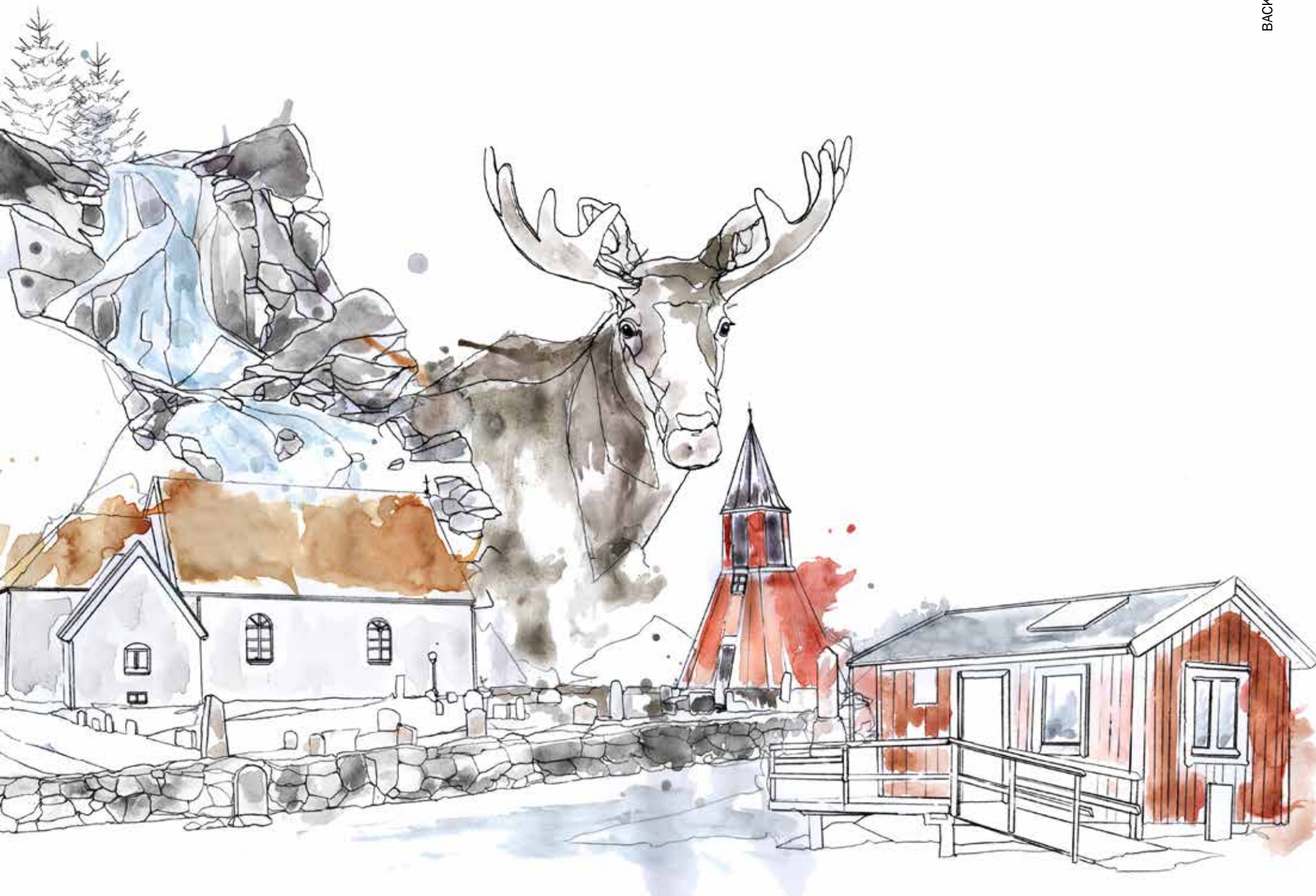
Eget kapitals andel av det totala kapitalet uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

- **Säkringsredovisning**

En beskrivning av de finansiella instrument som identifierats som säkringsinstrument och instrumentens värden.

- **Utdebitering**

Anger hur stor del per intjänad hundralapp som betalas i kommunalskatt.



TANUMS
KOMMUN

